

RIMSKI STATUT MEĐUNARODNOG KRIVIČNOG SUDA

PREAMBULA

Države članice ovog Statuta,

Svesne činjenice da su svi narodi povezani zajedničkim vezama, da su njihove kulture spojene zajedničkim nasleđem, a istovremeno zabrinute što ovaj osetljivi mozaik može biti slomljen svakog trenutka,

Svesne da su tokom ovog veka milioni dece, žena i muškaraca bili žrtve do sada nezamislivih svireposti koje duboko šokiraju svest o humanosti,

Uviđajući da tako teški zločini ugrožavaju mir, sigurnost i dobrobit sveta,

Potvrđujući da najozbiljnija krivična dela za koje je zabrinuta međunarodna zajednica kao celina ne smeju proći nekažnjeno, a da njihovo efikasno krivično gonjenje njihovih izvršilaca mora biti obezbeđeno preduzimanjem odgovarajućih mera na nacionalnom nivou i jačanjem međunarodne saradnje,

Rešene da promene dosadašnju praksu nekažnjavanja počilaca ovih krivičnih dela i time doprinesu prevenciji istih,

Podsećajući da je dužnost svake države da, u skladu sa svojom stvarnom nadležnošću, pokrene krivični postupak protiv lica koja su počinila krivična dela regulisana međunarodnim dokumentima,

Ponovo potvrđujući ciljeve i principe Povelje Ujedinjenih nacija, i posebno naglašavajući obavezu svih država da se uzdrže od pretnje ili upotrebe sile protiv teritorijalnog integriteta i političke nezavisnosti bilo koje države ili od preduzimanja kakve druge aktivnosti u suprotnosti sa ciljevima Ujedinjenih nacija,

Ističući s tim u vezi da nijedna odredba ovog Statuta ne sme biti protumačena u smislu davanja prava bilo kojoj državi da se umeša u oružani konflikt ili unutrašnje stvari bilo koje druge države,

Rešene da u tom cilju, a za dobrobit sadašnjih i budućih generacija, osnuju nezavisan, stalni Međunarodni krivični sud koji bi predstavljao deo sistema Ujedinjenih nacija i koji bi bio nadležan za vođenje krivičnog postupka povodom najtežih krivičnih dela koja su za takva proglašena od strane celokupne međunarodne zajednice,

Naglašavajući da će Međunarodni krivični sud osnovan po ovom Statutu biti komplementaran sa nacionalnim krivičnim zakonodavstvima,

Odlučne da garantuju trajno uvažavanje i ostvarivanje pravde na međunarodnom planu,

Saglasile su se kako sledi

Deo 1 OSNIVANJE SUDA

Član 1

Sud

Međunarodni krivični sud (u daljem tekstu "Sud") osniva se ovim pravnim aktom. Osniva se kao stalno sudsko telo i nadležan je za vođenje krivičnog postupka protiv lica za koje postoji osnovana sumnja da su počinila najteža krivična dela od međunarodnog značaja, na način kako je to predviđeno ovim Statutom, i biće komplementaran nacionalnim krivičnim nadležnostima država. Nadležnost Suda i njegovo funkcionisanje regulisani su odredbama ovog Statuta.

Član 2

Odnos Suda i Ujedinjenih nacija

Saradnja Suda i Ujedinjenih nacija zasniva se na ugovoru, sa kojim ugovorom, prema odredbama ovog Statuta, treba da se saglasi Skupština država članica. Po pribavljanju ove saglasnosti, ugovor u ime Suda zaključuje predsednik Suda.

Član 3

Sedište Suda

1. Sedište Suda je u Hagu, u Holandiji ("zemlja domaćin").
2. Sud zaključuje ugovor o glavnom sedištu Suda sa zemljom domaćinom. Ovaj ugovor mora biti odobren od strane Skupštine zemalja članica. Ugovor sa zemljom domaćinom u ime Suda zaključuje predsednik Suda.
3. Sud može da zaseda i na nekom drugom mestu, kad god se za tim pokaže potreba, i to na način kako je to predviđeno Statutom.

Član 4

Pravno svojstvo i nadležnost Suda

1. Sud ima svojstvo međunarodno priznatog pravnog lica. Sud je nadležan za obavljanje onih delatnosti kojima ispunjava svoje dužnosti predviđene Statutom i kojima ispunjava svrhu radi koje je osnovan.
2. Nadležnost Suda se, prema odredbama Statuta, proteže na teritoriji svih država članica, a po osnovu posebnog ugovora zaključenog sa državom koja nije članica niti potpisnica Statuta, nadležnost Suda se proteže i na teritoriju te države.

Deo 2

NADLEŽNOST SUDA, DOPUŠTENOST POKRETANJA I VOĐENJA KRIVIČNOG POSTUPKA I PRAVO KOJE SE PRIMENJUJE

Član 5

Krivična dela u nadležnosti Suda

1. Sud je nadležan za vođenje krivičnog postupka povodom najtežih krivičnih dela, koja su za takva proglašena od strane celokupne međunarodne zajednice. U skladu sa Statutom, Sud je nadležan u pogledu sledećih krivičnih dela:

- a) Krivično delo genocida;
- b) Krivična dela regulisana kao "zločini protiv čovečnosti";
- c) Krivična dela regulisana kao "ratni zločini";
- d) Agresija.

2. Sud je nadležan za krivično delo agresije nakon što se propisima donetim u smislu čl. 121. i 123, ustanove elementi bića ovog krivičnog dela, i tako ispune prethodni uslovi za ustanovljenje nadležnosti Suda. Ti propisi moraju biti u skladu sa odgovarajućim odredbama Povelje Ujedinjenih nacija.

Član 6

Genocid

U smislu odredbi Statuta, krivičnim delom "genocida" smatra se bilo koja od sledećih radnji počinjenih u nameri da se, u celini ili delimično, uništi nacionalna, etnička, rasna ili verska grupa, i to preduzimanjem neke od sledećih radnji:

- a) Ubijanje članova grupe;
- b) Prouzrokovanje teških fizičkih ili mentalnih patnji članova grupe;
- c) Namerno podvrgavanje grupe životnim uslovima koji treba da dovedu do njenog potpunog ili delimičnog uništenja;
- d) Preduzimanje mera koje su uperene ka sprečavanju rađanja u okviru grupe;
- e) Prinudno premeštanje dece iz jedne grupe u drugu.

Član 7

Zločin protiv čovečnosti

1. U smislu odredbi ovog Statuta pod "zločinom protiv čovečnosti" smatra se bilo koja od sledećih radnji, koje su preduzete kao deo šireg ili sistematskog napada uperenog protiv civilnog stanovništva, kao takvog, pri čemu se pod napadom smatra bilo koja od sledećih radnji:

(a) Ubistvo;

(b) Istrebljenje;

(c) Porobljavanje;

(d) Deportacija ili prisilno premeštanje stanovništva;

(e) Zatvaranje i drugi oblici lišavanja slobode, a koji se preduzimaju uz kršenje osnovnih pravila međunarodnog prava;

(f) Mučenje;

(g) Silovanje, seksualno ropstvo, prisilna prostitucija, prisilna trudnoća, prisilno sterilisanje, i svaki drugi oblik seksualnog zlostavljanja ovakve ili slične prirode;

(h) Proterivanje bilo koje grupe ili zajednice na političkoj, verskoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj i polnoj osnovi, na način kako je to definisano u stavu 3. ili proterivanje na kakvoj drugoj osnovi koje je strogo zabranjeno međunarodnim pravom, a u vezi je sa bilo kojom radnjom preciziranom ovim stavom ili u vezi sa bilo kojim krivičnim delom iz nadležnosti Suda;

(i) Nestanak lica;

(j) Apartheid;

(k) Drugi nehumani postupci sličnog karaktera, kojima se namerno prouzrokuju teške patnje ili ozbiljno ugrožavanje fizičkog ili mentalnog zdravlja;

2. U smislu stava 1. Statuta:

(a) pod "napadom usmerenim protiv civilnog stanovništva" smatra se delovanje koje se zasniva na izvršenju više radnji preciziranih u stavu 1. ovog člana, a koje se preduzimaju protiv civilnog stanovništva, kao takvog, pri čemu je ovakvo delovanje proisteklo na osnovu ili povodom političkog programa države ili kakve druge organizacije koja je svojim programom podstrekavala da se takvo delo izvrši;

(b) "Istrebljenje" podrazumeva namerno podvrgavanje civilnog stanovništva životnim uslovima, koje, između ostalog, karakteriše lišavanje hrane i lekova, u nameri da se na taj način prouzrokuje uništenje dela stanovništva;

(c) "Porobljavanje" znači vršenje pojedinačnih ili svih ovlašćenja koja proističu iz prava svojine nad nekim licem, a koja podrazumevaju vršenje ovih ovlašćenja u trgovini licima, posebno ženama i decom;

(d) "Deportacija ili prisilno premeštanje stanovništva" podrazumeva prisilno raseljavanje lica u smislu proterivanja lica sa područja na kojima su ta lica legalno nastanjena, i drugih prinudnih mera, a koje mere se preduzimaju suprotno pravilima utemeljenim međunarodnim pravom;

(e) "Mučenje" se definiše kao namerno prouzrokovanje bola i teških patnji, fizičkih ili duševnih, nad osobom koja se drži u pritvoru ili je pod kontrolom okrivljenog. Mučenjem se ne smatra nanošenje bola ili patnje koji su prouzrokovani slučajno ili su nastali kao prateća posledica primene zakonskih sankcija;

(f) "Prisilna trudnoća" predstavlja protivpravnim zatočenjem žena izazvanu trudnoću, koja radnja je preduzeta sa ciljem da se na taj način utiče na promenu etničkog sastava stanovništva, ili koja trudnoća je nastala povodom drugih teških oblika kršenja međunarodnog prava. Ova definicija se nikako neće tumačiti na način koji je u koliziji sa odredbama nacionalnog zakonodavstva a koje regulišu pitanje trudnoće;

(g) "Progon" se određuje kao namerno i ozbiljno lišavanje osnovnih prava, suprotno međunarodnom pravu, a koje se preduzima prema određenim licima samo zato što ta lica pripadaju određenoj grupi;

(h) "Apartheid" podrazumeva nečovečne radnje slične onima opisanim u stavu 1. ovog člana, a koje su počinjene u kontekstu sistematskog ugnjetavanja i dominacije jedne rasne grupe nad bilo kojom drugom rasnom grupom, a koji postupci uživaju podršku određenog režima a namenjeni su njegovom daljem održavanju;

(i) "Prisilno nestajanje fizičkih lica", podrazumeva hapšenje, zatvaranje ili otmicu lica od strane države ili političke organizacije, odnosno preduzetih sa njihovim odobrenjem odnosno uz njihovu podršku, pri čemu država odnosno politička organizacija odbija da da informacije o lišenju slobode ili informacije o sudbini ili boravištu tih lica, a to sve sa namerom da takvim licima na duži vremenski period uskrati pravnu zaštitu koja im pripada po zakonu.

3. Pod pojmom "pol", u smislu odredbi Statuta, podrazumevaju se muški i ženski pol, i to sa značenjem koje im se pridaje u društvu. Pojam "pol" ima isključivo gore pomenuto značenje.

Član 8

Ratni zločini

1. Sud je nadležan da postupa u odnosu na ratne zločine posebno kada su oni počinjeni kao deo plana ili politike ili ako je ovo krivično delo počinjeno u velikom broju slučajeva.

2. "Ratnim zločinom" se, u duhu Statuta, smatra:

(a) Ozbiljno kršenje Ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949. tačnije, sledeći postupci protiv lica ili imovine zaštićenih odredbama određene Ženevske konvencije:

(i) Namerno ubijanje;

(ii) Mučenje ili nečovečni postupci, uključujući biološke eksperimente;

(iii) Namerno nanošenje suviše patnje, teških telesnih povreda ili narušavanje zdravlja;

(iv) Obimna razaranja i prisvajanje tuđe imovine koje se ne može opravdati vojnom potrebom, i koja su pri tom izvršena nezakonito i bezobzirno;

(v) Prisiljavanje ratnih zarobljenika ili drugih zaštićenih lica da služe u neprijateljskim snagama;

(vi) Namerno lišavanje ratnih zarobljenika ili drugih zaštićenih lica njihovog prava na fer i pravično suđenje;

(vii) Nezakonito proterivanje ili preseljavanje i nezakonito zatvaranje lica;

(viii) Uzimanje talaca;

(b) Druge ozbiljne povrede zakona i ratnih običaja koji se primenjuju u međunarodnom oružanom sukobu, a prema utvrđenim pravilima međunarodnog prava, u ove povrede se ubraja:

(i) namerno usmeravanje napada protiv civilnog stanovništva ili protiv pojedinačnih civilnih lica koja nisu direktno umešana u sukob;

(ii) Namerno usmeravanje napada na civilne objekte, tj. na objekte koji nisu vojni ciljevi;

(iii) Namerno usmeravanje napada na osoblje, instalacije, materijale, jedinice ili vozila uključena u humanitarnu pomoć ili mirovnu misiju u skladu sa Poveljom UN, sve dotle dok imaju prava na zaštitu ili pružaju pomoć civilima ili civilnim objektima po međunarodnim zakonima koji važe za oružane sukobe;

(iv) Namerno započinjanje napada, znajući da će takav napad prouzrokovati propratna stradanja ili nanošenje povreda civilima ili nanošenje štete civilnim objektima ili da će uzrokovati velika, dugotrajna i ozbiljna oštećenja životne sredine, što bi bilo očigledno nesrazmerno u odnosu na očekivani, konkretan i neposredni vojni učinak;

(v) Napad ili bombardovanje, bilo kojim sredstvima, gradova, sela, boravišta ili građevina koji nisu branjeni ili koji nisu vojni objekti;

(vi) Ubijanje ili ranjavanje vojnika koji je položio oružje ili više nema nameru da se brani, a to je učinio sa ciljem da se preda;

(vii) Zloupotreba zastave kojom se daje znak za primirje, zastave ili vojnog obeležja i uniforme koje pripadaju neprijatelju ili Ujedinjenim nacijama, kao i zloupotreba

karakterističnih amblema definisanih Ženevskim konvencijama, a koja su imala za posledicu izazivanje smrti ili teških telesnih povreda;

(viii) Neposredno ili posredno preseljenje dela stanovništva, od strane Okupacione sile, na teritoriju koju je ona okupirala ili izmeštanje i preseljenje celokupnog stanovništva ili njegovog dela sa okupirane teritorije na neokupiranu teritoriju;

(ix) Namerno usmeravanje napada na verske, obrazovne, umetničke ili naučne objekte ili objekte koji se koriste u dobrotvorne svrhe, istorijske spomenike, bolnice i mesta gde se sakupljaju bolesni i ranjeni, pod uslovom da to nisu vojni ciljevi;

(x) Podvrgavanje lica, koja su zatočena i pod vlašću su protivničke strane, fizičkom sakaćenju ili medicinskim ili naučnim eksperimentima ma koje vrste koji nisu opravdani medicinskim, stomatološkim ili bolničkim lečenjem te osobe, niti su izvedeni u njegovom/njenom interesu, a koji mogu da uzrokuju smrt ili ozbiljno ugrožavanje zdravlja te osobe ili osoba;

(xi) Ubijanje ili ranjavanje izdajnika koji pripadaju neprijateljskom narodu ili vojsci;

(xii) Objavljivanje da se prema neprijatelju neće postupati s milošću;

(xiii) Uništavanje ili konfiskacija neprijateljske imovine, osim ukoliko to strogo ne zahtevaju potrebe rata;

(xiv) Ukidanje i suspendovanje prava, i zabrana učešća u postupku pred sudom državljanima neprijateljske strane;

(xv) Prinudjivanje pripadnika neprijateljske strane da učestvuju u ratnim operacijama, uperenim protiv njihove zemlje, čak i ako su bili u službi strane s kojom se ratovalo pre otpočinjanja rata;

(xvi) Pljačkanje gradova i drugih naselja, čak i ako su ista osvojena u napadu;

(xvii) Korišćenje otrova i sredstava koja u sebi sadrže otrovne supstance;

(xviii) Korišćenje zagušljivaca, otrovnih i drugih gasova, kao i svih drugih sličnih tečnosti, materija ili izuma;

(xix) Korišćenje municije koja se lako rasprskava u ljudskom telu, kao što su meci sa čvrstom čaurom koja ne pokriva u potpunosti sredinu metka i/ili je pokrivena ali sa zasecima;

(xx) Korišćenje oružja, projektila, materijala i metoda ratovanja koji su takve prirode da mogu uzrokovati teške povrede ili nepotrebne patnje ili se istim krši međunarodno pravo oružanog sukoba, pod uslovom da su takva oružja, projektili, materijali i metodi ratovanja zabranjeni i uključeni u aneks ovog Statuta amandmanom a u skladu sa odgovarajućim odredbama preciziranim u čl. 121. i 123. Statuta;

(xxi) Narušavanje ličnog dostojanstva, a posebno ponižavajuće i degradirajuće postupanje,

(xxii) Izvršenje krivičnog dela silovanja, seksualno ropstvo, prisiljavanje na prostituciju, nasilnu trudnoću, kako je definisano u članu 7. stav 2 (f), prisilnu sterilizaciju ili bilo koji drugi oblik seksualnog zlostavljanja koji se definiše kao ozbiljno kršenje Ženevskih konvencija;

(xxiii) Iskorišćavanje civila ili nekih drugih kategorija zaštićenih lica, da bi se povratile određene zone, oblasti ili da bi se određene vojne snage zaštitile od vojnih operacija;

(xxiv) Namerni napadi na objekte, medicinske jedinice, transportna sredstva i medicinsko osoblje koje koristi očigledne oznake precizirane u Ženevskim konvencijama u skladu sa međunarodnim pravom;

(xxv) Namerno pribegavanje izgladnjavanju civila kao metode ratovanja, baziranom na lišavanju namirnica neophodnih za njihov opstanak, uključujući namerno sprečavanje deljenja minimalnih porcija preciziranih Ženevskim konvencijama;

(xxvi) Rekrutovanje ili na bilo koji drugi način stavljanje u vojnu službu dece ispod 15 godina starosti u nacionalne oružane snage ili njihovo korišćenje za aktivno učestvovanje u borbi;

(c) U slučajevima oružanog sukoba koji nije međunarodnog karaktera, ozbiljna kršenja člana 3. zajedničkog za četiri Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. naime, bilo koje od dole navedenih krivičnih dela počinjenih protiv lica koja nisu uzimala aktivno učešće u neprijateljstvima, uključujući pripadnike vojnih snaga koji su položili oružje i one koji su van borbe zbog bolesti, ranjavanja, lišenja slobode ili ma kog drugog razloga, kao što su:

(i) Nasilje nad životom i telom, posebno ubistvo u svakom obliku (kvalifikovano i privilegovano ubistvo), sakaćenje, okrutno ponašanje i mučenje;

(ii) Narušavanje ličnog dostojanstva, a naročito ponižavajućim i degradirajućim postupanjem;

(iii) Uzimanje talaca;

(iv) Donošenje presuda i izvršenje smrtne kazne bez prethodne objave presude od strane legitimno konstituisanog suda, koji bi obezbedio sve zakonske garancije koje su opšte predviđene kao neophodne u svakom sudskom postupku;

(d) Stav 2 (c) se odnosi na oružane sukobe koji nemaju međunarodni karakter a ne odnosi se na unutrašnje nemire i sukobe, kao što su pobune, pojedinačni i sporadični akti nasilja ili na druge akte slične prirode;

(e) Druge ozbiljne povrede zakona i običaja do kojih dođe u oružanim sukobima koji nisu međunarodnog karaktera, a koje povrede su predviđene odgovarajućim odredbama međunarodnog prava, konkretno bilo koja od sledećih radnji:

- (i) Namerno usmeravanje napada na civilno stanovništvo ili na civile koji nisu uzimali aktivnog učešća u neprijateljstvima;
- (ii) Namerno usmeravanje napada na objekte, materijale, medicinske jedinice, transportna sredstva i medicinsko osoblje koje nosi očigledno istaknute oznake precizirane u Ženevskim konvencijama, u skladu sa međunarodnim pravom;
- (iii) Namerno usmeravanje napada na osoblje, instalacije, materijale, jedinice ili vozila humanitarne pomoći ili mirovne misije u skladu sa Poveljom Ujedinjenih nacija, za vreme dok pružaju zaštitu i pomoć civilima ili civilnim objektima po zakonu o oružanom sukobu;
- (iv) Namerno usmeravanje napada na religijske, obrazovne, umetničke, naučne objekte, kao i objekte za dobrotvorne svrhe, istorijske spomenike, bolnice i mesta gde su skupljeni ranjeni i bolesni, pod uslovom da ne predstavljaju vojne ciljeve;
- (v) Pljačkanje naselja ili mesta, čak i kada su ista osvojena u napadu;
- (vi) Silovanja, seksualno ropstvo, prisiljavanje na prostituciju, nasilnu trudnoću, kako je definisano u članu 7, stav 2 (f), prisilnu sterilizaciju ili bilo koji drugi oblik seksualnog zlostavljanja definisan kao teško kršenje člana 3. zajedničkog za sve četiri Ženevske konvencije;
- (vii) Regrutovanje ili na bilo koji drugi način stavljanje u vojnu službu dece ispod 15 godina starosti, u nacionalne oružane snage ili njihovo korišćenje za aktivno učestvovanje u borbi;
- (viii) Naređenje za premeštaj civilnog stanovništva kao posledica vođenja oružanog sukoba, osim ako to ne zahtevaju sigurnost civila ili neophodni vojni razlozi;
- (ix) Podmuklo ubijanje ili ranjavanje boraca protivničke strane;
- (x) Objavljivanje da se prema neprijatelju neće postupati s milošću;
- (xi) Podvrgavanje zarobljenika fizičkom sakaćenju ili medicinskim ili naučnim eksperimentima ma koje vrste koji nisu opravdani medicinskim, stomatološkim ili bolničkim lečenjem te osobe, niti su izvedeni u njegovom/njenom interesu, a koji mogu da uzrokuju smrt ili ozbiljno ugroze zdravlje te osobe ili osoba;
- (xii) Uništavanje ili oduzimanje imovine neprijateljske strane, osim kada je takvo uništavanje ili oduzimanje bilo neophodno i opravdano nužnošću sukoba;
- (f) Stav 2 (e) se odnosi na oružane sukobe koji nisu međunarodnog karaktera pa se stoga ne primenjuje na situacije unutrašnjih nemira i sukoba, kao što su pobune, pojedinačni i sporadični akti nasilja ili drugi slični akti. Ovaj stav se primenjuje na oružane sukobe koji se odvijaju na teritoriji države na kojoj je u toku produženi oružani sukob između organa vlasti i organizovanih oružanih grupa ili između samih grupa.

3. Nijedna od odredbi iz st. 2 (c) i (d) ne odnosi se na pravo vlade da održi ili ponovo uspostavi red i zakon u državi ili da brani njeno jedinstvo i teritorijalni integritet svim legitimnim sredstvima koja joj stoje na raspolaganju.

Član 9

Elementi bića krivičnog dela

1. Elementi bića krivičnog dela pomažu Sudu u tumačenju i primeni čl. 6, 7. i 8. Statuta. Oni se usvajaju dvotrećinskom većinom glasova članova Skupštine država članica.

2. Izmene elemenata bića krivičnih dela može predložiti:

(a) Svaka država članica;

(b) Sudije i to apsolutnom većinom glasova;

(c) Tužilac.

Takve izmene se usvajaju dvotrećinskom većinom glasova članova Skupštine država članica.

3. Elementi bića krivičnih dela i njihove izmene moraju biti u skladu sa ovim Statutom.

Član 10

Nijedna od odredbi ovog dela Statuta neće se tumačiti na način ograničavajući ili pristrasan u odnosu na postojeća pravila međunarodnog prava ili u odnosu na pravila čije donošenje tek predstoji. Odredbe ovog dela Statuta tumače se u konkretne svrhe koje ovaj Statut treba da ostvari.

Član 11

Nadležnost (*rationae temporis*)

1. Sud je nadležan samo u odnosu na krivična dela koja su izvršena posle stupanja na snagu ovog Statuta.

2. Ako država prihvati Statut po njegovom stupanju na snagu, Sud je nadležan samo u odnosu na krivična dela koja su izvršena, posle stupanja na snagu ovog Statuta u odnosu na tu državu, osim ako ta država ne istakne da želi da se postupa po članu 12. stav 3.

Član 12

Preduslovi za sprovođenje nadležnosti

1. Država koja prihvati ovaj Statut time prihvata i nadležnost Suda u vezi sa krivičnim delima navedenim u članu 5.

2. U slučaju člana 13. stav (a) ili (c), Sud je nadležan u slučaju da je jedna ili više od dole navedenih država prihvatila ovaj Statut ili nadležnost Suda u skladu sa stavom 3;

(a) Država na čijoj je teritoriji izvršeno određeno krivično delo odnosno država čiju zastavu nosi brod odnosno vazduhoplov (država kojoj pripadaju plovilo odnosno vazduhoplov) na kojem je krivično delo izvršeno;

(b) Država čiji je državljanin okrivljen za izvršenje krivičnog dela.

3. Ako je prihvatanje Statuta od strane države koja nije članica ovog Statuta neophodno u skladu sa stavom 2. ovog člana, tada ta država može da prihvati nadležnost Suda u odnosu na gore navedena krivična dela, i to po osnovu deklaracije podnete Sekretarijatu, pri čemu ta država prihvata nadležnost Suda samo u odnosu na konkretno krivično delo o kome je u datom slučaju reč. Država koja je prihvatila Statut saraduje sa Sudom bez ikakvog odlaganja ili izuzetka u saglasnosti sa Delom 9.

Član 13

Obavljanje nadležnosti

Sud obavlja svoju nadležnost u vezi sa krivičnim delima navedenim u članu 5, u skladu sa propisima ovog Statuta to čini u sledećim slučajevima:

(a) U situaciji kada je izvršenje jednog ili više takvih krivičnih dela prijavljeno tužiocu od strane države, a u skladu sa članom 14. Statuta;

(b) U situaciji kada je izvršenje jednog ili više krivičnih dela prijavljeno tužiocu od strane Saveta bezbednosti koji postupa u saglasnosti sa Glavom 7 Povelje UN;

(c) Ako je tužilac započeo istragu u vezi sa krivičnim delom, a u skladu sa članom 15.

Član 14

Prijavljivanje krivičnog dela od strane države članice

1. Država članica može da prijavi tužiocu izvršenje jednog ili više krivičnih dela iz nadležnosti Suda, zahtevajući time od tužioca da ispita slučaj da bi se utvrdilo da li jedno ili više lica treba da bude okrivljeno za ta krivična dela.

2. Kad god je to moguće, prijava treba da sadrži sve relevantne okolnosti, i mora biti potkrepljena odgovarajućim dokumentima koji su toj državi dostupni.

Član 15

Tužilac

1. Tužilac može da započne istragu proprio motu (na sopstvenu inicijativu), na bazi informacija o krivičnom delu iz nadležnosti Suda.

2. Tužilac ispituje relevantnost pribavljenih informacija. U ovu svrhu on/ona mogu da zatraže dodatne informacije od države, organa UN, međudržavnih i nevladinih organizacija ili drugih pouzdanih izvora za koje on/ona smatra da su pogodni da pruže traženu informaciju, a može i da primi pismeno ili usmeno svedočenje u sedištu Suda.

3. Ako tužilac nađe da ima osnova za sprovođenje istrage, on/ona će Veću koji vodi prethodni postupak podneti zahtev za sprovođenje istrage, zajedno sa propratnim materijalima koji su prikupljeni. Oštećeni mogu da daju svoje izjave Veću koje vodi prethodni postupak, u skladu sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

4. Ako Veće koje vodi prethodni postupak, nakon što dobije zahtev i propratni materijal, nađe da ima osnova za sprovođenje istrage, i ako je reč o krivičnom delu iz nadležnosti Suda, ono donosi rešenje o sprovođenju istrage, bez štetnih posledica na kasnije odluke Suda po pitanju nadležnosti i dopuštenosti pokretanja i vođenja krivičnog postupka.

5. Neslaganje Veća koje vodi prethodni postupak sa zahtevom tužioca za sprovođenje istrage, ne predstavlja smetnju tužiocu da podnese drugi, novi zahtev za sprovođenje istrage, zasnovan na novim činjenicama ili dokazima vezanim za isti predmet.

6. Ako posle prethodnog ispitivanja, u smislu st. 1. i 2. ovog člana, tužilac nađe da raspoložive informacije ne daju osnova za sprovođenje istrage, on/ona je dužan da o ovome obavesti one koji su mu dostavili informacije. Ovakva odluka tužioca ne predstavlja smetnju da postupi na isti način u razmatranju novih informacija koje su mu dostavljene, a vezane su za isti slučaj, u svetlu novih činjenica ili dokaza.

Član 16

Odlaganje istrage ili krivičnog gonjenja

Istraga ili krivično gonjenje neće biti započeto ili sprovedeno po ovom Statutu u periodu od 12 meseci, pošto je Savet bezbednosti u rezoluciji prihvaćenoj u skladu sa glavom 7 Povelje UN, izneo ovaj zahtev Sudu o odlaganju istrage ili krivičnog gonjenja; Savet bezbednosti može da ponovi svoj zahtev pod istim uslovima.

Član 17

Prihvatljivost slučaja

1. Imajući u vidu stav 10. Preambule i član 1, Sud donosi odluku da se u konkretnom slučaju postupak ne može pokrenuti niti voditi, kada je:

(a) Istragu vodila i krivični postupak sprovela država koja je nadležna za preduzimanje ovih procesnih radnji u odnosu na konkretno krivično delo osim ako ta država nije sposobna da valjano sprovede istragu ili krivični postupak;

(b) Istragu je sprovela država koja je nadležna da pokrene istragu i sprovede krivični postupak protiv određenog lica za određeno krivično delo, a ta država je donela odluku da ne vodi krivični postupak protiv određenog lica, osim ako je odluka doneta kao posledica nezainteresovanosti ili nesposobnosti države da vodi taj postupak;

(c) Određenom licu koje se i u predmetu pred ovim Sudom pojavljuje kao okrivljeno, je već bilo suđeno za krivično delo, a na koju presudu je uložena žalba, pri čemu se suđenje nije smelo dozvoliti u smislu odredbe člana 20. stav 3;

(d) Slučaj nije od takve važnosti da bi opravdao dalje angažovanje Suda.

2. Da bi doneo odluku o dopuštenosti pokretanja i vođenja krivičnog postupka u konkretnom slučaju, odnosno odluku o prihvatanju određenog slučaja, Sud razmatra, imajući u vidu načela odgovarajućeg zakonskog postupka, da li je u konkretnom slučaju:

(a) postupak bio pokrenut ili se pokreće, ili je država donela odgovarajuću odluku u cilju zaštite lica od krivične odgovornosti za krivično delo iz nadležnosti Suda, a koje krivično delo je predviđeno članom 5. Statuta;

(b) došlo do neopravdanog zastoja u postupku, koji se u datim okolnostima protivi nameri da se okrivljeni izvede pred Sud;

(c) postupak nije vođen ili se ne vodi nezavisno i nepristrasno, ili se vodi na način koji je u datim okolnostima protivan nameri da se okrivljeni izvede pred Sud.

3. U cilju donošenja odluke o preuzimanju nadležnosti u konkretnom slučaju, Sud ispituje razloge zbog kojih odnosna država nije sposobna da uhvati okrivljenog, pribavi potrebne dokaze, iskaze svedoka ili da preduzme druge procesne radnje, a posebno da li su ovi razlozi zasnovani na potpunoj i suštinskoj objektivnoj nemogućnosti pravosudnog sistema odnosne države da vodi krivični postupak.

Član 18

Preliminarne odluke vezane za prihvatljivost

1. Kada je pravna situacija opisana u članu 13. stav (a) Statuta, prijavljena Sudu, a tužilac je mišljenja da ima osnova za pokretanje istrage, ili kada tužilac u skladu sa članom 13 (c) i članom 15. inicira pokretanje istrage, dužan je da o ovome obavesti sve države članice kao i one države koje bi, imajući u vidu prirodu i sadržinu dostavljenih informacija, pokrenule i sprovele krivični postupak povodom gore navedenih krivičnih dela. Tužilac je ovlašćen da ove države obavesti na bazi poverenja, a ako je mišljenja da je zbog potrebe zaštite određenih lica, sprečavanja uništenja dokaza ili sprečavanja bekstva određenog lica neophodno da ove informacije ostanu u tajnosti, ovim državama može dostaviti samo pojedine informacije.

2. U roku od mesec dana od prijema obaveštenja, država izveštava Sud da sprovodi ili je sprovela istragu protiv svojih državljana ili protiv lica drugog državljanstva koja potpadaju pod njenu nadležnost u vezi sa protivpravnim delima koja su predviđena kao krivična dela po članu 5. Statuta, i na koja se odnose informacije koje su prosleđene odnosnoj državi na znanje. Na zahtev te države, tužilac će ustupiti sprovođenje istrage protiv određenog lica istražnim organima odnosne države, osim ukoliko Veće koje vodi prethodni postupak, na zahtev tužioca, nije već odobrilo sprovođenje istrage u konkretnom slučaju.

3. Tužiočevo ustupanje sprovođenja istrage može biti ponovo razmotreno u narednih 6 meseci računajući od dana ustupanja ili u svakom trenutku kada nastupe bitne promene okolnosti koje se baziraju na odsustvu volje ili objektivnoj nemogućnosti te države da sprovede istragu.

4. Zainteresovana država ili tužilac može izjaviti žalbu Žalbenom veću na odluku koju je donelo Veće koje vodi prethodni postupak, a u skladu sa članom 82. O ovoj žalbi odluka se donosi po hitnom postupku.

5. Kada tužilac ustupi sprovođenje istrage u skladu sa stavom 2, tužilac je ovlašćen da zahteva da ga država periodično informiše o toku istrage i procesnim radnjama koje namerava da preduzme. Država je dužna da po ovim zahtevima postupi bez nepotrebnog odlaganja.

6. U očekivanju odluke Veća koje vodi prethodni postupak ili svakom trenutku nakon što tužilac ustupi sprovođenje istrage, u saglasnosti sa ovim članom, tužilac ima pravo da, u izuzetnim slučajevima, traži ovlašćenje od Veća koje vodi prethodni postupak da preduzme neophodne korake u cilju očuvanja dokaza u situaciji u kojoj postoji jedinstvena prilika da se pribave važni dokazi ili postoji rizik da se takvi dokazi kasnije neće moći pribaviti.

7. Država koja je osporila odluku koju je donelo Veće koje vodi prethodni postupak po ovom članu, može da ospori i pitanje dopuštenosti pokretanja istrage i sprovođenja postupka u smislu člana 19. Statuta, a na osnovu novih državnih činjenica ili bitno promenjenih okolnosti.

Član 19

Prigovor nenadležnosti i nedopuštenosti pokretanja i vođenja krivičnog postupka

1. Sud je dužan da pazi u toku čitavog postupka na svoju nadležnost, u svakom predmetu po kome postupa. Sud je na osnovu člana 17. Statuta ovlašćen da po sopstvenom nahođenju ispituje da li ima osnova za pokretanje i vođenje krivičnog postupka u svakom konkretnom slučaju.

2. Prigovor nedopuštenosti pokretanja i vođenja krivičnog postupka zbog smetnji iz člana 17. Statuta ili prigovor nenadležnosti mogu da istaknu:

(a) Okrivljeni ili lice protiv koga je po članu 58. Statuta, izdata poternica ili kome je upućen poziv da stupi pred Sud;

(b) Država koja je nadležna u konkretnom slučaju, a na osnovu činjenice da je već pokrenula krivični postupak u predmetnoj stvari ili je već sprovela istragu ili krivični postupak u konkretnom predmetu, ili

(c) Država od koje se traži prihvatanje nadležnosti po članu 12. Statuta.

3. Tužilac može da zahteva od Suda da donese odluku o nadležnosti ili dopuštenosti pokretanja i vođenja krivičnog postupka. U postupku donošenja ove odluke svoje podneske Sudu mogu dostaviti lica navedena u članu 13. Statuta kao i oštećeni.

4. Prigovor nenadležnosti ili prigovor na dopuštenost pokretanja i vođenja krivičnog postupka mogu istaći lica nabrojana u stavu 2. i to samo jedanput. Ovaj prigovor može se istaći u prethodnom postupku a najkasnije na početku glavnog pretresa. U izuzetnim okolnostima, Sud može odobriti isticanje ovih prigovora nakon otvaranja glavnog pretresa a može u istim slučajevima dopustiti i ponovno isticanje prigovora. Prigovori na dopuštenost pokretanja i vođenja krivičnog postupka koji se podnose na početku glavnog pretresa ili u kasnijoj fazi glavnog pretresa, a po posebnom odobrenju Suda, mogu biti zasnovani samo na razlozima navedenim u članu 17. stav 1 (c) Statuta.

5. Država na koju se odnose odredbe st. 2 (b) i (c) dužna je da podnese prigovor što je moguće pre.

6. Pre nego što optužnica stane na pravnu snagu, prigovori iz ovog člana upućuju se na odluku Veću koje vodi prethodni postupak. Nakon stupanja optužnice na pravnu snagu, ovi prigovori se upućuju na odluku Sudećem veću. Protiv odluka donetih po prigovorima iz ovog člana, može se izjaviti žalba Žalbenom veću, a u smislu člana 82. Statuta.

7. Ako je prigovor istakla država iz stava 2 (b) ili (c), tužilac će zastati sa sprovođenjem istrage do trenutka dok Sud ne donese odluku u skladu sa članom 17. Statuta.

8. U očekivanju odluke Suda, tužilac može da traži ovlašćenje od Suda:

(a) Da preduzme određene istražne radnje u smislu člana 18, stav 6;

(b) Da uzme izjavu ili iskaz svedoka ili da dovrši prikupljanje dokaza koje je započeto pre podnošenja prigovora;

(c) Da u saradnji sa određenim državama, spreči bekstvo i prikrivanje lica za koje je tužilac već tražio izdavanje poternice u skladu sa članom 58. Statuta.

9. Isticanje prigovora ne utiče na procesnu važnost i valjanost bilo koje procesne radnje preduzete od strane tužioca ili na zakonitost naloga za izdavanje poternice koju je izdao Sud, a koje su preduzete pre momenta isticanja prigovora.

10. Ako Sud nađe da nema mesta pokretanju i vođenju krivičnog postupka, u smislu člana 17, tužilac može podneti zahtev za preispitivanje ove odluke ako je uverenja da su se pojavile nove okolnosti koje su u suprotnosti sa činjenicama na kojima je Sud zasnovao svoju prethodnu odluku iz člana 17. Statuta.

11. Ako je tužilac u skladu sa svojim ovlašćenjima prema članu 17. ustupio sprovođenje istrage određenoj državi, on može da od odnosne države zahteva da ga informiše o svim procesnim radnjama koje su preduzete. Te informacije, tužilac će, na zahtev odnosne države, držati u tajnosti. Ako tužilac nakon toga odluči da nastavi svoju istragu, dužan je da o tome obavesti državu kojoj je ustupio vođenje istrage.

Član 20

Ne bis in idem

1. Nikome se pred ovim Sudom neće suditi za ponašanje koje čini biće krivičnog dela za koje ga je ovaj Sud već osudio ili oslobodio, izuzev u slučajevima predviđenim Statutom.

2. Nikome se neće suditi pred drugim sudom za krivično delo iz člana 5. Statuta a za koje ga je ovaj Sud već osudio ili oslobodio.

3. Nikome kome je bilo suđeno pred drugim sudom za krivično delo iz čl. 6, 7. ili 8. neće se suditi pred ovim Sudom, osim ako je postupak pred drugim sudom vođen:

(a) Radi izbegavanja krivične odgovornosti za krivična dela iz nadležnosti Suda; ili

(b) zbog toga što suđenje nije vođeno na način koji bi obezbedio nezavisnost u odlučivanju i nepristrasnost u skladu sa načelima vođenja postupka ili je postupak vođen na način koji je u datim uslovima bio nedosledan u sprovođenju namere da se okrivljeni izvede pred lice pravde.

Član 21

Pravo koje se primenjuje

1. Sud primenjuje:

(a) Najpre ovaj Statut, elemente bića krivičnih dela, kao i Pravila postupka i izvođenje dokaza;

(b) Potom, kada je to svrsishodno, odgovarajuće ugovore, principe i načela međunarodnog prava, uključujući ovde i utvrđene postulate međunarodnog prava oružanog sukoba;

(c) Za slučaj da se ne može primeniti nijedan od gore pomenutih izvora, primenjuju se opšti pravni princip koje je Sud izveo iz nacionalnih zakona svetskih pravnih sistema, a kada je to opravdano, i nacionalni zakoni država koje bi inače bile nadležne povodom konkretnog krivičnog dela, pod uslovom da ti principi nisu u koliziji sa ovim Statutom, međunarodnim pravom i međunarodno priznatim normama i standardima.

2. Sud može da primenjuje pravne principe i načela na način na koji ih je tumačio u svojim ranijim odlukama.

3. Primena i tumačenje prava, prema ovom članu, mora biti u skladu sa međunarodno priznatim ljudskim pravima, i bez pravljenja razlika baziranih na: polu - onako kako je pol definisan u članu 7. stav 3, starosti, rasi, boji kože, jeziku, religiji ili uverenju, političkom ili drugom mišljenju, nacionalnom ili socijalnom poreklu, bogatstvu, rođenju ili po bilo kom drugom osnovu.

Deo 3

OPŠTA NAČELA KRIVIČNOG PRAVA

Član 22

Nullum crimen sine lege

1. Niko, prema ovom Statutu, nije krivično odgovoran za delo koje u trenutku izvršenja nije bilo krivično delo iz nadležnosti ovog Suda.
2. Propisi kojima je određeno biće krivičnog dela tumače se restriktivno i njihovo značenje se ne sme određivati primenom analogije. U slučaju dvosmislenih odredbi, propis se tumači uvek u korist lica protiv koga se sprovodi istraga, lica protiv koga se vodi krivični postupak ili lica kome se izriče presuda.
3. Ovaj član ne sme se tumačiti kao inkriminacija bilo kog ponašanja kao krivičnog dela po međunarodnom pravu, a nezavisno od odredbi ovog Statuta.

Član 23

Nulla poena sine lege

Lice koje Sud oglasi krivim može biti kažnjeno samo u skladu sa ovim Statutom.

Član 24

Zabrana retroaktivnosti rationae personae

1. Niko, prema odredbama ovog Statuta, nije krivično odgovoran za delo koje je izvršio pre stupanja na snagu ovog Statuta.
2. U slučaju da je do donošenja pravosnažne odluke u konkretnom predmetu došlo do izmene zakona koji se ima primeniti, Sud je dužan da u odnosu na lice protiv koga se sprovodi istraga, kome se sudi odnosno kome se izriče presuda, primeni odredbu onog zakona koji je po njega povoljniji.

Član 25

Individualna krivična odgovornost

1. Sud je, u skladu sa ovim Statutom, nadležan za vođenje krivičnog postupka isključivo protiv fizičkih lica.
2. Lice koje izvrši krivično delo iz nadležnosti Suda lično je odgovorno i biće kažnjeno u skladu sa ovim Statutom.

3. U skladu sa ovim Statutom, Sud može voditi krivični postupak i kazniti izvršioca krivičnog dela samo ako je isti krivično odgovoran i ukoliko je krivično delo iz nadležnosti Suda:

(a) Izvršio lično ili u saučesništvu sa drugim licima ili posredstvom drugog lica, bez obzira da li je to drugo lice krivično odgovorno;

(b) Naredio, nagovorio ili podstrekao na izvršenje krivičnog dela, a koje krivično delo potom bude učinjeno ili pokušano;

(c) U cilju olakšanja izvršenja krivičnog dela, pomaže, podstiče ili na drugi način doprinese njegovom izvršenju ili pokušaju izvršenja, uključujući ovde i stavljanje na raspolaganje sredstava za izvršenje krivičnog dela;

(d) Na bilo koji drugi način doprinese izvršenju ili pokušaju izvršenja krivičnog dela iza koga stoji grupa lica koja deluje sa zajedničkim ciljem. Takav doprinos mora biti nameran i mora biti:

(i) učinjen sa ciljem omogućavanja daljeg vršenja krivične aktivnosti ili daljeg ostvarivanja cilja te grupe, kada aktivnost i cilj te grupe imaju za posledicu izvršenje krivičnog dela iz nadležnosti Suda, ili

(ii) učinjen sa znanjem o namerama grupe da poćini zloćin.

(e) U vezi sa krivićnim delom genocida, direktno ili jasno podstiče druge na izvršenje genocida;

(f) Pokuša krivićno delo zapoćinjući radnje koje uzrokuju izvršenje tog krivićnog dela, ali ga ne dovrši usled okolnosti koje nastupe nezavisno od njegove namere. Međutim, lice koje odustane od izvršenja krivićnog dela ili spreći nastupanje posledice preduzete radnje krivićnog dela, neće se, prema odredbama ovog Statuta, kazniti za pokušaj izvršenja krivićnog dela, pod uslovom da je od krivićnog dela odustalo u potpunosti i da je odustanak bio dobrovoljan.

4. Nijedna odredba ovog Statuta koja se odnosi na individualnu krivićnu odgovornost ne utiće na odgovornost države po međunarodnom pravu.

Ćlan 26

Iskljućenje nadležnosti u odnosu na lica mlađa od 18 godina starosti

Sud nije nadležan za vođenje krivićnog postupka protiv lica koja su u vreme izvršenja krivićnog dela imala ispod 18 godina starosti.

Ćlan 27

Irelevantnost imuniteta nosilaca javne funkcije

1. Ovaj Statut se primenjuje jednako na sva lica bez pravljenja razlike po pitanju da li su oni nosioci javne funkcije ili ne. Posebno, javna funkcija predsednika države ili vlade, člana vlade ili parlamenta, izabranog predstavnika ili vladinog službenika, neće ni u kom slučaju predstavljati osnov da se to lice izuzme od krivične odgovornosti, po ovom Statutu, niti javna funkcija, samo po sebi, predstavlja osnov za blaže kažnjavanje.

2. Imunitet i druga posebna prava koja se izvode iz javne funkcije, čiji su oni nosioci bilo po nacionalnom ili međunarodnom pravu, ne predstavlja prepreku za Sud da u odnosu na ta lica postupa u skladu sa svojim nadležnostima.

Član 28

Odgovornost komandanata i ostalih vojnih zapovednika

Pored drugih osnova krivične odgovornosti propisanih odredbama ovog Statuta, nadležnost Suda se proteže i na:

1. Vojne zapovednike ili lica koja deluju u svojstvu vojnog zapovednika, koja su odgovorna za krivična dela iz nadležnosti Suda, a koja krivična dela su izvršile snage pod njihovom neposrednom komandom i kontrolom, i/ili ukoliko su snage pod njihovom neposrednom komandom i kontrolom izvršile krivično delo usled njegovog/njenog propuštanja da obavlja odgovarajuću kontrolu nad tim snagama, kada je:

(a) taj vojni zapovednik ili lice koje deluje u svojstvu vojnog zapovednika znalo ili je prema okolnostima slučaja moralo da zna da su snage izvršile ili da su spremne da započnu izvršavanje takvog krivičnog dela; ili kada

(b) vojni zapovednik ili odgovorno lice koje deluje u svojstvu vojnog zapovednika, propustilo da preduzme sve neophodne i razumne mere u njegovoj moći kako bi sprečilo izvršenje tih krivičnih dela ili je propustilo da predmet prepusti organima ovlašćenim za pokretanje istrage i vođenja krivičnog postupka.

2. Kada je reč o odnosu naredbodavac-izvršilac, a koji nisu obuhvaćeni odredbom stava 1. ovog člana, naredbodavac je odgovoran za krivična dela iz nadležnosti Suda koje su izvršila lica pod njegovom/njenom neposrednom komandom i kontrolom a do čijeg izvršenja je došlo usled njegovog propusta u obavljanju komande i kontrole nad tim licima i to, kada je:

(a) Naredbodavac znao ili je prema okolnostima slučaja morao znati da su lica pod njegovom komandom izvršila ili se spremaju da izvrše krivično delo iz nadležnosti Suda;

(b) Krivična aktivnost je preduzeta pod neposrednom kontrolom i naredbom naredbodavca; i

(c) Vojni zapovednik je propustio da preduzme sve neophodne i razumne mere u njegovoj/njenoj moći kako bi sprečio ili predupredio izvršenje krivičnog dela ili je propustio da predmet prepusti nadležnim organima za sprovođenje istrage i vođenje krivičnog postupka.

Član 29

Zastarelost

Krivična dela iz nadležnosti Suda ne zastarevaju.

Član 30

Vinost

1. Ukoliko nije drugačije predviđeno, lice je krivično odgovorno i može se kazniti kaznom propisanom za krivično delo iz nadležnosti Suda, samo pod uslovom da je okrivljeni ostvario sva posebna obeležja predmetnog krivičnog dela i da je prilikom izvršenja krivičnog dela postupao svesno i voljno.

2. U smislu ovog člana, lice postupa voljno ukoliko volja postoji u odnosu na:

(a) Radnju izvršenja - lice želi izvršenje krivičnog dela;

(b) Posledicu - lice želi nastupanje posledice krivičnog dela ili je svesno da usled njegovog činjenja ili nečinjenja zabranjena posledica može nastupiti, pa pristaje na njeno nastupanje.

3. U smislu ovog člana svest učinioca krivičnog dela obuhvata spoznaju svih posebnih obeležja krivičnog dela kao i svest o posledici koja će nastupati ako se ostvare ostali elementi bića krivičnog dela. Izrazi "svestan" i "svesno" tumače se na isti način.

Član 31

Osnovi za isključenje krivične odgovornosti

1. Pored drugih osnova za isključenje krivične odgovornosti koji su sadržani u ovom Statutu, lice nije krivično odgovorno ako je, u vreme izvršenja krivičnog dela:

(a) Bolovalo od duševne bolesti ili poremećaja usled koga nije moglo da ima svest o protivpravnosti dela koje je izvršilo, nije moglo da shvati prirodu i značenje svog ponašanja, niti je moglo da upravlja svojim postupcima, a u skladu sa zakonom;

(b) Bilo u stanju privremene duševne poremećenosti izazvane opijenošću usled čega nije bilo svesno protivpravnosti dela koje je izvršilo, krivično-pravne prirode svog ponašanja niti je moglo da upravlja svojim postupcima u skladu sa zakonom. Stanje privremene duševne poremećenosti izazvane opijenošću ne predstavlja osnov isključenja krivične odgovornosti ukoliko se lice svesno i voljno samo dovede u stanje imajući jasnu predstavu o tome da u takvom stanju može izvršiti krivično delo iz nadležnosti Suda, odnosno da je pre dovođenja samog sebe u takvo stanje krivično delo bilo obuhvaćeno njegovim umišljajem, pa je i pored toga sebe dovelo u takvo stanje i pristalo na nastupanje zabranjene posledice;

(c) Lice reaguje racionalno kako bi odbranilo sebe ili drugo lice, odnosno u slučaju ratnih zločina, da bi odbranilo imovinu koja je neophodna za njegov opstanak ili opstanak drugog lica, ili kako bi odbranilo imovinu koja je od važnosti za izvršenje vojnog zadatka protiv preteće ili nezakonite upotrebe sile, na način koji je proporcionalan stepenu opasnosti po to lice, drugo lice ili imovinu koje se štiti. Okolnost da je lice u vreme izvršenja krivičnog dela učestvovalo u odbrambenoj operaciji vojnih snaga, sama po sebi ne predstavlja osnov za isključenje krivične odgovornosti u smislu ovog stava.

(d) Izvršio krivično delo iz nadležnosti Suda otklanjajući istovremenu opasnost od nastupanja smrti ili trajne i teške telesne povrede koja je pretila njemu odnosno drugom licu, pri čemu se nastajanje ovih posledica nije moglo izbeći na drugi način, pri čemu je to lice postupalo razumno i bez namere da prouzrokuje štetu veću od opasnosti koja je pretila. Ta pretnja može poticati:

(i) od strane drugih lica; ili je

(ii) nastupila usled drugih okolnosti van kontrole tog lica.

2. Sud odlučuje o postojanju osnova za isključenja krivične odgovornosti predviđenih ovim Statutom, a mišljenje Suda o postojanju nekog od osnova za isključenje krivične odgovornosti ima dejstvo samo u konkretnom predmetu po kom Sud vodi postupak.

3. Na glavnom pretresu, Sud može da razmatra i druge osnove za isključenje krivične odgovornosti, pored ovih pomenutih u stavu 1, ukoliko takve osnove predviđaju propisi koji se primenjuju u smislu člana 21. Statuta. Postupak koji se odnosi na razmatranje ovih osnova regulisan je pravilima postupka i izvođenja dokaza.

Član 32

Stvarna i pravna zabluda

1. Nije krivično odgovoran učinilac koji u vreme izvršenja krivičnog dela nije bio svestan nekog njegovog zakonom određenog obeležja.

2. Odsustvo znanja o tome da je delo koje je izvršeno, odredbama određenog pravnog dokumenta predviđeno kao krivično delo iz nadležnosti Suda, ne predstavlja osnov za isključenje krivične odgovornosti. Pravna zabluda može biti osnov za isključenje krivične odgovornosti ukoliko je u konkretnom slučaju isključena psihička komponenta krivičnog dela odnosno ukoliko je predstavljao osnov na kome se zasniva postupanje određenog lica po zapovesti naredbodavca a u smislu odredbe člana 33. Statuta.

Član 33

Naredba naredbodavca i zakonske naredbe

1. Činjenica da je zločin iz nadležnosti Suda izvršilo lice koje je postupalo po naređenju Vlade ili kakvog drugog naredbodavca, bilo vojnog ili civilnog, ne oslobađa to lice krivične odgovornosti, osim ako je:

(a) Lice koje je izvršilo krivično delo imalo zakonsku obavezu da postupa po naređenju Vlade ili drugog naredbodavca;

(b) Nije znalo da je naređenje protivzakonito, i

(c) Naređenje nije bilo očigledno protivzakonito.

2. Svako naređenje da se izvrši krivično delo genocida ili zločin protiv čovečnosti, smatra se očigledno protivzakonitim, u smislu odredbi ovog Statuta.

Deo 4

SASTAV SUDA I SUDSKA UPRAVA

Član 34

Organi Suda

Sud čine sledeća tela:

(a) Predsedništvo;

(b) Žalbeno veće, Sudeće veće, Veće koje vodi prethodni postupak;

(c) Kancelarija tužioca;

(d) Sekretarijat.

Član 35

Sudije

1. Sudije se biraju za stalne članove Suda i u tom svojstvu obavljaju svoju dužnost za sve vreme trajanja njihovog mandata.

2. Sudije koje čine Predsedništvo obavljaju svoju funkciju u svojstvu stalnih članova Predsedništva od momenta od kada na ovu funkciju budu postavljeni.

3. Predsedništvo može na osnovu povećanog obima posla Suda a na osnovu konsultacija sa svojim članovima, s vremena na vreme, kada se za to ukaže potreba, da odluči u kojoj meri će ostale sudije obavljati dužnosti stalnih članova pri čemu nijedan takav sporazum ne sme ići na štetu odredbe člana 40. Statuta.

4. Odluke o plaćanju sudija koji nisu stalni članovi Suda, donose se u skladu sa članom 49.

Član 36

Kriterijumi za izbor sudija i predlaganje i izbor sudija

1. Sud je sastavljen od 18 sudija u smislu stava 2. ovog člana.

2. (a) Predsedništvo, koje predstavlja i zastupa interese Suda, može da predloži povećanje broja sudija određenog u stavu 1, uz navođenje razloga zbog kojih se smatra da je to neophodno i celishodno. Sekretarijat će odmah bez odlaganja proslediti svaki takav predlog svim državama-članicama.

(b) Svaki takav predlog se potom razmatra na sednici Skupštine država članica, koja se saziva u skladu sa članom 112. Statuta. Predlog se smatra usvojenim ako se države članice na sednici Skupštine za njega izjasne dvotrećinskom većinom glasova a stupa na snagu u vreme koje odredi Skupština država članica.

(c) (i) Pošto se predlog za povećanje broja sudija usvoji u smislu stava (b), izbor novih sudija se obavlja na sledećoj sednici skupštine država članica u skladu sa st. 3-8 uključujući i član 37. stav 2;

(ii) Pošto predlog za povećanje broja sudija bude usvojen i stupi na snagu u smislu st. (b) i (c) (i): Predsedništvo može da predloži smanjenje broja sudija, ako obim posla Suda to opravdava, pri čemu broj sudija ne sme biti manji od broja koji je predviđen u stavu 1. Predlog se razmatra u skladu sa procedurom opisanom u st. (a) i (b) ovog člana. U slučaju da predlog bude usvojen, broj sudija se smanjuje postepeno, i to redosledom po kome sudijama ističe mandat na koji su izabrani, sve dok se ne izabere potreban broj sudija.

3. (a) Sudije se biraju iz reda osoba visokih moralnih kvaliteta, a moraju biti nepristrasni, imati lični integritet, i moraju zadovoljiti sve kriterijume koji se u njihovim državama zahtevaju za izbor sudija u najviša sudska zvanja.

(b) Svaki kandidat za izbor za člana Suda mora da:

(i) ima priznatu stručnost u oblasti materijalnog i procesnog krivičnog prava kao i odgovarajuće neophodno iskustvo, stečeno u svojstvu sudije, tužioca, advokata ili u nekom drugom svojstvu u krivičnim predmetima; ili

(ii) ima priznatu stručnost u odgovarajućim oblastima međunarodnog prava, kao što su međunarodno humanitarno pravo i ljudska prava, kao i veliko iskustvo u profesionalnom radu, koje je relevantno za posao koji će obavljati u Sudu;

(c) Svaki kandidat za izbor u Sud mora da odlično poznaje i tečno govori najmanje jedan od radnih jezika Suda.

4. (a) Svaka država-članica može da predloži kandidate za izbor za članove Suda, i to:

(i) na osnovu postupka za predlaganje kandidata za imenovanje za najviše sudske funkcije u toj državi; ili

(ii) na osnovu postupka za imenovanje kandidata za Međunarodni sud pravde, po Statutu ovog suda.

Predlaganje kandidata je potkrepljeno dokumentom koji sadrži potrebne podatke o tome da kandidat ispunjava predulove iz stava 3.

(b) Svaka država može da predloži po jednog kandidata, za svaki dati izbor koji predstoji, koji kandidat ne mora da bude državljanin te države-članice, ali mora da zadovolji uslov da je državljanin neke od država-članica.

(c) Skupština država-članica može da ustanovi, ako je pogodno, i Savetodavni odbor za razmatranje predloga za izbor sudija. Sastav tog odbora i njegov mandat određuje Skupština država-članica.

5. U svrhu obavljanja izbora, obrazuju se dve liste kandidata i to:

- Lista A koja sadrži imena kandidata i njihove kvalifikacije precizirane u stavu 3 (b) (i); i
- Lista B koja sadrži imena kandidata i njihove kvalifikacije precizirane u stavu 3 (b) (ii).

Kandidat koji zadovoljava uslove koje propisuju obe liste može da bira na kojoj će se listi pojaviti njegovo ime. Prilikom prvih izbora za Sud, najmanje 9 sudija će biti izabrano sa liste A i najmanje 5 sudija sa liste B. Svaki sledeći izbori su zamišljeni tako da sa svake liste bude biran jednak broj sudija.

6. (a) Sudije se biraju tajnim glasanjem na sednici Skupštine država-članica koja se saziva u ovu svrhu po članu 112. U skladu sa stavom 7, za sudije ovog Suda bira se onih 18 kandidata koji dobiju najveći broj glasova i čiji izbor bude podržan dvotrećinskom većinom glasova prisutnih predstavnika država-članica koje glasaju.

(b) U slučaju da se potreban broj sudija ne izabere u prvom glasanju, sledeća glasanja se obavljaju u skladu sa procedurom predviđenom u stavu (a) sve dok se ne izabere potreban broj sudija.

7. Za sudije ovog Suda ne mogu biti izabrana lica iz iste države. Lica koja pretenduju na funkciju sudije ovog Suda a koja imaju državljanstvo više država, smatraće se državljanima one države sa kojom imaju najjaču vezu, odnosno u kojoj ostvaruju svoja građanska i politička prava.

8. (a) Države-članice prilikom izbora sudija vode računa o:

(i) pravilnom predstavljanju osnovnih svetskih pravnih sistema;

(ii) ravnomernom geografskom predstavljanju:

(iii) jednakoj zastupljenosti sudija muškog i ženskog pola.

(b) Države-članice takođe poklanjaju posebnu pažnju angažovanju sudija koji su pravni eksperti za posebne oblasti, uključujući ovde pravnu zaštitu žena i dece.

9. (a) U smislu stava (b), sudije se biraju na 9 godina i nemaju pravo na reizbor u smislu stava (c) i člana 37. stav 2.

(b) Prvi izbor je zamišljen tako da se 1/3 sudija bira žrebom sa mandatom od 3 godine; druga 1/3 sudija se bira žrebom sa mandatom od 6 godina; a preostala 1/3 se bira na isti način ali sa mandatom od 9 godina.

(c) Sudija koji se bira na 3 godine u smislu tačke (b) stava 9. može biti reizabran do punog trajanja mandata (9 godina).

10. Sudija izabran za člana Sudećeg ili Žalbenog veća u skladu sa članom 39. po isteku mandata, nastaviće rad na određenom predmetu do okončanja suđenja ili postupka po žalbi, a koje procesne faze su započete pred tim većem.

Član 37

Upraznjeno sudijsko mesto

1. U slučaju da se sudijsko mesto uprazni, izbor sudije koji će zauzeti upražnjeno mesto se obavlja u skladu sa članom 36.

2. Sudija koji je zauzeo upražnjeno mesto obavlja sudijsku funkciju do isteka mandata sudije na čije je mesto došao, a ako je taj period 3 godine ili kraći, biće mu omogućen reizbor do punog mandata, a po članu 36. Statuta.

Član 38

Predsedništvo

1. Predsednik i dva potpredsednika biraju se apsolutnom većinom glasova sudija. Funkciju predsedavajućih oni obavljaju 3 godine ili kraće, do isteka njihovog redovnog sudijskog mandata za koji su izabrani, a zavisno od toga koji od ova dva mandata pre ističe. Ove sudije imaju pravo na jedan reizbor.

2. Prvi potpredsednik obavlja funkciju predsednika u slučaju da je predsednik sprečen ili je izuzet. Drugi potpredsednik obavlja funkciju predsednika u slučaju da su predsednik i prvi potpredsednik sprečeni ili izuzeti.

3. Predsednik i dva potpredsednika čine Predsedništvo koje je odgovorno za:

(a) pravilno funkcionisanje Suda. Predsedništvo nije odgovorno za rad kancelarije tužioca; i

(b) druge funkcije koje mu pripadaju po ovom Statutu.

4. U obavljanju dužnosti iz stava 3(a), Predsedništvo će sarađivati sa tužiocem i tražiti njegovu pomoć u svim stvarima od zajedničkog interesa.

Član 39

Veća

1. Odmah nakon izbora sudija, obrazuju se odeljenja navedena u članu 34. stav (b). Žalbeno veće se sastoji od predsednika i četvero drugih sudija, Sudeće veće broji najmanje 6 sudija a Veće koje vodi prethodni postupak se sastoji od najmanje 6 sudija. Raspored sudija po većima zasniva se na prirodi posla koji spada u opis delatnosti veća, kao i kvalifikacijama i iskustvu koje sudije raspoređene u odgovarajuća veća treba da imaju; pri čemu se sudije biraju u određena veća na osnovu njihovog iskustva u materiji materijalnog i procesnog krivičnog prava, kao i iskustva u materiji međunarodnog prava. Sudeće veće i veće koje vodi prethodni postupak je sastavljeno pretežno od sudija sa iskustvom u materiji krivičnog procesnog prava.

2. (a) Sudijska funkcija se obavlja na nivou odeljenja i dalje po većima;

(b) (i) Žalbeno veće je sastavljeno od svih sudija iz odeljenja koje je nadležno za vođenje postupka po žalbi;

(ii) Funkciju Sudećeg veća obavlja troje sudija iz sudećeg odeljenja;

(iii) Prethodni postupak vodi sudija pojedinac ili veće koje vodi prethodni postupak a koje je sastavljeno od troje sudija, u skladu sa Statutom i Pravilima postupka izvođenja dokaza.

(c) Zbog povećanog obima posla, može se obrazovati nekoliko veća koja bi vodila prethodni postupak odnosno nekoliko sudećih veća.

3. (a) Sudije Sudećeg veća ili veća koje vodi prethodni postupak obavljaju svoju sudijsku funkciju u tim odeljenjima 3 godine, ali i nakon isteka mandata sve dok ne završi predmet koji su započele kao članovi tog Veća.

(b) Sudije Žalbenog veća obavljaju sudijsku funkciju u tom odeljenju čitav svoj mandat.

4. Sudije članovi Žalbenog veća obavljaju sudijsku funkciju samo u tom veću. U slučaju povećanog obima posla, sudija Sudećeg veća može biti privremeno ustupljen Veću koje vodi prethodni postupak, i obrnuto, sudija veća koje vodi prethodni postupak može privremeno obavljati funkciju sudije Sudećeg veća, s tim što se mora poštovati pravilo da sudija koji je vodio prethodni postupak, ne može biti član Sudećeg veća u istom predmetu.

Član 40

Nezavisnost sudija

1. Sudije su nezavisne u obavljanju sudijske funkcije.

2. Sudijama se zabranjuje da obavljaju kakvu drugu aktivnost koja bi mogla da ometa valjano obavljanje sudijske funkcije ili da poljulja poverenje u njihovu nezavisnost.

3. Sudije koje su izabrane za stalne članove Suda, ne mogu obavljati neku drugu delatnost kao svoje profesionalno zanimanje.

4. O svakom pitanju koje je vezano za primenu st. 2. i 3. ovog člana, odluka se donosi apsolutnom većinom glasova sudija. U slučaju da se neko takvo pitanje tiče određenog sudije, taj sudija ne učestvuje u donošenju odluke.

Član 41

Oslobađanje od dužnosti i izuzeće sudija

1. Predsedništvo može na zahtev sudije, da ga oslobodi od obavljanja određene procesne radnje po ovom Statutu, u skladu sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

2. (a) Sudija ne postupa u krivičnom predmetu u kome bi njegova/njena nepristrasnost mogla biti dovedena u pitanje po bilo kojem osnovu. Sudija ne može obavljati sudijsku funkciju u smislu odredbi ovog člana, ukoliko je, između ostalog, u istom krivičnom predmetu vodio prethodni postupak ili je u bilo kom svojstvu učestvovao u postupku pred ovim Sudom, odnosno ukoliko je pred nacionalnim sudom vodio istragu, odnosno sudio istom licu kome se sudi pred ovim Sudom. Sudija se može izuzeti i po drugim osnovama preciziranim u Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

(b) Tužilac ili lice protiv koga se vodi istraga ili krivični postupak, mogu zahtevati izuzeće sudije u smislu ovog stava.

(c) Odluka o izuzeću sudije donosi se apsolutnom većinom glasova sudija. Sudija čije se izuzeće traži, ima pravo da iznese svoje mišljenje povodom predloženog izuzeća, ali ne učestvuje u donošenju odluke o izuzeću.

Član 42

Kancelarija tužioca

1. Kancelarija tužioca predstavlja poseban organ Suda i kao takva je potpuno nezavisna u svom radu. Nadležna je za primanje krivičnih prijava i svih informacija o tome da je izvršeno krivično delo iz nadležnosti Suda, za ispitivanje ovih prijava i obaveštenja i za podizanje i zastupanje optužnice pred Sudom. Tužilac odnosno njegovi zamenici nisu ovlašćeni da traže savetodavna mišljenja sa strane niti smeju postupati po instrukcijama bilo koga van Suda.

2. Na čelu kancelarije tužioca nalazi se tužilac. Tužilac ima sva ovlašćenja koja se odnose na rukovođenje i upravljanje kancelarijom, osobljem tužilaštva i objektima tužilaštva. Tužiocu pomaže jedan ili više zamenika tužioca, koji imaju ista ovlašćenja koja po Statutu pripadaju i tužiocu. Tužilac i zamenici moraju biti državljani različitih država. Tužilac i njegovi zamenici su stalni članovi Kancelarije tužioca.

3. Tužilac i zamenici tužioca biraju se iz redova osoba visokih moralnih kvaliteta, istaknute kompetentnosti i bogatog praktičnog iskustva u radu u tužilaštvu ili u sudu. Oni moraju izvrsno poznavati i tečno govoriti najmanje jedan od radnih jezika Suda.

4. Tužilac se bira tajnim glasanjem i to apsolutnom većinom glasova u Skupštini država-članica. Zamenici tužioca se biraju na isti način sa liste koju obrazuje tužilac. Tužilac

predlaže po tri kandidata za svako mesto zamenika tužioca. Tužilac i zamenici tužioca se biraju na 9 godina osim ukoliko u vreme njihovog izbora nije predviđen kraći mandat, a nemaju pravo na reizbor.

5. Ni tužilac ni zamenici tužioca ne smeju učestvovati ni u kakvoj aktivnosti koja bi mogla da bude u suprotnosti sa obavljanjem njihovih funkcija u Kancelariji tužioca ili da poljulja poverenje u njihovu nezavisnost. Oni istovremeno ne mogu obavljati neku drugu delatnost kao svoje profesionalno zanimanje.

6. Predstavništvo može da odobri izuzeće tužioca ili zamenika tužioca u određenom predmetu, na njegov/njen lični zahtev.

7. Ni tužilac ni zamenik tužioca ne mogu postupati ni u jednom krivičnom predmetu u kome bi njihova nepristrasnost mogla biti dovedena u sumnju, po bilo kom osnovu. Oni će biti izuzeti iz konkretnog predmeta, u skladu sa ovim stavom, ako su između ostalog, u istom krivičnom predmetu već učestvovali u bilo kom svojstvu ili su pred nacionalnim sudom vodili istragu ili sudili istom licu protiv koga se vodi krivični postupak pred ovim Sudom.

8. O izuzeću tužioca ili zamenika tužioca odluku donosi Žalbeno veće.

(a) Izuzeće tužioca odnosno zamenika tužioca može u svako doba da zahteva i lice protiv koga se vodi istraga odnosno krivični postupak i to po svim osnovama predviđenim ovim članom;

(b) Tužilac ili zamenik mogu da iznesu svoje mišljenje o predlogu za izuzeće.

9. Tužilac postavlja savetnike iz reda pravnih stručnjaka za određena pitanja, posebno one koji su stručnjaci iz oblasti seksualnog nasilja kao i nasilja nad decom.

Član 43

Sekretarijat

1. Sekretarijat je nadležan za vođenje administracije i obezbeđivanje funkcionisanja Suda. Delatnost Sekretarijata ograničena je isključivo na Sud odnosno ne proteže se na Kancelariju tužioca, u smislu člana 42.

2. Na čelu Sekretarijata nalazi se sekretar koji je glavni administrativni službenik Suda. Sekretar obavlja svoje dužnosti pod nadzorom predsednika Suda.

3. Sekretar je osoba visokih moralnih kvaliteta, visoko stručna a mora imati i izvrsno znanje i tečno govoriti najmanje jedan od radnih jezika Suda.

4. Sudije biraju Sekretara apsolutnom većinom glasova na tajnom glasanju, uzimajući u obzir sve preporuke Skupštine država-članica. Ukoliko se za to ukaže potreba, a po preporuci sekretara, sudije će na isti način izabrati zamenika sekretara.

5. Sekretar se bira na 5 godina, ima pravo na jedan reizbor i stalni je član Suda. Zamenik sekretara se bira na 5 godina ili na kraće, po odluci apsolutne većine glasova sudija, a bira se kada se za to ukaže potreba.

6. Sekretar obrazuje Odeljenje za oštećene i svedoke u okviru Sekretarijata. Ovo odeljenje, u dogovoru sa tužilaštvom, obezbeđuje primenu zaštitnih i bezbednosnih mera kao i drugu odgovarajuću pomoć svedocima, oštećenima koji se pojavljuju pred Sudom, kao i drugim licima koja preuzimaju rizik svedočenja. U rad ovog Odeljenja uključeni su psihoterapeuti uključujući i psihoterapeute specijalizovane za pružanje pomoći žrtvama seksualnog zlostavljanja.

Član 44

Osoblje

1. Tužilac i sekretar postavlja osoblje koje ima kvalifikacije neophodne za rad njihovih odeljenja. Tužilac je, u ovom smislu, ovlašćen da imenuje istražitelja.

2. Prilikom izbora osoblja, tužilac i sekretar su dužni da vode računa o tome da lica koja postavljaju zadovoljavaju najviše standarde efikasnosti, stručnosti i integriteta a, mutatis mutandis, vode računa o zadovoljavanju svih kriterijuma preciziranih u članu 36. stav 8.

3. Sekretar, uz pristanak Predsedništva i tužioca predlaže Pravila za osoblje koja uključuju kriterijume i uslove pod kojima će osoblje Suda biti birano, plaćano i razrešavano funkcije. Skupština država-članica daje saglasnost i odobrava Pravila za osoblje.

4. Sud može u izuzetnim okolnostima, da angažuje stručnjake koje predlože države-članice, vladine ili nevladine organizacije a koji bi pomogli u radu Suda. Tužilac može da prihvati bilo koju takvu ponudu u ime tužilaštva. Takvo osoblje se angažuje u skladu sa pravilima koja usvoji Skupština država-članica.

Član 45

Svečana zakletva

Pre stupanja na dužnost a u saglasnosti sa ovim Statutom, sudije, tužilac, zamenici tužioca, sekretar i zamenici sekretara polažu svečanu zakletvu na otvorenoj sednici Suda da će svoju dužnost obavljati nepristrasno i savesno.

Član 46

Razrešenje

1. Sudija, tužilac, zamenik tužioca, sekretar ili zamenik sekretara će biti razrešeni na osnovu odluke o razrešenju koja se donosi u skladu sa odredbama stava 2. ovog člana, ukoliko:

(a) Se utvrdi da su se ponašali na način koji ih je iskompromitovao ili su ozbiljno prekršili svoje obaveze po ovom Statutu i Pravilima postupka i izvođenja dokaza;

(b) Nisu više u mogućnosti da dalje obavljaju funkcije koje su im dodeljene po ovom Statutu.

2. Skupština država-članica tajnim glasanjem donosi odluku o razrešenju sudije, tužioca ili zamenika tužioca, u smislu stava 1:

(a) Sudija se razrešava 2/3 većinom glasova država članica a po predlogu usvojenom 2/3 većinom glasova ostalih sudija;

(b) Tužilac se razrešava apsolutnom većinom glasova država-članica;

(c) Zamenik tužioca se razrešava apsolutnom većinom glasova država-članica po preporuci tužioca.

3. Odluka o razrešenju sekretara ili zamenika sekretara se donosi apsolutnom većinom glasova sudija.

4. Sudija, tužilac, zamenik tužioca, sekretar ili zamenik sekretara čije je razrešenje predloženo iz razloga kompromitujućeg ponašanja, teške povrede funkcije ili nesposobnosti da svoju funkciju obavlja na način predviđen ovim Statutom, ima pravo da se upozna sa dokazima podnetim protiv njega kao i da predloži dokaze u svoju korist, a ovo u skladu sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza. Lice čije se razrešenje traži nema pravo da na drugi način učestvuje u daljem postupku povodom predloga za razrešenje.

Član 47

Disciplinske mere

Sudija, tužilac, zamenik tužioca, sekretar ili zamenik sekretara koji je učinio prekršaj manje težine od onih koji su navedeni u članu 46. stav 1, se kažnjava disciplinski, u skladu sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

Član 48

Privilegije i imuniteti

1. Sud, na teritoriji svake države-članice, uživa privilegije i imunitete koji su mu neophodni za obavljanje njegovih dužnosti.

2. Sudije, tužilac, zamenik tužioca i sekretar, za vreme obavljanja funkcija vezanih za ovaj Sud, uživaju iste privilegije i imunitet koje imaju šefovi diplomatskih misija a posle isteka mandata zadržavaju imunitet u sudskim postupcima a povodom onoga što su rekli ili učinili za vreme dok su obavljali svoju dužnost.

3. Zamenik sekretara, osoblje tužilaštva i osoblje sekretarijata uživaju privilegije i imunitete i mogu imati na raspolaganju sve što im je neophodno za obavljanje dužnosti u skladu sa aktom Suda kojim se regulišu njihovi imuniteti i privilegije.

4. Savetnici, veštaci, svedoci ili bilo koja druga lica čije se prisustvo u sedištu Suda zahteva, imaju isti tretman a što je potrebno za pravilno funkcionisanje Suda, u skladu sa aktom Suda, privilegijama i imunitetima.

5. Privilegije i imuniteti:

(a) Sudije ili tužioca je moguće ukinuti apsolutnom većinom glasova sudija;

(b) Sekretara je moguće ukinuti odlukom Predsedništva;

(c) Zamenika tužioca i osoblja tužilaštva može ukinuti tužilac;

(d) Zamenika sekretara i osoblja sekretarijata može ukinuti sekretar.

Član 49

Plate, naknade i isplaćivanje troškova

Sudije, tužilac, zamenici tužioca, sekretar i zamenik sekretara primaju plate, naknade i isplatu troškova koje odredi Skupština država-članica. Ove plate i naknade ne smanjuju se za vreme trajanja njihovih mandata.

Član 50

Službeni i radni jezici Suda

1. Službeni jezici Suda su arapski, kineski, engleski, francuski, ruski i španski. Presude Suda, kao i druge bitne odluke koje donosi Sud, objavljuju se na službenim jezicima. Predsedništvo, u skladu sa kriterijumima ustanovljenim u Pravilima postupka i izvođenja dokaza zauzima stav o tome koje odluke se imaju smatrati bitnim u smislu ovog stava.

2. Radni jezici Suda su engleski i francuski. U Pravilima postupka i izvođenja dokaza je precizirano koji su to slučajevi u kojima se kao radni jezici mogu koristiti drugi službeni jezici.

3. Na zahtev bilo koje strane u postupku ili državi kojoj je dopušteno da se uključi u konkretan predmet, Sud može odobriti da ta strana ili država koristi neki drugi jezik, osim engleskog ili francuskog, pod uslovom da Sud smatra da je to opravdano.

Član 51

Pravila postupka i izvođenje dokaza

1. Pravila postupka i izvođenje dokaza stupaju na snagu nakon što budu usvojena dvotrećinskom većinom glasova članova Skupštine država-članica.

2. Izmene Pravila postupka i izvođenja dokaza može da predloži:

- (a) Svaka država-članica;
- (b) Sudije i to apsolutnom većinom; ili
- (c) Tužilac.

Izmene stupaju na snagu nakon što budu usvojene dvotrećinskom većinom glasova članova Skupštine država-članica.

3. Posle usvajanja Pravila postupka i izvođenja dokaza, u hitnim slučajevima kada se Pravila postupka i izvođenja dokaza ne mogu primeniti na specifičnu situaciju konkretnog slučaja, sudije mogu dvotrećinskom većinom da sastave privremena Pravila koja će biti primenjivana dok se na sledećem redovnom ili vanrednom zasedanju Skupštine država-članica ne usvoje kao zvanična pravila, usvoje izmene pravila ili dok pravila ne budu ukinuta.

4. Pravila postupka i izvođenje dokaza, njihove izmene i bilo koje privremeno pravilo moraju biti u skladu sa Statutom. Izmene Pravila postupka i izvođenje dokaza, kao i privremena pravila ne mogu se primenjivati retroaktivno na štetu osobe protiv koje se sprovedi istraga odnosno kojoj se sudi, ili koja je već osuđena.

5. U slučaju da Statut i Pravila postupka i izvođenja dokaza sadrže potpuno oprečna i međusobno protivurečena pravila, ima se primeniti Statut.

Član 52

Sudski poslovnik

1. Sudski poslovnik donosi se apsolutnom većinom glasova sudija a u skladu sa odredbama Statuta i Pravilima postupka i izvođenja dokaza.
2. Tužilac i sekretar moraju biti konsultovani prilikom razrade ovih pravila ili bilo kakvih izmena tih pravila.
3. Sudski poslovnik i njegove izmene stupaju na snagu odmah po usvajanju, osim ako sudije ne odluče drugačije. Odmah po usvajanju, Poslovnik se prosleđuje državam-članicama na eventualne komentare. Sudski poslovnik ostaje na snazi do daljnjeg ako u roku od 6 meseci od dana usvajanja većina država članica ne uloži prigovor na isti.

Deo 5

ISTRAGA I KRIVIČNO GONJENJE

Član 53

Pokretanje istrage

1. Tužilac pokreće istragu nakon što ispita i oceni informacije koje su mu dostavljene. Ukoliko tužilac oceni da informacije koje su mu dostavljene ne daju dovoljno osnova za pokretanje istrage, on će u skladu sa odredbama Statuta, odbaciti krivičnu prijavu i neće pokrenuti istragu. Prilikom donošenja odluke o tome da li da pokrene istragu, tužilac ispituje da li:

(a) Informacije koje su dostavljene tužiocu daju dovoljno osnova da se može smatrati da je izvršeno ili da je u toku izvršenje krivičnog dela iz nadležnosti Suda;

(b) Da je u predmetnom slučaju dopušteno sprovođenje istrage i vođenje krivičnog postupka u smislu člana 17. Statuta, ili

(c) Procenjujući težinu izvršenog krivičnog dela i interes oštećenog, da pored svega nema dovoljno ubedljivih razloga da se veruje da bi istragu trebalo sprovesti u interesu zadovoljenja pravde.

Ako tužilac smatra da nema dovoljno osnova da se pokrene sprovođenje istrage, a njegova/njena odluka je zasnovana isključivo na stavu (c) ovog člana, on/ona će o ovoj svojoj odluci obavestiti Veće koje vodi prethodni postupak.

2. Ako nakon pokretanja istrage tužilac nađe da nema dovoljno osnova za krivično gonjenje zbog toga što:

(a) Nema dovoljno utvrđenih činjenica na osnovu kojih bi se mogao izdati nalog za hapšenje ili bi se mogao uputiti sudski poziv u smislu člana 58. Statuta;

(b) U konkretnom slučaju nije dopušteno sprovođenje istrage odnosno vođenje krivičnog postupka u smislu odredbe člana 17; ili

(c) Postupak ne bi doprineo utvrđivanju istine i zadovoljenju pravde, uzimajući u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja uključujući i težinu izvršenog krivičnog dela, interes oštećenog i starost ili nemoć navodnog izvršioca i njegovu/njenu ulogu u navodnom izvršenju krivičnog dela.

Tužilac o svojoj odluci i razlozima na kojima zasniva ovakvu svoju odluku obaveštava Veće koje vodi prethodni postupak i državu koja je podnela prijavu po članu 14. ili Savet bezbednosti po članu 13. stav (b).

3. (a) Na zahtev države koja je prijavila izvršenje krivičnog dela po članu 14. ili Saveta bezbednosti po članu 13. stav (b), Veće koje vodi prethodni postupak može ponovo da razmotri odluku tužioca o tome da nema osnova za sprovođenje istrage i može zahtevati od tužioca da ponovo razmotri svoju odluku, a u smislu st. 1. i 2. ovog člana.

(b) Pored ovoga, veće koje vodi prethodni postupak može po sopstvenom nahođenju da ponovo razmotri odluku tužioca da nema mesta sprovođenju istrage ukoliko je odluka zasnovana samo na stavu 1 (c) ili stavu 2 (c) ovog člana. U tom slučaju, ovakva odluka tužioca proizvodi pravno dejstvo samo ako se sa njom saglasi Veće koje vodi prethodni postupak.

4. Tužilac može u svako doba da ponovo razmotri odluku da li da pokrene sprovođenje istrage ili vođenje krivičnog postupka, na osnovu novih činjenica ili novih saznanja koja su do njega doprla.

Član 54

Dužnosti i ovlašćenja tužioca u istrazi

1. Tužilac:

(a) Da bi ustanovio istinu, proširuje istragu kako bi utvrdio sve činjenice i dokaze bitne za ocenu da li je okrivljeni krivično odgovoran po ovom Statutu, i pri tome podjednaku pažnju posvećuje ispitivanju kako otežavajućih tako i olakšavajućih okolnosti u konkretnom slučaju;

(b) Preduzima odgovarajuće mere kako bi obezbedio što efikasniju istragu i vođenje krivičnog postupka povodom krivičnog dela iz nadležnosti Suda, pri tome poštujući interese i lične okolnosti oštećenih i svedoka, uključujući tu i starost, pol i to na način kako je pol definisan u članu 7. stav 3, kao i zdravstveno stanje i prirodu krivičnog dela posebno u slučajevima u kojima krivično delo uključuje seksualno zlostavljanje i nasilje zasnovano na pripadnosti određenom polu kao i nasilje nad decom; i

(c) U potpunosti poštuje prava svih učesnika u postupku a koja prava su predviđena ovim Statutom.

2. Tužilac može da sprovede istragu na teritoriji države:

(a) U skladu sa odobrenjem po osnovu člana 9; ili

(b) Po ovlašćenju Veća koja vodi prethodni postupak, po članu 57. stav 3 (d).

3. Tužilac može da:

(a) Prikupi i ispita dokaze;

(b) Zahteva prisustvo lica protiv koga je pokrenuta istraga, oštećenih i svedoka a ovlašćen je i da ih ispituje;

(c) Traži saradnju svih država ili međunarodnih organizacija, ili da zahteva zaključenje sporazuma sa njima a koji sporazum mora biti u skladu sa nadležnostima i mandatom ovih međunarodnih subjekata;

(d) Stupi u takve dogovore i sporazume koji nisu u suprotnosti sa ovim Statutom, kako bi se olakšala saradnja s državom, međunarodnom organizacijom ili određenim licima;

(e) Se saglasi sa tim da ne otkrije, ni u jednoj fazi postupka, dokumente ili informacije koji su mu dostavljeni kao strogo poverljivi i isključivo dostavljeni u svrhu pribavljanja novih dokaza, osim uz pristanak onog subjekta koji mu je dostavio informaciju;

(f) Preduzme neophodne mere ili zahteva njihovo preduzimanje, u cilju obezbeđivanja poverljivosti informacija, zaštite neke osobe ili očuvanje dokaza.

Član 55

Prava okrivljenog u toku istrage

1. U toku istrage po ovom Statutu, okrivljeni:

(a) Ne sme biti prisiljen da okrivi sebe samog ili da prizna krivicu;

(b) Ne sme biti podvrgnut nikakvom obliku sile, prinude ili pretnje, niti bilo kakvom drugom obliku okrutnog, nečovečnog ili ponižavajućeg tretmana ili takvoj kazni, i

(c) Okrivljeni mora imati pravo na besplatnu pomoć stručnog tumača i na prevode koje će mu pružiti ovo stručno lice, ukoliko se ispituje na jeziku različitom od jezika koji okrivljeni govori i u potpunosti razume,

(d) Ne sme biti protivzakonito hapšen ili pritvaran; i ne sme biti lišen slobode osim po osnovama i u skladu sa onim procesnim radnjama koje su predviđene ovim Statutom.

2. Tamo gde ima osnova da se smatra da je neko lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Suda, to lice treba da bude ispitano od strane tužioca ili nacionalnih organa krivičnog gonjenja u skladu sa zahtevom postavljenim u članu 9. ovog Statuta. To lice pre početka ispitivanja treba da bude obavešteno o pravima koja mu pripadaju u postupku, i to o:

(a) Pravu da, pre početka ispitivanja, bude obavešteno da postoji osnovana sumnja da je izvršilo krivično delo iz nadležnosti Suda;

(b) Pravu da se brani ćutanjem, bez mogućnosti da se na osnovu ovakve odbrane oglasi krivim ili nevinim;

(c) Pravu na stručnu pomoć branioca po njegovom izboru, ili, ako je nema, o pravu da mu se takva pomoć obezbedi u svakom slučaju kada to zahtevaju interesi pravde, i to da je ova stručna pomoć branioca besplatna - ako lice nema dovoljno sredstava za to;

(d) Pravu da bude ispitan u prisustvu branioca, osim ako se lice dobrovoljno ne odrekne svog prava na branioca.

Član 56

Uloga Veća koje vodi prethodni postupak u sprovođenju istrage

1. (a) U slučaju da tužilac smatra da sprovođenje istrage predstavlja jedinstvenu priliku za pribavljanje svedočenja ili iskaza svedoka, ili za ispitivanje, prikupljanje ili ocenu dokaza, a koje procesne radnje se neće moći preduzeti kasnije ili će njihovo preduzimanje biti znatno otežano, tužilac mora o tome da obavesti Veće koje vodi prethodni postupak.

(b) U tom slučaju, Veće koje vodi prethodni postupak može na zahtev tužioca da preduzme mere koje su neophodne kako bi se osigurala efikasnost i jedinstvo postupka i posebno kako bi se obezbedilo pravo okrivljenog na odbranu.

(c) Ukoliko Veće koje vodi prethodni postupak ne naredi drugačije, tužilac će obavestiti lice koje je uhapšeno ili koje se odazvalo sudskom pozivu u vezi sa pokrenutom istragom na koje se odnosi stav (a), kako bi se to lice moglo izjasniti o krivičnom delu koje mu se stavlja na teret i o dokazima protiv njega.

2. Mere na koje se odnosi stav 1(b) uključuju:

(a) Davanje uputstava ili naredbi o tome koje radnje bi trebalo sprovesti u postupku.

(b) Podsećanje da se mora voditi zapisnik o svim preduzetim procesnim radnjama.

(c) Imenovanje veštaka radi davanja odgovarajućeg stručnog mišljenja i nalaza.

(d) Određivanje branioca za lice koje je uhapšeno ili se odazvalo sudskom pozivu, odnosno ako lice nije uhapšeno odnosno nije se odazvalo sudskom pozivu, postavljanje drugog branioca koji će predstavljati interese odbrane.

(e) Imenovanje jednog od stalnih članova Veća koje vodi prethodni postupak ili ako je neophodno drugog slobodnog sudije Odeljenja za prethodni postupak, ili odeljenja Sudećih veća, za praćenje postupka i davanje predloga ili naredbi u vezi sa prikupljanjem i očuvanjem dokaza kao i sa ispitivanjem lica.

(f) Preduzimanje drugih mera neophodnih za prikupljanje ili očuvanje dokaza.

3. (a) U slučaju da tužilac nije tražio preduzimanje mera u skladu sa ovim članom, a Veće koje vodi prethodni postupak smatra da su takve mere neophodne da bi se sačuvali dokazi za koje ono ocenjuje da su od presudnog značaja za odbranu na glavnom pretresu, ovo Veće će konsultovati tužioca u vezi s tim da li postoji dobar razlog za to što tužilac nije zahtevao odgovarajuće mere. Ako nakon konsultacije Veće koje vodi prethodni postupak zaključi da je tužiočevo propuštanje podnošenja zahteva za preduzimanjem odgovarajućih mera neopravdano, Veće može da preduzme te mere po sopstvenom nahođenju.

(b) Tužilac može da izjavi žalbu na ovakvu odluku Veća koje vodi prethodni postupak da preduzme ove mere po sopstvenom nahođenju a u smislu prethodne tačke. Odluka o ovoj žalbi donosi se po hitnom postupku.

4. Prihvatljivost dokaza prikupljenih i sačuvanih za glavni pretres, u skladu sa ovim članom biće ocenjena na glavnom pretresu u smislu člana 69. a odluku o prihvatljivosti dokaza donosi Sudeće veće.

Član 57

Funkcije i ovlašćenja Veća koje vodi prethodni postupak

1. Ukoliko ovaj Statut drugačije ne predviđa, Veće koje vodi prethodni postupak obavlja svoje funkcije u skladu sa odredbama ovog člana.

2. (a) Naredbe i rešenja Veća koje vodi prethodni postupak donete u skladu sa čl. 15, 18, 19, 54. stav 2, članu 61. stav 7. i članu 72. moraju se doneti većinom glasova sudija ovog Veća.

(b) U svim drugim slučajevima, sudija pojedinac obavlja funkcije predviđene ovim Statutom, ukoliko iste već nisu predviđene Pravilima postupka i izvođenja dokaza ili usvojene većinom glasova članova Veća koje vodi prethodni postupak.

3. Osim drugih dužnosti propisanih Statutom, Veće koje vodi prethodni postupak može:

(a) Na zahtev tužioca, izdati naredbe i naloge za hapšenje koji su neophodni radi sprovođenja istrage,

(b) Na zahtev lica koje je uhapšeno ili koje se odazvalo sudskom pozivu u smislu člana 58, izdati naredbu, uključujući i mere koje su opisane u članu 56, ili zahtevati saradnju preciziranu u Delu 9, koje mere su neophodne radi obezbeđivanja adekvatne pomoći navedenim licima u pripremi njegove/njene odbrane pred Sudom,

(c) Kada je to potrebno, omogućiti obezbeđivanje zaštite i privatnosti oštećenog ili svedoka, čuvanje dokaza, zaštitu lica koja su uhapšena ili lica koja su se odazvala sudskom pozivu, i zaštitu informacija koje su od značaja za državnu bezbednost.

(d) Donosi odluku kojom ovlašćuje tužioca da preduzme određene istražne radnje na teritoriji države članice sa kojom se saradnja u smislu pružanja pravne pomoći ne može ostvariti u duhu odredbi Dela 9, i to pošto Veće koje vodi prethodni postupak, na osnovu zvaničnog stava odnosne države, utvrdi da odnosna država nije u mogućnosti da postupi po zahtevu za saradnju zbog objektivne nemogućnosti ili zbog nepostojanja kadrova stručno osposobljenih da postupe po zahtevu za pružanje pravne pomoći.

(e) Da zahteva saradnju država preciziranih u članu 93. stav 1 (j) i smislu preduzimanja mera zaštite povređenih prava i interesa pre svega oštećenih, u slučaju kada je nalog za hapšenje ili sudski poziv upućen u smislu člana 58, a uz poklanjanje dužne pažnje snazi prikupljenih dokaza ali i pravima svih učesnika u postupku, na način kako je to predviđeno Statutom i Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

Član 58

Izdavanje naloga za hapšenje i sudskog poziva od strane Veća koje vodi prethodni postupak

1. U svakom trenutku nakon otpočinjanja istrage, Veće koje vodi prethodni postupak na zahtev tužioca izdaje nalog za hapšenje lica ako, pošto je pregledalo zahtev tužioca, dokaze i druge informacije koje je podneo tužilac, zaključi da:

(a) Postoji osnovana sumnja da je okrivljeni izvršio krivično delo iz nadležnosti Suda; i

(b) Pritvor određenom licu je neophodno odrediti iz sledećih razloga:

(i) Da bi se obezbedilo njegovo prisustvo u krivičnom postupku,

(ii) Da bi se sprečilo da to lice ometa sprovođenje istrage ili dalji krivični postupak, ili

(iii) Kada osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će to lice dovršiti pokušano krivično delo ili da će izvršiti drugo srodno krivično delo iz nadležnosti Suda.

2. Zahtev za određivanje pritvora koji podnosi tužilac mora da sadrži:

(a) Ime i prezime lica koje se lišava slobode i druge relevantne informacije nužne da bi se to lice identifikovalo i pronašlo;

(b) Krivično delo iz nadležnosti Suda koje se tom licu stavlja na teret;

(c) Kratak prikaz činjeničnog stanja u konkretnom predmetu;

(d) Spisak dokaza i drugih informacija koje daju dovoljno osnova da se smatra da je to lice izvršilo određeno krivično delo; i

(e) Zakonski osnov za određivanje pritvora.

3. Nalog za hapšenje mora sadržati:

(a) Ime i prezime lica koje se lišava slobode i druge relevantne informacije nužne da bi se to lice identifikovalo i pronašlo;

(b) Krivično delo iz nadležnosti Suda koje se tom licu stavlja na teret;

(c) Kratak prikaz činjeničnog stanja u konkretnom predmetu.

4. Nalog za hapšenje će ostati na snazi dok Sud ne naredi drugačije.

5. Na osnovu naloga za hapšenje, Sud može da zahteva privremeno hapšenje ili predaju lica u saglasnosti sa Delom 9.

6. Tužilac može da zahteva od Veća koje vodi prethodni postupak da izmeni nalog za hapšenje izmenom ili dopunom naloga u pogledu krivičnih dela koja su navedena u prethodnom nalogu. Veće koje vodi prethodni postupak će izmeniti nalog za hapšenje ako nađe da postoji opravdana sumnja da je lice čije se lišenje slobode traži izvršilo drugo ili još neka krivična dela iz nadležnosti Suda.

7. Umesto zahteva za određivanje pritvora, tužilac može da podnese zahtev kojim traži od Veća koje vodi prethodni postupak da uputi sudski poziv. Ako Veće koje vodi prethodni postupak zaključi da ima opravdanog osnova da se smatra da je određeno lice izvršilo određeno krivično delo a da je poziv dovoljan da se obezbedi prisustvo tog lica pred sudom, Veće upućuje poziv, sa ili bez uslova koji ograničavaju slobodu kretanja a koja ograničenja su predviđena nacionalnim zakonodavstvom. Poziv mora sadržati:

- (a) Ime i prezime lica i druge relevantne lične podatke;
- (b) Datum kada to lice treba da pristupi pred Sud;
- (c) Krivično delo iz nadležnosti Suda koje se tom licu stavlja na teret;
- (d) Kratak opis činjeničnog stanja.

Poziv se dostavlja lično.

Član 59

Postupak hapšenja u zemlji pritvora

1. Država-članica koja je primila zahtev za privremeno hapšenje ili hapšenje i izručenje, odmah je dužna da preduzme korake kako bi uhapsila lice koje se traži, u skladu sa svojim zakonima i odredbama člana 9.
2. Uhapšeno lice se odmah sprovodi nadležnim sudskim organima u zemlji u kojoj je izvršeno hapšenje, a koji organi su dužni da utvrde da li:
  - (a) se nalog odnosi na to lice;
  - (b) je lice uhapšeno u skladu sa pravilima; i
  - (c) da li su ispoštovana prava tog lica.
3. Uhapšeno lice ima pravo da od nadležnih vlasti države pritvora traži privremeno puštanje na slobodu do prijave Sudu.
4. Prilikom odlučivanja o takvom zahtevu, nadležne vlasti države u kojoj je izvršeno hapšenje razmatraju, u zavisnosti od težine izvršenih krivičnih dela, da li postoje hitne i izuzetne okolnosti koje bi opravdale privremeno puštanje na slobodu i da li postoje svi uslovi koji garantuju izvršavanje obaveza predaje tog lica Sudu. Nadležne vlasti države u kojoj je izvršeno hapšenje, nemaju pravo da razmatraju da li je nalog za hapšenje izdat u skladu sa članom 58, st. 1 (a) i (b).
5. Veće koje vodi prethodni postupak mora biti obavješteno o svakom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu i ono je ovlašćeno da prosledi svoje mišljenje nadležnim vlastima u državi u kojoj je hapšenje izvršeno i u kojoj se to lice nalazi u pritvoru. Vlasti nadležne države u potpunosti razmatraju takve preporuke, uključujući tu i svaku preporuku o merama za sprečavanje bekstva tog lica pre donošenja odluke.
6. Ako se licu odobri privremeno puštanje na slobodu, Veće koje vodi prethodni postupak može da zahteva periodične izveštaje o tome kako se ponaša lice koje je privremeno pušteno na slobodu.
7. Odmah po dostavljanju naredbe o izručenju lica koje se drži u pritvoru u određenoj državi, ta država je dužna da u najkraćem mogućem roku traženo lice izruči Sudu.

Član 60

Početak postupka pred Sudom

1. Po izručenju lica Sudu, ili pojavljivanja lica pred Sudom dobrovoljno ili po sudskom pozivu, Veće koje vodi prethodni postupak je dužno da to lice informiše o krivičnim delima koja mu se stavljaju na teret kao i o njegovim/njenim pravima po ovom Statutu, uključujući ovde i pravo da traži privremeno puštanje na slobodu do suđenja.
2. Lice protiv koga je izdat nalog za hapšenje može da traži privremeno puštanje na slobodu do suđenja. Ako Veće koje vodi prethodni postupak smatra da su ispunjeni uslovi predviđeni u članu 58. stav 1, lice će se zadržati u pritvoru. U suprotnom, Veće koje vodi prethodni postupak uslovno ili bezuslovno pušta to lice na slobodu.
3. Veće koje vodi prethodni postupak periodično razmatra svoje rešenje o određivanju pritvora ili o oslobađanju određenog lica, a to može učiniti u svakom trenutku na zahtev tužioca ili samog okrivljenog. Posle ponovnog razmatranja, veće može da izmeni rešenje o pritvoru, oslobađanju ili o uslovima pod kojima se lice pušta na slobodu, ako se izmene okolnosti na kojima se ovo rešenje zasniva.
4. Veće koje vodi prethodni postupak se stara o tome da se okrivljeni ne drži dugo u pritvoru pre početka suđenja i to zbog neopravdanog odugovlačenja od strane tužioca. Ako do takvog odugovlačenja dođe, Sud razmatra uslovno ili bezuslovno puštanje na slobodu.
5. Ako nađe da je to potrebno, Veće koje vodi prethodni postupak izdaje nalog za hapšenje kako bi se obezbedilo prisustvo lica koje je pušteno na slobodu, u daljem toku postupka koji se vodi pred Sudom.

Član 61

Stupanje optužnice na pravnu snagu

1. U skladu sa odredbama stava 2. u razumnom vremenskom roku nakon izručenja ili dobrovoljnog pojavljivanja okrivljenog pred Sudom, Veće koje vodi prethodni postupak izvodi istražnu radnju saslušanjem okrivljenog da bi ispitalo navode optužnice na osnovu kojih tužilac traži da se okrivljeni u daljem toku postupka oglasi krivim i kazni. Saslušanje se održava u prisustvu tužioca i okrivljenog, kao i njegovog/njenog branioca.
2. Veće koje vodi prethodni postupak može po zahtevu tužioca ili po sopstvenom nahođenju da zakaže i održi ročište u odsustvu okrivljenog da bi ispitalo navode optužnice na osnovu kojih tužilac traži da se okrivljeni u daljem toku postupka oglasi krivim i kazni, a u situaciji kada se okrivljeni:
  - (a) Odrekao svog prava da bude prisutan na tom ročištu; ili
  - (b) Pobegao ili se ne može pronaći a sve razumne radnje su preduzete da bi se obezbedilo njegovo/njeno prisustvo pred Sudom i da bi se okrivljeni obavestio o

navodima optužnice i o tome da će se održati odgovarajuće ročište u cilju ispitivanja navoda te optužnice.

U tom slučaju, okrivljenog zastupa branilac ukoliko Veće koje vodi prethodni postupak odluči da je to u interesu pravde.

3. U razumnom roku pre saslušanja:

(a) Licu mora biti dostavljena kopija optužnice koja sadrži osnove i navode na osnovu kojih ga tužilac tereti za izvršenje određenog krivičnog dela;

(b) Lice mora biti obavješteno o dokazima na kojima tužilac zasniva svoju optužnicu i koji će se izvesti na glavnom pretresu.

Veće koje vodi prethodni postupak može da izda naredbe koje se tiču obelodanjivanja informacija koje će se saopštiti na glavnom pretresu.

4. Pre saslušanja tužilac može nastaviti započetu istragu a može i da dopuni ili povuče zahtev za sprovođenje istrage. Okrivljeni mora biti blagovremeno obavješten pre saslušanja o svakoj dopuni ili povlačenju zahteva za sprovođenje istrage. U slučaju povlačenja zahteva za sprovođenje istrage, tužilac obavještava Veće koje vodi prethodni postupak o razlozima za donošenje ovakve odluke.

5. Na saslušanju tužilac mora potkrepiti navode svog zahteva sa dovoljno dokaza kako bi se moglo stati na stanovište da ima dovoljno osnova da je okrivljeni izvršio krivično delo za koje se tereti. Tužilac može da se osloni na izvedene dokaze i nije dužan da poziva svedoke koji bi trebalo da svedoče na glavnom pretresu.

6. Na saslušanju okrivljeni može da:

(a) Ospori navode optužnice;

(b) Ospori dokaze koje je izneo tužilac; i

(c) Iznosi dokaze.

7. Veće koje vodi prethodni postupak na osnovu saslušanja odlučuje da li izvedeni dokazi daju dovoljno osnova da se smatra da je okrivljeni izvršio krivično delo za koje se tereti. Veće koje vodi prethodni postupak u tom smislu može da:

(a) Potvrdi navode optužnice na osnovu kojih je našlo da postoji dovoljno osnova da je određeno lice izvršilo određeno krivično delo, na osnovu čega optužnica staje na pravnu snagu i predmet se dalje prosleđuje Sudećem veću na dalji postupak;

(b) Odbija da potvrdi navode optužnice ukoliko smatra da nema dovoljno osnova da se smatra da je okrivljeni izvršio krivično delo za koje se tereti;

(c) Odloži saslušanje i zahteva od tužioca da razmotri navode optužnice i;

(i) Prikupi i izvede nove dokaze ili sprovede dalju istragu povodom krivičnog dela koje je predmet optužnice, ili

(ii) Izmeni optužnicu zato što dokazi ukazuju da je izvršeno drugo krivično delo iz nadležnosti Suda.

8. Tamo gde Veće koje vodi prethodni postupak odbije da potvrdi optužnicu, tužilac nije time sprečen da kasnije zatraži njeno potvrđivanje ukoliko njegov zahtev bude potkrepljen novim dokazima.

9. Pošto su navodi optužnice potvrđeni, i optužnica stala na pravnu snagu, tužilac može, pre početka glavnog pretresa, uz dozvolu Veća koje vodi prethodni postupak i pošto je prethodno obavestio okrivljenog, da izmeni optužnicu. Ako tužilac želi da doda nove optužbe ili da ranije optužbe zameni novim ozbiljnijim, mora da se održi saslušanje po ovom članu da bi se te optužbe potvrdile. Po započinjanju suđenja tužilac može uz dozvolu veća koje vodi prethodni postupak da odustane od krivičnog gonjenja okrivljenog.

10. Svaki raniji izdati nalog prestaje da važi vezano za optužbe koje Veće koje vodi prethodni postupak nije potvrdilo ili u odnosu na koje je tužilac odustao od krivičnog gonjenja.

11. Kada je optužnica stala na pravnu snagu u skladu sa ovim članom, Predsedništvo obrazuje Sudeće veće koje je po stavu 8. i članu 64. stav 4. odgovorno za dalje vođenje krivičnog postupka i koje ima sva ovlašćenja Veća koje vodi prethodni postupak a koja su relevantna i primenjiva u vođenju glavnog pretresa.

Član 62

Mesna nadležnost

Ukoliko se drugačije ne odluči, mesno nadležni je sud sedišta.

Član 63

Suđenje u prisustvu okrivljenog

1. Postupak se vodi protiv okrivljenog čije je prisustvo u postupku obezbeđeno.

2. Ukoliko okrivljeni čije je prisustvo pred sudom obezbeđeno, nastavi sa ometanjem postupka, Sudeće veće je ovlašćeno da naredi njegovo udaljenje iz sudnice. U tom slučaju, Veće je dužno da okrivljenom omogući dalje praćenje toka postupka kao i dalje savetovanje sa braniocem, što će se sve obavljati van sudnice i to posredstvom komunikacione tehnologije, ukoliko je primena iste nužna. Ove mere imaju se primenjivati samo izuzetno, i to tek pošto su se sve ostale razumne mere obezbeđivanja neometanog toka postupka pokazale neefektivnim. Trajanje ove mere ograničeno je na najkraće nužno vreme.

Član 64

Nadležnosti i ovlašćenja Sudećeg veća

1. Nadležnosti i ovlašćenja Sudećeg veća, navedene u ovom članu, obavljaju se u skladu sa odredbama Statuta i Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

2. Sudeće veće je dužno da obezbedi pravično suđenje, uz poštovanje pravila ekonomičnosti postupka i uz puno uvažavanje prava okrivljenog u postupku s tim što je Sudeće veće u obavezi da uz navedeno obezbedi i zaštitu oštećenih i svedoka.

3. Nakon što, u skladu sa odredbama Statuta Sudećem veću bude dodeljen predmet, ono je ovlašćeno da:

(a) obavi konsultacije sa strankama u postupku te da se odluči za primenu onih pravila postupka koja će obezbediti pravično suđenje uz punu ekonomičnost postupka,

(b) odredi jezik ili jezike na kojima će se postupak voditi,

(c) omogući korišćenje dokumenata ili informacija kao dokaza koji nisu bili korišćeni u prethodnom toku postupka, i to u skladu sa odgovarajućim odredbama Statuta. Stranke u postupku imaju se obavestiti o postojanju navedenih dokaza dovoljno vremena pre suđenja kako bi se adekvatno pripremile za njegov dalji tok.

4. Ukoliko oceni da je to neophodno zarad ekonomičnosti postupka i obezbeđivanja pravičnog suđenja, Sudeće veće je ovlašćeno da prethodna pitanja ustupi na razmatranje veću nadležnom za vođenje prethodnog postupka ili slobodnom sudiji nadležnom za vođenje prethodnog postupka.

5. Po prethodnom obaveštenju stranaka u postupku, Sudeće veće može, ukoliko nađe da bi to s obzirom na prirodu postupka bilo nužno, da naloži spajanje ili razdvajanje postupka koji se vode protiv više okrivljenih.

6. Po potrebi, Sudeće veće može kako pre otpočinjanja suđenja tako i u samom toku suđenja, da:

(a) obavlja bilo koju procesnu radnju koja spada u nadležnost Veća koje vodi prethodni postupak, u smislu člana 61. stav 11;

(b) zahteva prisustvo svedoka, izvođenje dokaza svedočenjem, izvođenje dokaza podnošenjem na uvid dokumenata kao i izvođenje drugih dokaza, a ukoliko je to neophodno i uz pomoć država potpisnica, a sve u skladu sa odredbama Statuta;

(c) obezbedi zaštitu poverljivih informacija;

(d) naloži prikupljanje novih dokaza, kao dodatak onima koji su prikupljeni u prethodnom postupku i koji su predloženi i izvedeni u toku samog postupka i to predlogu stranaka u postupku;

(e) obezbedi zaštitu okrivljenog, svedoka i oštećenih;

(f) donosi odluku o svim drugim bitnim pitanjima.

7. Suđenje je javno. Sudeće veće, međutim, može biti mišljenja da posebne okolnosti slučaja nalažu da se pojedine faze suđenja sprovedu u zatvorenoj sednici, bez prisustva javnosti, i to u slučajevima predviđenim članom 68. Statuta, ili kada se prisustvo javnosti ne sme dopustiti zbog obezbeđivanja zaštite poverljive ili osetljive informacije koja će u kasnijem toku postupka biti prezentovana kao dokaz.

8. (a) Glavni pretres počinje čitanjem optužnice. Optužnicu okrivljenom čita Sudeće veće. Reč je o optužnici sa čijom sadržinom se već saglasilo Veće koje je vodilo prethodni postupak. Sudeće veće je dužno da okrivljenom pomogne da shvati koje mu se krivično delo stavlja na teret. Potom će Veće omogućiti okrivljenom da se izjasni u pogledu svoje krivice - da prizna krivicu u smislu člana 65. ili da se izjasni kao nevin.

(b) U toku glavnog pretresa, Predsedništvo može da preduzima odgovarajuće mere u cilju usmeravanja glavnog pretresa i one mere kojima se obezbeđuje pravično i nepristrasno suđenje. Postupajući po nalogima Predsedništva, stranke u postupku mogu podnositi dokaze u skladu sa odredbama Statuta.

9. Sudeće veće je, između ostalog, ovlašćeno da po predlogu stranaka u postupku ili na osnovu svog slobodnog sudijskog uverenja:

(a) donese odluku o (ne)prihvatanju i (i)relevantnosti predloženih dokaza; ili

(b) preduzme sve neophodne mere radi obezbeđivanja rada u fazi saslušanja stranaka.

10. Sudeće veće je dužno da obezbedi da se u toku čitavog glavnog pretresa vodi zapisnik koji detaljno prikazuje tok suđenja. Zapisnik vodi zapisničar a o čuvanju zapisnika se stara sekretar.

Član 65

Postupak u slučaju priznanja krivice

1. U slučaju da okrivljeni prizna krivicu u skladu sa odredbom člana 64. stav 8(a), Sudeće veće će se izjasniti:

(a) da li okrivljeni shvata procesno-pravnu prirodu priznanja kao i pravne posledice koje povlači izjava o priznanju;

(b) da li je izjava o priznanju krivice data dobrovoljno nakon odgovarajuće konsultacije sa braniocem; i

(c) da li je izjava o priznanju potkrepljena podacima iz predmeta, a koji podaci su sadržani u:

(i) Optužnici podnetoj od strane tužioca a u pogledu kojih navoda je okrivljeni priznao krivicu;

(ii) Bilo kom drugom pismenom podnesku tužioca koji je podnet Sudu u dopunu optužnice, a u pogledu kojih navoda je okrivljeni priznao krivicu;

(iii) Bilo kom drugom dokazu kao što je npr. izjava svedoka, a koji dokaz je predložio bilo tužilac bilo sam okrivljeni.

2. Ukoliko Sudeće veće nađe da su uslovi koji se tiču priznanja, precizirani u stavu 1. ovog člana, ispunjeni, ono će dalje razmotriti priznanje okrivljenog i ceniti ovako pribavljen dokaz u svetlu svih ostalih izvedenih dokaza, utvrđujući sve neophodne činjenice koje se zahtevaju u postupku dokazivanja, a u odnosu na koje činjenice je priznanje dato. Po obavljenom prethodno opisanom postupku, Veće može okrivljenog oglasiti krivim za krivično delo koje mu je navodima optužnice stavljeno na teret.

3. Ukoliko Sudeće veće nađe da uslovi koji se tiču priznanja krivice, precizirani u stavu 1. ovog člana, nisu ispunjeni, smatraće da priznanje nije ni dato, te će u tom slučaju naložiti da se postupak dalje vodi prema pravilima Statuta koja se odnose na postupak u kome se okrivljeni izjasnio kao nevin, a može dalje vođenje postupka ustupiti drugom Sudećem veću.

4. Ukoliko je Sudeće veće mišljenja da je u interesu obezbeđivanja pravde odnosno prvenstveno i interesu oštećenih, potrebno detaljnije i podrobnije prezentovanje činjenica u dokaznom postupku, ovlašćeno je da:

(a) Zatraži od tužioca izvođenje novih dokaza, uključujući i izvođenje dokaza saslušanjem svedoka, ili

(b) Naložiti da se postupak vodi prema pravilima Statuta koja se odnose na pravnu situaciju kada krivica nije priznata odnosno okrivljeni se izjasnio kao nevin, a može predmet ustupiti na dalji postupak drugom Sudećem veću.

5. Bilo kakve rasprave na relaciji tužilac-branilac a koje se odnose na izmenu optužbe, priznanje krivice ili na kaznu koja se predlaže za okrivljenog a povodom izvršenog krivičnog dela, nisu od uticaja na Sud.

Član 66

Pretpostavka nevinosti

1. Niko se ne može smatrati krivim dok se njegova krivica ne dokaže pred Sudom u skladu sa zakonom i pravilima postupka koje ovaj Sud primenjuje.

2. Teret dokazivanja krivice okrivljenog je na tužiocu.

3. Da bi osudio okrivljenog, Sud mora da bude čvrsto uveren da je okrivljeni kriv za krivično delo koje mu se stavlja na teret i da u tom smislu nema nikakve dileme niti sumnje.

Član 67

Prava okrivljenog u postupku

1. U svim slučajevima optuženja, okrivljeni, u skladu sa odredbama Statuta, ima pravo na javno saslušanje koje treba da bude sprovedeno na pravičan i nepristrasan način i u skladu sa sledećim minimumom garancija koje treba da budu primenjene prema svakom okrivljenom bez izuzetka:

(a) Da bez odlaganja i do detalja bude informisan o prirodi krivičnog dela koje mu se stavlja na teret, razlogu optuženja i sadržini optužnice i to sve na jeziku koji u potpunosti razume i govori;

(b) Da mu se obezbedi dovoljno vremena kao i sve druge pretpostavke za pripremanje odbrane kao i da slobodno komunicira sa braniocem koga je lično izabrao i u koga ima poverenja;

(c) Da mu se sudi bez nepotrebnog odlaganja;

(d) Da bude lično prisutan na suđenju, da odbranu iznosi lično ili posredstvom branioca koga je sam izabrao da mu, u slučaju da nije lično angažovao branioca, Sud postavi branioca po službenoj dužnosti koji će ga braniti besplatno ukoliko okrivljeni nema materijalnih sredstava da snosi troškove angažovanja branioca po svom izboru, a sve ovo u skladu sa odredbom člana 63. stav 2, i to u interesu obezbeđivanja pravičnosti postupka;

(e) Da postavlja pitanja svedocima koji iznose dokaze protiv njega, odnosno da odgovara na njihova pitanja, kao i da predlaže svedoke u svoju korist i njima postavlja pitanja, i to pod istim uslovima pod kojima ovo pravo uživaju svedoci koji iznose dokaze protiv njega. Okrivljeni takođe ima pravo da iznosi odbranu i predlaže i druge dokaze u skladu sa odredbama Statuta;

(f) Da mu besplatno bude obezbeđena pomoć stručnog sudskog tumača u svrhu praćenja postupka, ukoliko se neka od procesnih radnji izvodi odnosno ukoliko je neki od dokumenata prezentovanih sudu sačinjen na jeziku koji okrivljeni razume i govori, pri čemu prevod stručnog tumača mora da zadovolji sve uslove korektnog prevoda;

(g) Okrivljeni se ne sme prisiljavati da iznosi svoju odbranu niti se sme prisiljavati u smislu izjašnjenja o krivici, a može se braniti i ćutanjem. Ćutanje okrivljenog neće se smatrati kao njegovo prećutno izjašnjavanje o krivici ili o nevinosti;

(h) Okrivljeni bez prethodnog davanja zakletve može dati usmenu ili pismenu izjavu u svoju odbranu;

(i) Na okrivljenog se ne može prebaciti teret dokazivanja njegove krivice.

2. U prilogu drugim objavama koje obezbeđuje ovaj Statut, Tužilac će u što kraćem roku otkriti dokaze koje poseduje ili koji su pod njegovom kontrolom, a za koje veruje da pokazuju ili mogu da pokažu nevinost optuženog ili da umanje njegovu krivicu, ili koji mogu da utiču na verodostojnost dokaznog materijala optužbe. U slučaju sumnje u vezi sa primenom ovog stava, odluku će doneti sud.

Član 68

Zaštita oštećenih i svedoka i njihovo učešće u postupku

1. Sud je dužan da preduzme odgovarajuće mere kako bi zaštitio fizički i psihički integritet, dostojanstvo i privatnost oštećenih i svedoka. U preduzimanju ovih mera Sud ceni sve relevantne okolnosti predmetnog slučaja, uključujući starost oštećenih i svedoka, njihov pol u smislu odredbe člana 7. stav 3, njihovo zdravstveno stanje i prirodu izvršenog krivičnog dela. Ovo čini posebno, ali ne i isključivo, u slučajevima kada je u konkretnom krivičnom delu reč o radnjama seksualnog zlostavljanja ili zlostavljanja dece. Tužilac će preduzeti ove mere posebno u fazi istrage i podizanja optužnice za navedena krivična dela. Samo preduzimanje ovih mera ne prejudicira krivicu lica kome je na teret stavljeno izvršenje ovog krivičnog dela niti su ove mere u koliziji sa pravima okrivljenog u toku postupka. Ove mere ni na koji način nisu od uticaja na pravično i nepristrasno suđenje.

2. Kao izuzetak od načela javnosti postupka, regulisanog članom 67. Statuta, Sudeće veće može u cilju zaštite oštećenih, svedoka ili okrivljenog, pojedine procesne radnje koje uključuju prisustvo pomenutih učesnika u postupku, sprovesti u posebnoj sudskoj prostoriji (in camera) ili može dozvoliti da se dokazi prezentuju elektronskim putem ili drugim sličnim sredstvima. Ove mere se posebno imaju primeniti u slučaju da se u ulozi oštećenog ili svedoka pojavljuje dete, osim ako je Sud mišljenja da primena ovih mera nije neophodna uzimajući u obzir sve okolnosti predmetnog slučaja, a posebno mišljenje oštećenog ili svedoka.

3. U slučaju da su ugroženi lični interesi oštećenog, Sud će, ukoliko nađe da je to potrebno, dozvoliti da oštećeni u različitim fazama postupka, iznese svoje viđenje konkretnog događaja, s tim što se ova procesna radnja ne sme izvoditi na način koji bi imao karakter prejudiciranja krivice okrivljenog, niti sme ići na štetu prava okrivljenog u postupku, a ne sme biti ni od uticaja na pravično i nepristrasno suđenje. U slučajevima kada Sud smatra da bi bilo svrsishodnije da viđenja oštećenih iznesu njihovi zastupnici, naložiće zastupnicima oštećenih da Sudu prezentuju viđenje konkretnog događaja iz vizure oštećenog, a sve u skladu sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

4. Odeljenje za zaštitu oštećenih i svedoka pri Sudu, ovlašćeno je da predloži tužiocu ili Sudu primenu odgovarajućih mera zaštite navedenih kategorija lica, odgovarajuće aranžmane radi garantovanja njihove sigurnosti, psihološko savetovalište oštećenih i svedoka kao i drugu vrstu pomoći, shodno odredbi člana 43. stav 6.

5. U slučajevima u kojima izvođenje dokaza ili prosleđivanje informacija, prema odredbama ovog Statuta, može dovesti do ugrožavanja bezbednosti svedoka odnosno njihove porodice, tužilac je ovlašćen da u cilju sprovođenja procesnih radnji koje prethode samom suđenju, ne obelodani o kakvim dokazima i informacijama je reč, te da umesto toga podnese samo kratak izveštaj. Ove mere imaju se primeniti na način koji ne prejudicira krivicu okrivljenog, ne ide na štetu njegovih prava u postupku niti ove mere smeju biti od uticaja na pravično i nepristrasno suđenje.

6. Svaka država potpisnica ima pravo da podnese zahtev za preduzimanje neophodnih mera vezanih za zaštitu njenih službenika ili predstavnika, kao i mera vezanih za zaštitu poverljivih i osetljivih informacija.

Član 69

Dokazi

1. Pre nego što se pristupi izvođenju dokaza svedočenjem, svaki svedok je prema Pravilima postupka i dokazivanja, dužan da položi zakletvu da će njegov iskaz odgovarati istini.
2. Svedok svoj iskaz iznosi lično, na suđenju, izuzev u slučajevima predviđenim članom 68. Statuta odnosno odgovarajućim odredbama Pravila postupka i izvođenja dokaza. Sud, prema tome, može dozvoliti da se izvođenje dokaza svedočenjem obavi u prisustvu svedoka i to u njegovom živom govoru ili posredstvom video odnosno audio tehnologije koja beleži glas i sadržaj iskaza svedoka, a može dozvoliti i čitanje dokaza sačinjenog u pismenoj formi, a sve ovo u skladu sa pravilima postupka i dokazivanja. Ove mere ne smeju prejudicirati krivicu okrivljenog niti smeju ići na štetu prava okrivljenog u postupku.
3. Stranke u postupku mogu podneti dokaze relevantne za predmetni slučaj, a u skladu sa članom 64. Statuta. Sud je ovlašćen da zahteva od stranaka u postupku da podnesu sve dokaze za koje on smatra da su neophodni za rasvetljavanje predmetnog slučaja.
4. Sud ceni i izjašnjava se o značaju i prihvatljivosti svakog dokaza, uzimajući u ocenu, između ostalog, dokaznu snagu svakog dokaza pojedinačno kao i činjenicu da li je konkretan dokaz takve prirode da bi mogao da prejudicira krivicu okrivljenog i kao takav da negativno utiče na pravično suđenje ili na pravičnu ocenu iskaza svedoka, a sve u skladu sa odredbama Pravila postupka i izvođenja dokaza.
5. Sud uvažava kriterijum poverljivosti na način kako je to određeno u Pravilima postupka i izvođenja dokaza.
6. Sud ne traži dokaze za očigledne činjenice ali o njima može da sačini službenu belešku.
7. Dokazi pribavljeni na način koji predstavlja postupanje protivno odredbama Statuta ili predstavlja kršenje međunarodno priznatih ljudskih prava, ne mogu se prihvatiti ukoliko:
  - (a) Izvršena povreda izaziva opravdanu sumnju u pouzdanost dokaza; ili bi
  - (b) Prihvatanje tako pribavljenog dokaza bilo neprihvatljivo sa etičke tačke gledišta ili bi ozbiljno ugrozilo integritet postupka.
8. Prilikom donošenja odluke o značaju odnosno prihvatljivosti dokaza koje je prikupila bilo koja od zemalja potpisnica, Sud će svoju odluku doneti nezavisno pri čemu neće uzimati u obzir rešenja koja predviđa domaće pravo pojedine zemlje u ovoj predmetnoj stvari.

Član 70

Povrede postupka

1. Sud je nadležan za postupanje u sledećim slučajevima povrede postupka koje su izvršene namerno:

(a) Davanje lažnog iskaza od strane svedoka a suprotno odredbi člana 69. stav 1, kojim se svedok obavezuje da svoj iskaz iznosi saglasno istini;

(b) Podnošenje lažnog ili falsifikovanog dokaza od strane bilo koje strane u postupku, a koja je u momentu podnošenja dokaza imala svest o tome da je dokaz lažan ili falsifikovan;

(c) Podmićivanje svedoka, ometanje izvođenja dokaza svedočenjem ili mešanje u svedočenje svedoka, sprovođenje osvete prema svedoku zbog njegovog svedočenja ili uništavanje dokaza ili ometanje u prikupljanju dokaza;

(d) Ometanje, zastrašivanje ili podmićivanje zvaničnika Suda sa ciljem prisiljavanja ili ubeđivanja da ne uzimaju učešća u suđenju ili da svoje dužnosti obavljaju protivno pravilima struke;

(e) Sprovođenje osvete prema zvaničnicima Suda zbog obavljanja njihovih dužnosti ili dužnosti koje je obavio neki drugi zvaničnik Suda;

(f) Nuđenje ili primanje mita u svojstvu zvaničnika Suda a vezano za obavljanje njegove zvanične dužnosti.

2. U sprovođenju nadležnosti povodom povreda postupka Sud postupa saglasno načelima i pravilima predviđenim u Pravilima postupka i izvođenja dokaza. Uslovi za ostvarivanje međunarodne saradnje sa Sudom, u predmetnoj stvari regulisanoj odredbama ovog člana, cene se prema rešenjima nacionalnog zakonodavstva države koja je zamoljena za saradnju.

3. U slučaju donošenja osuđujuće presude, Sud je, prema Pravilima postupka i izvođenja dokaza, ovlašćen da osuđenom licu izrekne kaznu zatvora u trajanju do 5 godina ili novčanu kaznu, a pomenuta Pravila ga ovlašćuju da izrekne obe kazne kumulativno.

4. (a) Svaka od država članica je dužna da u svoje nacionalno zakonodavstvo uvede i sankcioniše povrede postupka predviđenog ovim članom na način koji sankcioniše povrede krivičnog postupka u svom zakonodavstvu, i to za slučaj da su te povrede počinjene na teritoriji odnosno države članice ili od strane njenog državljanina.

(b) Na zahtev suda, onda kada smatra za odgovarajuće, država članica će, radi krivičnog gonjenja predati predmet svojim nadležnim organima. Ti organi će revnosno voditi takve predmete i obezbediti dovoljno sredstava za njihovo efikasno rešavanje.

Član 71

Sankcije za nedolično ponašanje pred Sudom

1. Sud može kazniti učesnike u postupku koji se nedolično ponašaju pred Sudom, ometaju sprovođenje postupka ili se namerno oglašuju o naredbe Suda. Sudu u ovakvim slučajevima stoje na raspolaganju određene mere upravljanja postupkom kao što su privremeno ili stalno udaljenje iz sudnice, novčana kazna ili druge slične mere predviđene Pravilima postupka i izvođenja dokaza. Sud nije ovlašćen da lice koje se nedolično ponaša pred sudom kazni kaznom zatvora.

2. Pravila koja regulišu izricanje mera navedenih u stavu 1. ovog člana sadržana su u Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

Član 72

Zaštita informacija od interesa za nacionalnu i državnu bezbednost

1. Ovaj član se odnosi na sve slučajeve u kojima bi, prema mišljenju države članice, obelodanjivanje informacija ili predstavljanje državne dokumentacije, moglo da ugrozi njene nacionalne interese i bezbednost. U ovu kategoriju slučajeva podvode se i slučajevi regulisani članom 56. st. 2. i 3, članom 61. stav 3, članom 64. stav 3, članom 67. stav 2, članom 68. stav 6, članom 87. stav 6. i članom 93, kao i svi drugi slučajevi koji nisu predviđeni taksativno navedenim članovima a koji se mogu pojaviti u različitim fazama postupka.

2. Ovaj član primenjuje se u slučaju kada lice kome je naloženo da da određenu informaciju ili da pruži određeni dokaz odbije da to učini ili odbijanje pravda time da bi otkrivanje takve informacije odnosno pružanje takvog dokaza ugrozilo nacionalne interese i državnu bezbednost odnosno države, a država na koju se poziva zauzme stav da bi otkrivanje takvih informacija išlo na štetu njenih nacionalnih interesa i bezbednosti, odnosno potvrdi navode tog lica.

3. Nijedna od odredaba ovog člana nije u koliziji sa načelom zaštite poverljivosti u smislu člana 54. st. 3 (e) i (f), i člana 73. Statuta.

4. Ukoliko neka od država članica dođe do saznanja da se informacije ili dokumenti od nacionalnog interesa iznose pred sudom, odnosno da će biti prezentovani Sudu u nekoj fazi postupka, a pri tom smatra da bi otkrivanje takvih informacija odnosno prezentovanje takvih dokumenata ugrozilo nacionalne interese i državnu bezbednost, ta država ima pravo da interveniše kako bi se ova sporna situacija rešila u smislu odredbe ovog člana.

5. Ukoliko je država mišljenja da bi otkrivanje određene informacije ili prezentovanje kakvog dokumenta ugrozilo njene nacionalne interese ili bezbednost, ona je ovlašćena da u saradnji sa tužiocem, braniocima, Većem koje je vodilo prethodni postupak ili Sudećim većem, preduzme sve razumne mere u cilju prevazilaženja sporne situacije zajedničkim angažovanjem u predmetnoj stvari. Ove mere podrazumevaju:

(a) Izmena ili razjašnjenje zahteva;

(b) Izjašnjenje Suda o relevantnosti informacije ili dokaza koji se traži, odnosno izjašnjenje Suda o tome da li bi se relevantan dokaz mogao pribaviti ili je pribavljen od drugog izvora a ne od zamoljene države;

(c) Dobijanje informacije ili dokaza iz drugog izvora ili u drugačijoj formi;

(d) Dogovor o uslovima za pružanje pomoći uključujući, između ostalog, obezbeđivanje rezimea ili redigovanih tekstova, ograničavanje objavljivanja informacija, korišćenje postupaka *in camera* ili *ex parte*, ili drugih zaštitnih mera koje su dozvoljene ovim Statutom i Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

6. Kada su sve razumne mere koje stoje na raspolaganju učesnicima u procesu prevazilaženja gore opisane situacije preduzete a država je i dalje mišljenja da ne postoji način na koji bi Sudu mogla izaći u susret u smislu davanja informacija odnosno prezentovanja dokumenata a da to ne ugrozi njene nacionalne interese i bezbednost, država će o razlogu za takvu svoju odluku obavestiti tužioca ili Sud osim ukoliko samo objašnjenje razloga za takvu odluku može imati za posledicu ugrožavanje nacionalnih i bezbednosnih interesa.

7. Ukoliko u ovakvoj situaciji Sud stane na stanovište da je predmetni dokaz od vitalnog značaja i da je kao takav neophodan radi dokazivanja krivice odnosno nevinosti okrivljenog, Sud je ovlašćen da preduzme neku od sledećih mera:

(a) U slučaju da se davanje informacije odnosno prezentovanje dokumenta zahteva u smislu odredbe o saradnji sa Sudom prema Delu 9 ili kada je reč o pravnoj situaciji predviđenoj stavom 2. ovog člana, a odnosna država je odbila da sarađuje sa Sudom u skladu sa odredbom člana 93. stav 4:

(i) Sud može da, pre nego što donese bilo kakvu odluku regulisanu u stavu 7. tačka (a) (II) naloži dodatne konsultacije sa predstavnicima odnosno države koja, po potrebi, mogu da uključe i davanje izjava u posebnoj sudskoj sobi (*in camera*) kao i parcijalno davanje izjava;

(ii) Ukoliko Sud stane na stanovište da se država u konkretnom slučaju pozivanjem na ovlašćenja koja joj pruža član 93. stav 4, ponaša suprotno obavezama koje je na sebe preuzela stavljanjem svog potpisa na Statut Suda, Sud će nadalje postupati u predmetnoj stvari u smislu člana 87. stav 7, obrazloživši razloge za donošenje ovakve odluke;

(iii) U zavisnosti od toga kakav značaj pridaje konkretnom dokazu i šta smatra da bi bilo celishodnije u konkretnom slučaju, Sud može prenebreći postojanje spornog dokaza ili insistirati na njemu;

(b) U svim ostalim slučajevima Sud će:

(i) Naložiti da se takva informacija da, odnosno dokument prezentuje; ili

(ii) U zavisnosti od toga u kojoj meri omogući zaštitu određene informacije odnosno dokumenta Sud može prenebreći postojanje takvog spornog dokaza ili pak insistirati na njemu.

Član 73

Informacije i dokumenti subjekta koji nije strana u postupku

U slučaju da Sud od države zahteva da mu dostavi dokument odnosno da mu da informaciju koju ta država poseduje, čuva za tuđ račun ili samo obezbeđuje njenu nepovredivost, a do kog dokumenta odnosno informacije je odnosna država došla na bazi poverenja koje joj je ukazala druga država, međudržavna organizacija ili međunarodna organizacija, država članica je dužna da traži pristanak navedenih subjekata međunarodnog prava da traženu informaciju ili prezentuje traženi dokument, koji joj je ustupio u vlasništvo ili na čuvanje neki od pomenutih subjekata međunarodnog prava. Ukoliko je informacija ili dokument originarno potekao odnosno pripadao državi članici, ona će ili dati saglasnost na otkrivanje odnosno ustupanje traženih informacija odnosno dokumenata ili će ovo pitanje rešiti u saradnji sa Sudom u smislu člana 72. Ukoliko subjekt kome je originarno pripadala informacija ili dokument nije država članica a pri tom odbija da da saglasnost, država od koje se traži ovakva vrsta usluge je dužna da obavesti Sud da nije u mogućnosti da izađe u susret Sudu u smislu davanja informacije odnosno dostavljanja dokumenta jer se prethodno ugovorno obavezala prema originarnom vlasniku informacije odnosno dokumenta i koje joj je originarni vlasnik ustupio na bazi poverenja.

Član 74

Uslovi koji se zahtevaju prilikom donošenja sudske odluke

1. Prisustvo svih članova Sudećeg veća je neophodno u svim fazama postupka uključujući i fazu većanja i glasanja koja prethodi donošenju odluke. Predsedništvo može, od slučaja do slučaja, da u svakoj fazi postupka imenuje jednog ili više sudija koji nisu angažovani na predmetnom slučaju i koji će prisustvovati suđenju i zamenjivati člana Sudećeg veća koji nije u mogućnosti da dalje prisustvuje suđenju.
2. Odluka Sudećeg veća zasniva se na oceni svih izvedenih dokaza i čitavog postupka. Sudska odluka donosi se samo na osnovu činjenica koje su obuhvaćene optužnicom odnosno svim kasnijim eventualnim dopunama optužnice. Svoju odluku Sud može zasnivati isključivo na dokazima koji su izvedeni i pretreseni pred sudom.
3. Sudije treba da nastoje da odluku donesu jednoglasno. Ukoliko jednoglasnost ne bude postignuta, odluka se donosi većinom glasova.
4. Većanje i glasanje Sudećeg veća je tajno.
5. Odluka se donosi u pismenoj formi i treba da sadrži obrazloženje Sudećeg veća uključujući ovde i obrazloženje kojim dokazima i u kojoj meri je Sud poklonio veru. Sudeće veće objavljuje jednu jedinstvenu odluku. Ukoliko nije postignuta jednoglasnost, odluka Sudećeg veća sadrži odvojena mišljenja većine i manjine. Odluka odnosno izreka sudske odluke biće objavljena na javnoj sednici.

Član 75

Naknade štete oštećenom

1. Sud će utvrditi načela za naknadu štete oštećenima uključujući ovde i povraćaj u pređašnje stanje, kompenzaciju i rehabilitaciju. U tom smislu, Sud je ovlašćen da po zahtevu oštećenog ali, u izuzetnim slučajevima i po svom ličnom nahođenju, odredi visinu štete odnosno težinu gubitka odnosno povrede koja je naneta oštećenom, i obrazložiće načela kojima se rukovodio u donošenju ovakve odluke.
2. Sud je ovlašćen da osuđenom licu naloži da naknadi štetu oštećenim, uključujući ovde i povraćaj u pređašnje stanje, kompenzaciju i rehabilitaciju. Kada nađe za shodno Sud će naložiti da se šteta naknadi iz Fonda predviđenog članom 79.
3. Pre nego što naloži naknadu štete u smislu odredbi ovog člana, Sud može pozvati osuđeno lice, oštećene, druge zainteresovane subjekte odnosno predstavnike zainteresovanih država da se izjasne po predmetnoj stvari.
4. U sprovođenju svojih ovlašćenja po ovom članu Sud može, nakon što je određeno lice osuđeno za krivično delo iz nadležnosti Suda, da se izjasni o tome da li je u svrhu donošenja odluke o naknadi štete oštećenom, neophodno primeniti i mere iz člana 93. stav 1. Statuta.
5. Država članica će dati pravnu snagu ovakvoj odluci Suda ukoliko se odredbe člana 109. Statuta mogu primeniti na ovaj član.
6. Nijedna od odredbi ovog člana neće se shvatiti kao pristrasno postupanje Suda u odnosu na oštećenog, i to niti po nacionalnom niti po međunarodnom pravu.

Član 76

Odlučivanje o kazni

1. U slučaju da donese osuđujuću presudu, Sudeće veće će se odlučiti za adekvatnu kaznu za osuđeno lice a pri tome će ceniti dokaze koji su izvedeni u toku postupka i koji su od presudnog značaja za donošenje odluke o kazni.
2. Pre nego što zaključi glavni pretres, Sudeće veće može po svom slobodnom nahođenju, ili na zahtev tužioca ili okrivljenog, odrediti nova ročišta u cilju podnošenja i raspravljanja novih dokaza relevantnih za donošenje odluke o kazni, u skladu sa odredbama Pravila postupka i izvođenja dokaza. Ovo nije dopušteno u slučajevima regulisanim članom 65. Statuta.
3. U slučaju predviđenom stavom 2. ovog člana, biće saslušani i svi subjekti nabrojani u članu 75. Statuta, a ukoliko bude potrebno biće određena i dodatna ročišta za saslušanje.
4. Kazna licu oglašenom krivim i osuđenom u postupku sprovedenom pred ovim Sudom, biće objavljena na javnoj sednici i u prisustvu okrivljenog, kad god je to moguće.

Deo 7 KAZNE

Član 77

Predviđene kazne

1. Prema članu 110 a u vezi sa članom 5. Statuta, Sud licu osuđenom za krivično delo iz njegove nadležnosti može izreći jednu od sledećih kazni:

(a) Kaznu zatvora u trajanju do 30 dana;

(b) Kaznu doživotnog zatvora, ukoliko je lice osuđeno za najteži oblik krivičnog dela iz nadležnosti Suda i ukoliko ovu kaznu opravdavaju određene okolnosti vezane za ličnost okrivljenog.

2. Uz kaznu zatvora, Sud može izreći i:

(a) Novčanu kaznu prema uslovima predviđenim pravilima postupka i izvođenja dokaza;

(b) Konfiskaciju prihoda, imovine i dobara koji su direktno ili indirektno pribavljeni krivičnim delom. Ovom kaznom se ne favorizuju prava trećih lica koja su postupala *bona fides*.

Zakon o potvrđivanju Rimskog statuta Međunarodnog krivičnog suda objavljen je u "Sl. listu SRJ - Međunarodni ugovori", br. 5/2001 od 27. juna 2001. godine i on sadrži tekst na engleskom jeziku i zvanični prevod na srpskom jeziku. U pravnoj bazi Paragraf Lex objavljen je zvanični prevod teksta ovog statuta na srpskom jeziku, sa str. 24. do 47, "Sl. list SRJ - Međunarodni ugovori", br. 5/2001 od 27. juna 2001. godine. Član 77. Rimskog statuta u originalu na engleskom jeziku objavljen je na strani 16. u istom Službenom listu. Saglasno članu 128. Statuta, prevod teksta Statuta na arapski, kineski, engleski, francuski, ruski i španski jezik smatraju se autentičnim tekstom Statuta. Autorski prevod člana 77. Statuta na srpski jezik koji je dat od strane prevodioca koga je angažovala Paragraf Co glasi:

"1. Shodno članu 110, Sud može da izrekne jednu od sledećih kazni licu osuđenom za zločin u saglasnosti sa članom 5. ovog Statuta:

a) kaznu zatvora na određeni broj godina, a koja maksimalno može da iznosi trideset godina ili

b) kaznu doživotnog zatvora kada je ona opravdana ekstremnom težinom zločina i individualnim okolnostima lica koje je osuđeno.

2. Kao dodatak kazni zatvora Sud može da odredi:

a) novčanu kaznu u skladu sa kriterijumima definisanim Pravilnikom o postupcima i dokazima, i

b) konfiskaciju prihoda, imovine i dobara koji su dobijeni direktno ili indirektno tim zločinom, poštujući prava dobronamerne (bona fides) treće strane."

Član 78

Odmeravanje kazne

1. Prilikom odmeravanja kazne Sud će, u skladu sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza, ceniti okolnosti kao što su težina izvršenog krivičnog dela i okolnosti vezane za ličnost osuđenog lica.
2. Kada izriče zatvorsku kaznu, Sud u dužinu trajanja kazne uračunava vreme provedeno u pritvoru, ukoliko je prema okrivljenom bio određen pritvor. Sud u dužinu trajanja kazne uračunava sve vreme provedeno u pritvoru određenom s obzirom na težinu krivičnog dela.
3. Kada je isto lice osuđeno za više krivičnih dela, Sud će odmeriti kazne za svako krivično delo pojedinačno a potom će izreći jedinstvenu kaznu pri čemu je dužan da precizira ukupnu dužinu trajanja zatvorske kazne. Ovako utvrđena jedinstvena kazna zatvora ne može biti kraća od najduže pojedinačno odmerene kazne a ne može biti duža od 30 godina zatvora ili od doživotne robije u smislu člana 77. stav 1 (b).

Član 79

Fond

1. Fond se osniva odlukom Skupštine država članica. Fond se osniva u interesu oštećenih i njihovih porodica i u nadležnosti je Suda.
2. Sud može da naloži da se novac i druga sredstva pribavljena naplatom novčanih kazni ili konfiskacijom, po odluci Suda prebace u Fond.
3. Upravljanje Fondom obavlja se u skladu sa pravilima utvrđenim od strane Skupštine država članica.

Član 80

Nepostojanje prepreka za primenu prava države članice i njenog nacionalnog kaznenog sistema

Nijedna od odredbi ovog dela Statuta ne predstavlja prepreku za primenu kaznenog sistema predviđenog domaćim pravom država članica niti prepreku za primenu domaćeg prava država koje ne predviđaju kazne predviđene u ovom delu Statuta.

Deo 8

Član 81

Žalba protiv oslobađajuće presude i žalba protiv osuđujuće presude i odluke o kazni

1. Protiv odluke iz člana 74. Statuta može se uložiti žalba u skladu sa Pravilima postupka i izvođenje dokaza i to:

(a) žalbu može uložiti tužilac i to iz sledećih razloga:

(i) Zbog povrede postupka;

(ii) Pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, ili

(iii) Pogrešne primene prava;

(b) žalbu može izjaviti osuđeno lice lično ili tužilac u njegovo ime i to iz sledećih razloga:

(i) Zbog povrede postupka;

(ii) Pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja;

(iii) Pogrešne primene prava, ili

(iv) Iz bilo kog drugog razloga koji se zasniva na sumnji ili odsustvu poverenja u pravedno sproveden postupak i pravednu odluku.

2. (a) U skladu sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza, žalbu na objavljenu presudu mogu uložiti tužilac ili osuđeno lice ukoliko smatraju da kazna nije srazmerna izvršenom krivičnom delu.

(b) Ukoliko nakon razmatranja navoda žalbe Sud nađe da ima osnova za delimično ili potpuno ukidanje presude, Sud može pozvati tužioca i osuđenog da prezentuju osnov pobijanja presude u skladu sa članom 81. stav 1. tač. (a) ili (b), a može doneti i osuđujuću presudu u skladu sa članom 83. Statuta.

(c) Isti postupak se primenjuje i u slučaju da Sud po žalbi uloženoj na odluku o kazni, stane na stanovište da ima osnova da se osuđenom licu umanji kazna u smislu stava 2(a) ovog člana.

3. (a) Osuđeno lice ostaje u pritvoru dok se ne donese odluka po žalbi, osim ukoliko Veće koje je donelo odluku u predmetnoj stvari ne odluči drugačije.

(b) Kada osuđenom licu u pritvoru istekne izrečena mu zatvorska kazna, isto će se po isteku kazne pustiti na slobodu, izuzev u slučaju da je tužilac izjavio žalbu, u kom slučaju će pitanje puštanja na slobodu biti regulisano u smislu stava 3. tačka (c) ovog člana.

(c) U slučaju oslobađajuće presude, okrivljeni se ima odmah pustiti na slobodu imajući u vidu sledeće:

(i) U izuzetnim okolnostima a ceneći, između ostalog, i rizik od bekstva, težinu krivičnog dela za koje se okrivljeni tereti i za koje je osuđen, kao i stepen izvesnosti da će žalba biti uvažena, Sudeće veće, po predlogu tužioca, može okrivljenog zadržati u pritvoru dok se ne odluči po žalbi;

(ii) Na odluku Sudećeg veća o zadržavanju okrivljenog u pritvoru iz tač. (c) (i) može se izjaviti žalba u skladu sa Pravilima postupka i dokazivanja.

4. U skladu sa odredbama st. 3 (a) i (b), izvršenje kazne se odlaže do donošenja odluke o žalbi.

Član 82

Žalba na druge odluke Suda

1. U skladu sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza, svaka stranka u postupku može izjaviti žalbu na sledeće odluke Suda:

(a) Rešenje o oglašavanju nadležnim odnosno na rešenje o prihvatanju nadležnosti;

(b) Rešenje o ukidanju odnosno rešenje o produženju pritvora licu protiv koga se vodi istraga ili kome se sudi;

(c) Rešenje Veća koje je vodilo prethodni postupak da po slobodnom uverenju postupi u smislu odredbe člana 56. stav 3. Statuta;

(d) Rešenje koje se tiče pitanja koje bi bitno moglo da utiče na nepristrasnost i ekonomičnost postupka ili na ishod suđenja, a čije bi brzo rešavanje od strane Žalbenog veća, po mišljenju Veća koje je vodilo prethodni postupak ili Sudećeg veća, moglo da poboljša ili da ubrza postupak.

2. Na odluku Veća koje je vodilo prethodni postupak u smislu člana 57. stav 3 (d) Statuta, a po njegovom raspuštanju, žalbu može izjaviti država na koju se odluka odnosi, odnosno tužilac. Po ovoj žalbi odluka se donosi po hitnom postupku.

3. Žalba ne proizvodi odložno dejstvo na odluku Suda osim ukoliko Žalbeno veće po podnetom zahtevu ne odluči drugačije, a u skladu sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

4. Zastupnik oštećenog, branilac osuđenog lica ili advokat savesnog vlasnika koji je oštećen u smislu odredbe člana 75. Statuta, mogu izjaviti žalbu protiv odluke o naknadi štete, na način kako je to regulisano Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

Član 83

Postupak po žalbi

1. U postupku po žalbi Žalbeno veće ima sva ovlašćenja koja ima Sudeće veće, u smislu odredbi ovog člana i člana 81. Statuta.

2. Ukoliko Žalbeno veće stane na stanovište da je postupak povodom koga je uložena žalba bio neregularan i to u smislu da se stranke u postupku ne mogu pouzdati u odluku o predmetnoj stvari odnosno u odluku o kazni, ili da je žalba osnovana s obzirom na

pogrešno utvrđeno činjenično stanje ili na utvrđene povrede postupka, Žalbeno veće je ovlašćeno da:

- (a) Ukine ili preinači presudu odnosno odluku o kazni; ili
- (b) Vрати predmet na ponovno suđenje drugom Sudećem veću.

Ukoliko je žalba izjavljena po gore navedenim pravnim osnovama, Žalbeno veće može predmet vratiti Sudećem veću koje je po predmetu već postupalo da ono ispita da li je žalba osnovana i da o tome izvesti Žalbeno veće, a može i samo da razmotri dokaze koji su priloženi uz navode žalbe i da donese odluku. Kada je žalbu na presudu odnosno na odluku o kazni izjavilo samo osuđeno lice, odnosno tužilac u njegovo ime, presuda se ne može preinačiti na njegovu štetu.

3. U slučaju da je žalba izjavljena u odnosu na odluku o kazni, Žalbeno veće može, ukoliko utvrdi da kazna nije srazmerna izvršenom krivičnom delu, da preinači odluku o kazni u skladu sa Delom 7 Statuta.

4. Odluka (presuda) Žalbenog veća donosi se većinom glasova a objavljuje se na javnoj sednici. Presuda mora da sadrži obrazloženje razloga kojima se Žalbeno veće vodilo u donošenju odluke. Za slučaj da jednoglasnost nije postignuta, odluka Žalbenog veća mora da sadrži mišljenja većine i manjine, a svaki sudija koji misli drugačije ima pravo da izrazi svoje neslaganje po pravnim pitanjima u formi izdvojenog mišljenja.

5. Žalbeno veće može da objavi svoju odluku (presudu) u odsustvu lica oslobođenog ili osuđenog presudom na koju je izjavljena žalba.

Član 84

Revizija u odnosu na osuđujuću ili u odnosu na oslobađajuću presudu

1. Osuđeno lice, ili nakon njegove smrti njegov bračni drug, deca, roditelji ili lice kome je osuđeni neposredno pre nego što je preminuo dao pismena uputstva da podnese takav zahtev, ili Tužilac u ime tog lica može da podnese zahtev Žalbenom veću za reviziju pravosnažne osuđujuće presude ili izrečene kazne, ako:

(a) se pojave novi dokazi:

(i) Koji nisu bili dostupni, u vreme vođenja postupka (suđenja), a to što se dokazi nisu mogli pribaviti ranije se ne može pripisati u krivicu (potpunu ili delimičnu) licu koje ulaže zahtev za reviziju;

(ii) Takvog su značaja da bi Sud da su mu ti dokazi bili poznati u vreme suđenja, doneo potpuno drugačiju odluku;

(b) Da je naknadno utvrđeno da su dokazi izvedeni pred Sudom, na kojima je Sud zasnovao svoju odluku, bili lažni ili falsifikovani;

(c) Jedan ili više sudija koji su učestvovali u donošenju odluke u postupku odnosno odluke po žalbi, i koji su okrivljenog oglasili krivim, su počinili ozbiljnu povredu sudijskog kodeksa odnosno ozbiljan prekršaj službene dužnosti po kom osnovu, u smislu člana 46. Statuta, mogu biti razrešeni.

2. Žalbena veće će odbiti zahtev za reviziju ukoliko nađe da je isti neosnovan. Ukoliko, međutim, nađe da je zahtev za reviziju osnovan, Žalbena veće može da:

(a) Ponovo sazove Sudeće veće koje je po predmetu već postupalo;

(b) Obrazuje novo Sudeće veće; ili

(c) Uzme predmet u postupak, sa ciljem da kasnije, nakon saslušanja stranaka u postupku na način propisan Pravilima postupka i izvođenja dokaza, utvrdi da li ima osnova za preinačenje presude.

Član 85

Naknada štete nezakonito uhapšenom ili osuđenom licu

1. Lice koje je uhapšeno ili držano u pritvoru a da zato nije postojao zakonski osnov, ima pravo na naknadu štete.

2. Kada je pravosnažnom presudom lice osuđeno za krivično delo a kasnije se na bazi novih dokaza ili činjenica za koje se ranije nije znalo, dokaže da je to lice nezakonito osuđeno, pa mu se po tom osnovu osuđujuća presuda ukine, ovo lice, u skladu sa zakonom, ima pravo na naknadu štete, osim ukoliko se dokaže da su činjenice i dokazi za koje se ranije nije znalo ovom licu sve vreme bilo poznati a o tome je čulo.

3. U izuzetnim okolnostima, kada Sud na osnovu čvrstih dokaza utvrdi da je došlo do ozbiljnih povreda načela pravednosti, Sud ima pravo da donese diskrecionu odluku o naknadi štete licu koje je pušteno iz pritvora na osnovu pravosnažne oslobađajuće presude ili na osnovu okončanja postupka po tom osnovu, a sve u skladu sa rešenjima predviđenim u Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

Deo 9

MEĐUNARODNA SARADNJA I POMOĆ

Član 86

Opšta obaveza saradnje

Države članice su, u skladu sa odredbama Statuta, dužne da u potpunosti sarađuju sa Sudom i to kako u fazi istrage tako i u daljem toku postupka koji se vodi protiv lica koja se terete za izvršenje krivičnih dela iz nadležnosti Suda.

Član 87

Zahtevi za saradnju: opšti uslovi

1. (a) Sud je ovlašćen da zahteva saradnju država članica. Zahtev se prosleđuje diplomatskim putem ili na drugi odgovarajući način koji je država članica predvidela ratifikacijom, prihvatanjem odnosno izjavljivanjem saglasnosti na dokument o osnivanju Suda i na Statut Suda.

Naknadne izmene u smislu dostavljanja zahteva za saradnju, država članica može izvršiti u skladu sa rešenjima sadržanim u Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

(b) Kada za to ima osnova, i nezavisno od rešenja predviđenog u tački (a) stava 1. ovog člana, zahtev za saradnju može se uputiti posredstvom Međunarodne organizacije kriminalističke policije ili neke druge regionalne organizacije.

2. Zahtev za saradnju i svaki drugi dokument podnet u dopunu zahteva mora biti sačinjen na službenom jeziku države kojoj se zahtev upućuje ili mora sadržati prevod na taj jezik, a može da bude sačinjen na jednom od službenih jezika Suda, zavisno od toga kakvo je rešenje u tom smislu predvidela država članica kojoj se zahtev upućuje, u dokumentu kojim je izvršena ratifikacija odnosno u dokumentu u kome je prihvatila nadležnost ovog Suda.

Naknadne izmene u smislu jezika na kome je sačinjen zahtev za saradnju, država članica može izvršiti u skladu sa rešenjima sadržanim u Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

3. Država kojoj je zahtev upućen držaće sam zahtev i druga propratna dokumenta u strogoj tajnosti, izuzev u slučaju kada je obelodanjivanje postojanja ovog zahteva neophodno radi postupanja po zahtevu.

4. U vezi sa bilo kakvim zahtevom za saradnju pomenutim u ovom delu Statuta, Sud je ovlašćen da preduzme sve mere koji mu stoje na raspolaganju a koje imaju za cilj obezbeđivanje sigurnosti i fizičkog i psihičkog mira oštećenog, svedoka i njihovih porodica. Sud je ovlašćen da zahteva da se svaka informacija iz ovog dela Statuta čuva i da se sa njom postupa na način koji obezbeđuje punu zaštitu, fizičku sigurnost i psihički mir svih oštećenih, eventualnih svedoka i njihovih porodica.

5. (a) Sud može da pozove na saradnju bilo koju državu koja nije članica međunarodnog dokumenta kojim je osnovan ovaj Sud, da Sudu u smislu odredbi ovog dela Statuta, pruži pravnu pomoć na bazi sporazuma samo za ovu svrhu (*ad hoc* sporazum), kakvog drugog sporazuma sa tom državom ili da mu izađe u susret po nekom drugom ugovornom osnovu.

(b) Ukoliko država koja nije članica pomenutog međunarodnog dokumenta, zaključi *ad hoc* sporazum ili se na drugi način ugovorno obaveže na saradnju sa Sudom, a potom ne postupi u skladu sa ugovorom preuzetom obavezom, Sud će o tome obavestiti Skupštinu država članica, ili Savet bezbednosti ukoliko je ovo telo iniciralo vođenje postupka pred Sudom.

6. Sud se može obratiti za pomoć bilo kojoj međunarodnoj organizaciji u smislu pribavljanja informacije ili dokumenta. Sud se može opredeliti za drugi oblik saradnje i

pomoći na osnovu prethodnog sporazuma sa tom organizacijom pri čemu zahtev koji upućuje Sud mora biti u skladu sa delatnošću i mandatom te organizacije.

7. Ukoliko država članica odbije da postupi po zahtevu za saradnju koju joj je uputio Sud, i to učini protivno odredbama Statuta, te na taj način onemogući Sud u obavljanju poslova iz njegove nadležnosti, Sud o tome treba da se izjasni a nakon toga predmet prosleđuje Skupštini država članica, odnosno Savetu bezbednosti, ako je u konkretnom predmetu postupao po nalogu Saveta bezbednosti.

Član 88

Primenljivost domaćeg prava države potpisnice u ovoj pravnoj stvari

Države članice su dužne da u svojim nacionalnim zakonodavstvima predvide i normativno regulišu sve oblike saradnje sa Sudom opisane u ovom delu Statuta.

Član 89

Izručenje traženih lica Sudu

1. Sud može uputiti zahtev državi članici da uhapsi i preda traženo lice i da to učini uz svu dokumentaciju koja po članu 91. Statuta potkrepljuje ovaj zahtev. Zahtev za saradnju sa Sudom u smislu hapšenja i predaje određenog lica koje Sud traži, može se uputiti bilo kojoj državi na čijoj teritoriji se nalazi lice koje Sud traži. Države članice su dužne da se, u skladu sa rešenjima predviđenim u ovom delu Statuta i u skladu sa domaćim pravom, povinuju zahtevu za hapšenje i predaju traženog lica.

2. Ukoliko lice čije se izručenje traži istakne pred nacionalnim sudom prigovor *ne bis in idem* u smislu odredbe člana 20. Statuta, država od koje se izručenje traži se mora hitno posavetovati sa Sudom, kako bi se utvrdilo da li je ovaj prigovor osnovan. Ukoliko se utvrdi da je prigovor neosnovan, država je dužna da postupi po zahtevu za izručenje. Dok se o osnovanosti istaknutog prigovora ne odluči, država ima pravo da odloži izručenje dok Sud ne donese odluku o ovom pitanju.

3. (a) U skladu sa pravilima domaćeg prava, država članica će odobriti transport preko svoje teritorije lica koje Sudu izručuje druga država, izuzev ukoliko bi tranzit preko njene teritorije usporio ili onemogućio izručenje.

(b) Zahtev Suda za odobravanjem tranzita mora biti sačinjen u skladu sa članom 87. Statuta. Ovaj zahtev treba da sadrži:

(i) Podatke o licu koje se transportuje;

(ii) Kratak opis činjeničnog stanja presude i pravnu ocenu; i

(iii) Nalog za hapšenje i izručenje;

(c) Lice koje se transportuje drži se zatvoreno dok je u tranzitu;

(d) Ukoliko se lice prevozi vazdušnim putem, tako da po planu leta nije predviđeno sletanje na teritoriju tranzitne države, ne traži se nikakvo posebno ovlašćenje;

(e) U slučaju da dođe do neplaniranog sletanja na teritoriju tranzitne države, ta država može zahtevati zvanični zahtev Suda za odobrenje prevoza u tranzitu na način kako je to predviđeno tačkom (b) ovog stava. Država koja treba da odobri tranzit će traženo lice držati zatvoreno dok ne dobije zvanični zahtev za odobravanje tranzita i dok po ovom zahtevu ne postupi. Zamoljena država traženo lice može držati u pritvoru do 96 časova računajući od momenta neplaniranog sletanja na njenu teritoriju osim u slučaju da joj je zahtev od strane Suda upućen u ovom roku.

4. Ukoliko se licu čije se izručenje traži sudi ili ukoliko to lice izdržava kaznu u državi od koje se traži njegovo izručenje, a pri tom mu se sudi odnosno izdržava kaznu za drugo krivično delo a ne za ono povodom koga Sud traži njegovo izručenje, ta država će se nakon što donese odluku da se odobri postupanje po zahtevu prokonsultovati sa Sudom u predmetnoj stvari.

Član 90

Sukob zahteva (Konkurencija zahteva)

1. Država članica kojoj je Sud uputio zahtev za izručenje u smislu člana 89. Statuta, a kojoj je istovremeno neka druga država uputila zahtev za izručenje istog lica i to povodom istog krivičnog dela zbog koga to lice traži i Sud, dužna je da o tome obavesti i Sud i državu koja traži izručenje po istom osnovu.

2. Kada zahtev uputi država članica, država od koje se traži izručenje će, suočivši se sa konkurentnim zahtevima, prednost dati zahtevu Suda ukoliko je:

(a) Sud u smislu odredbi čl. 18. i 19. Statuta našao da predmet povodom koga se traži izručenje spada u njegovu nadležnost pri čemu će se uvažiti istražne radnje i druge radnje sprovedene u prethodnom postupku a koje je preduzela država koja takođe traži izručenje i na kojima zasniva svoj zahtev;

(b) Odluku opisanu pod tačkom (a) ovog stava Sud donosi nakon što ga je država kojoj je upućen zahtev za izručenje, obavestila o sukobu zahteva u smislu stava 1. ovog člana.

3. Ukoliko Sud ne donese odluku iz stava 2. tačke (a) ovog člana, država kojoj je upućen zahtev može, dok čeka odluku Suda iz stava 2. tačka (b) ovog člana, da nastavi sa ispitivanjem zahteva za izručenje koji joj je uputila druga država članica ali ne može da izruči traženo lice toj državi sve dok Sud ne odluči da ne može da postupa u tom krivičnom predmetu. Sud je dužan da u ovoj stvari odlučuje po hitnom postupku.

4. Ukoliko je zahtev za izručenje uputila država koja nije članica i ukoliko se država kojoj je zahtev upućen nije obavezala na izručenje nekim međunarodnim ugovorom, u tom slučaju će država kojoj je zahtev upućen prednost dati zahtevu Suda, ukoliko se Sud prethodno oglasio nadležnim za postupanje u konkretnom predmetu.

5. Ukoliko se Sud u smislu stava 4. ovog člana nije oglasio nadležnim za postupanje u konkretnom predmetu, država kojoj je upućen zahtev ima diskreciono pravo da nastavi sa ispitivanjem zahteva za izručenje koji joj je uputila druga država potpisnica.

6. U slučaju kada ima mesta primeni stava 4. ovog člana, izuzev u slučaju kada se država kojoj je zahtev upućen obavezala međunarodnim ugovorom prema državi koja nije članica, na izručenje traženih lica, država kojoj je zahtev upućen će odlučiti da li da preda traženo lice sudu ili da ga izruči državi koja nije članica, a koja traži izručenje istog lica. Prilikom donošenja odluke, država od koje se zahteva izručenje će voditi računa o svim bitnim okolnostima slučaja, uključujući i:

(a) Datume kada su zahtevi uručeni;

(b) Interes države koja traži izručenje a ako je potrebno i da li se mesto izvršenja krivičnog dela nalazi na teritoriji države te državljanstvo koje države ima lice čije se izručenje traži;

(c) Ispitivanje mogućnosti da Sud i država koja traži izručenje postignu sporazum o tome kome će traženo lice biti izručeno.

7. Za slučaj da država članica dobije zahtev za izručenje od Suda ali i od strane bilo koje države, pri čemu se ovi zahtevi za izručenje odnose na isto lice ali povodom različitih krivičnih dela, u tom slučaju:

(a) Država kojoj je upućen zahtev će prednost dati zahtevu Suda ukoliko prema državi koja je uputila ovakav zahtev nije obavezana međunarodnim ugovorom;

(b) Ukoliko se država od koje se traži izručenje obavezala međunarodnim ugovorom prema državi koja joj je uručila zahtev za izručenje, u tom slučaju država kojoj je upućen zahtev treba da odluči da li će traženo lice izručiti Sudu ili drugoj državi koja traži izručenje istog lica. Prilikom donošenja odluke, država kojoj su upućeni zahtevi će razmotriti sve relevantne okolnosti slučaja, uključujući ovde i one okolnosti navedene u stavu 6. ovog člana, ali ne samo njih, pri čemu će posebnu pažnju posvetiti razmatranju krivično-pravne prirode i težine izvršenog krivičnog dela.

8. U slučaju da se nakon obaveštenja o postojanju sukoba zakona iz ovog člana, Sud oglasi nenadležnim za postupanje u konkretnom predmetu, a država od koje se traži izručenje odbije da traženo lice izruči državi koja traži izručenje, država od koje je traženo izručenje je dužna da o ovakvoj svojoj odluci obavesti Sud.

Član 91

Sadržina zahteva za hapšenje i izručenje

1. Zahtev za hapšenje i izručenje mora biti sačinjen u pismenoj formi. U hitnim slučajevima, zahtev može biti prosleđen bilo kojim sredstvom podobnim za prenošenje sadržaja u pismenom obliku pod uslovom da sadržina zahteva bude potvrđena na način predviđen članom 87. stav 1. tačka (a) Statuta.

2. Kada je reč o zahtevu za hapšenje i izručenje lica protiv koga je Veće koje je vodilo prethodni postupak, već izdalo nalog za hapšenje, u smislu člana 58. Statuta, ovaj zahtev treba da bude potkrepljen sledećom dokumentacijom:

(a) Ličnim podacima o osobi čije se izručenje traži a koji pružaju dovoljno informacija da bi se ovo lice moglo identifikovati i pronaći, kao i informaciju o mestu gde se to lice verovatno nalazi;

(b) Kopijom naloga za hapšenje;

(c) Dokumentima, izjavama ili informacijama koje država od koje se izručenje traži, smatra neophodnim da bi mogla da postupi po zahtevu, s tim što ovi zahtevi strane države, u pogledu tražene dokumentacije, ne smeju biti ozbiljniji od zahteva za izručenje koji proizlaze iz međunarodnih sporazuma ili ugovora zaključenih između države od koje se izručenje traži i drugih država. Imajući u vidu specifičnu prirodu ovog Suda, ovi zahtevi treba da budu manje zahtevni u pogledu tražene dokumentacije od prethodno opisanih.

3. Ukoliko je reč o zahtevu za hapšenje i izručenje lica koje je već osuđeno, ovaj zahtev treba da sadrži:

(a) Kopiju bilo kog naloga za hapšenje;

(b) Kopiju osuđujuće presude;

(c) Podatak koji potvrđuje da je lice na koga se zahtev odnosi upravo ono lice na koje se odnosi osuđujuća presuda; i

(d) Ukoliko je licu čije se izručenje traži izrečena i određena kazna, traži se i kopija odluke o kazni. Ukoliko je licu na koje se odnosi zahtev za izručenje izrečena zatvorska kazna, potrebno je priložiti i potvrdu o tome koji deo kazne je već izdržan odnosno koliki deo kazne je preostao za izdržavanje.

4. Na zahtev Suda, država potpisnica će se posavetovati sa Sudom bilo uopšteno bilo da je reč o nekom konkretnom pitanju a u vezi pitanja koja se tiču zahteva koje predviđa njeno domaće pravo, u smislu stava 2. tačke (c) ovog člana. Tokom konsultacija, država potpisnica će Sud izvestiti o tome kakva rešenja predviđa njeno nacionalno pravo.

Član 92

Privremeno hapšenje

1. U hitnim slučajevima, Sud može, dok čeka podnošenje zahteva za izručenje i dokumentacije potrebne da potkrepi ovaj zahtev, a precizirane u članu 91. Statuta, da naloži privremeno hapšenje lica koje se traži.

2. Zahtev za privremeno hapšenje može biti upućen posredstvom svakog sredstva podobnog za dostavljanje sadržaja u pismenoj formi, i treba da sadrži:

(a) Lične podatke lica čije se hapšenje traži, a koji su takvi da se na osnovu njih to lice može identifikovati i pronaći, kao i podatke o mestu na kome se to lice verovatno nalazi;

(b) Kratak opis krivičnog dela povodom kojih se traži hapšenje određenog lica, kao i kratak opis bića tih krivičnih dela, uključujući ovde, ukoliko je moguće, i podatak o vremenu i mestu izvršenja krivičnog dela;

(c) Potvrdu da je izdat nalog za hapšenje ili kopija osuđujuće presude koja glasi na ime tog lica; i

(d) Izjavu da će uskoro biti podnet i zahtev za izručenje tog lica.

3. Lice koje je privremeno uhapšeno može se pustiti iz pritvora ukoliko državi kojoj je uručen zahtev za privremeno hapšenje naknadno ne bude uručen zahtev za izručenje tog lica, uz potrebnu dokumentaciju, u roku predviđenom Pravilima postupka i izvođenja dokaza. Međutim, lice na koje se odnosi zahtev za privremeno hapšenje može izjaviti pristanak na izručenje pre isteka ovog roka, ukoliko domaće pravo države kojoj je uručen zahtev poznaje ovu zakonsku mogućnost. U tom slučaju, država kojoj je uručen zahtev će izručiti traženo lice Sudu u najkraćem mogućem roku.

4. Činjenica da je traženo lice pušteno iz pritvora u skladu sa stavom 3. ovog člana neće uticati na kasnije hapšenje i izručenje tog lica, ukoliko su zahtev za izručenje i prateća dokumentacija, upućeni kasnije.

Član 93

Drugi oblici saradnje

1. Države članice će, u skladu sa odredbama ovog dela Statuta i rešenjima nacionalnih zakonodavstava, postupati u skladu sa zahtevom Suda za pružanje pravne pomoći u fazi istrage, prethodnog postupka i suđenja, i to u:

(a) Identifikaciji lica, utvrđivanju njihovih boravišta i određivanju lokacija na kojima se traže određeni predmeti;

(b) Izvođenju dokaza uključujući uzimanje izjava svedoka pod zakletvom, pronalaženju dokaza uključujući pribavljanje nalaza veštaka i drugih izveštaja neophodnih Sudu;

(c) Ispitivanje bilo kog lica protiv koga se vodi istraga ili kome se sudi;

(d) Pripremanje dokumentacije uključujući i sudsku dokumentaciju;

(e) Stvaranje pretpostavki za dobrovoljno svedočenje ili veštačenje pred Sudom;

(f) Privremeni transfer lica kao što je to opisano u stavu 7;

(g) Pretraživanju terena uključujući iskopavanje i pregledanje grobnica;

(h) Obavljanje pretresa i oduzimanje predmeta;

(i) Pribavljanje izveštaja i dokumenata uključujući i zvanične izveštaje i dokumenta,

(j) Zaštitu oštećenih i svedoka kao i čuvanje dokaza;

(k) Pronalaženje, ulaženje u trag, zamrzavanje i oduzimanje prihoda, imovine i dobara, te predmeta kojima je krivično delo izvršeno, pri čemu se ne smeju ugroziti prava savesnog trećeg lica;

(l) Bilo kog drugog oblika pomoći koji nije zabranjen zakonom države od koje se pomoć traži a od koje se očekuje da pomogne Sudu u istrazi i daljem postupku povodom krivičnih dela iz nadležnosti Suda.

2. Sud je dužan da obezbedi i garantuje sigurnost svedocima ili veštaku koji se pojavljuju pred Sudom da neće biti krivično gonjeni, pritvarani ili podvrgnuti bilo kakvom ograničavanju slobode od strane Suda, a vezano za bilo koje činjenje ili nečinjenje koje je prethodilo odlasku te osobe iz države čiju pomoć Sud zahteva.

3. Ukoliko je pružanje određenog oblika pravne pomoći, opisanog u zahtevu izloženom u stavu 1. ovog člana, zabranjeno u državi od koje se pomoć zahteva, na osnovu osnovnih pravnih načela koja su zastupljena u toj državi i opšteg su karaktera, ta država će se odmah konsultovati sa Sudom i pokušati da prevaziđe tu spornu pravnu situaciju. U konsultacijama se ima razmotriti pitanje da li se pomoć može pružiti na drugi način ili pod drugim uslovima. Ukoliko i nakon konsultacija problem ne bude rešen, Sud će po potrebi izmeniti svoj zahtev.

4. U skladu sa članom 72. Statuta, država članica može da odbije zahtev za pružanje pravne pomoći bilo delimično ili u celosti, samo ukoliko taj zahtev podrazumeva podnošenje dokumenta ili otkrivanje dokaza koji se tiču državne bezbednosti.

5. Pre nego što odbije da postupi po zahtevu za pružanje pravne pomoći u smislu stava 1. tačka (l) ovog člana, država od koje se pomoć traži će ispitati da li se pomoć može pružiti pod drugim okolnostima, u drugo vreme ili na neki drugi način. Ukoliko Sud ili tužilac prihvati predlog države članice da pomoć pruži pod gore opisanim uslovima, država je obavezna da postupa u skladu sa njima.

6. Ukoliko odbije da postupi po zahtevu za pružanje pomoći, država-članica od koje se pomoć traži je dužna da Sud ili tužioca bez odlaganja obavesti o razlozima odbijanja.

7. (a) Sud može da zahteva privremeni transfer lica koje je u pritvoru u cilju identifikacije, svedočenja ili drugih neophodnih procesnih radnji. Lice može biti prebačeno ako su ispunjeni sledeći uslovi:

(i) Lice slobodno da svoj pristanak na transfer; i

(ii) Država od koje se traži transfer lica pristaje na to pod uslovima oko kojih se slože i država i Sud.

(b) Lice koje se prebacuje zadržaće se u pritvoru. Kada je svrha transfera ispunjena, Sud će bez odlaganja vratiti lice državi iz koje je prebačeno.

8. (a) Sud je dužan da obezbedi poverljivost dokumenata i informacija, osim ukoliko se to ne protivi zahtevu istrage i suđenja opisanim u zahtevu.

(b) Država kojoj je upućen zahtev može, kada je to potrebno, da dostavi dokumenta ili informacije tužiocu uz dalje obezbeđivanje poverljivosti istih. Tužilac ih onda može upotrebiti samo u svrhu prikupljanja novih dokaza.

(c) Država kojoj je upućen zahtev može, po svom nahođenju ili na zahtev tužioca, da se saglasi sa obelodanjivanjem takvih dokumenata ili informacija. Te informacije i dokumenti, tada mogu biti korišćeni kao dokazi u skladu sa odredbama Delova 5 i 6 ovog Statuta i sa Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

9. (a) (i) U slučaju da države-članice dobiju istovremeno zahteve koji nisu zahtevi za predaju ili izručenje, a ove zahteve uputi Sud i druga država prema kojoj se država kojoj je zahtev upućen ugovorno obavezala, ta država-članica će se potruditi, konsultujući se sa Sudom i drugom državom, da ispuni oba zahteva, tako što će, po potrebi, odložiti postupanje po zahtevu ili će dodati neke uslove jednom ili drugom zahtevu.

(ii) Ukoliko ne uspe u tome, istovremeno pristigli zahtevi će biti tretirani u skladu sa principima ustanovljenim članom 90. Statuta.

(b) Ako se zahtev Suda odnosi na informacije, svojinu ili na lica koja su pod kontrolom (upravom) treće države ili međunarodne organizacije po nekom međunarodnom ugovoru, država kojoj je upućen takav zahtev će o tome obavestiti Sud, koji će potom uputiti svoj zahtev trećoj državi ili toj međunarodnoj organizaciji.

10. (a) Sud može, po zahtevu, da saraduje i da pruži pravnu pomoć državi-članici u njenom sprovođenju istrage ili vođenju postupka povodom krivičnih dela iz nadležnosti Suda ili koja sama po sebi predstavljaju teška krivična dela prema pravu odnosne države.

(b) (i) Pomoć obezbeđena po stavu (a) uključuje, između ostalog i:

(a) Dostavljanje izjava, dokumenata ili drugih vrsta dokaza dobijenih u toku istrage ili suđenja; i

(b) Ispitivanje bilo kog lica zadržanog u pritvoru od strane Suda.

(ii) U slučaju pomoći po stavu (b) (i) (a):

(a) Ukoliko su dokumenti ili drugi dokazi dobijeni uz pomoć države, takvo dostavljanje zahteva saglasnost te države;

(b) Ukoliko su izjave, dokumenti ili drugi dokazi pribavljeni od svedoka ili veštaka, takvo dostavljanje podleže odredbama člana 68. Statuta.

(c) Sud može, pod uslovima istaknutim u ovom stavu, da postupi po zahtevu za pružanje pravne pomoći a koji zahtev je uputila država koja nije članica ovog statuta.

Član 94

Odlaganje postupanja po zahtevu zbog istrage ili krivičnog postupka koji su u toku

1. Ukoliko bi trenutno postupanje po zahtevu ometalo istragu ili krivični postupak koji je u toku, a koji se vode po predmetu različitom od onog na koji se zahtev odnosi, država može da odloži postupanje po zahtevu na onoliko vremena koliko se dogovori sa Sudom. U svakom slučaju odlaganje neće biti duže nego što je neophodno da se sprovede potrebna istraga ili krivični postupak u toj državi. Pre nego što donese odluku o odlaganju, država od koje se zahteva pravna pomoć će ispitati da li pomoć može biti obezbeđena odmah pod određenim uslovima.

2. Ukoliko je odluka o odlaganju doneta u skladu sa stavom 1, tužilac može da zahteva preduzimanje mera za očuvanje dokaza, u skladu sa članom 93, stav 1(j).

Član 95

Odlaganje postupanja po zahtevu zbog prethodnog razmatranja nadležnosti

Kada se postavi pitanje stvarne nadležnosti Suda u skladu sa čl. 18. ili 19, država od koje se zahteva saradnja može da odloži postupanje po zahtevu, po ovom delu Statuta. čekajući odluku Suda, osim ako Sud izričito ne naredi da tužilac mora da nastavi sa prikupljanjem dokaza u skladu sa čl. 18. ili 19.

Član 96

Sadržaj zahteva za pružanjem drugih oblika pomoći iz člana 93

1. Zahtev za pružanjem drugih oblika pomoći na koje se odnosi član 93. mora biti sačinjen u pismenoj formi. U hitnim slučajevima, zahtev se može podneti bilo kojim sredstvom podobnim da omogući dostavljanje sadržaja u pismenoj formi, pod uslovima da zahtev bude potvrđen na način predviđen članom 87. stav 1(a).

2. Zahtev mora da sadrži ili mora biti potkrepljen sledećim:

(a) Konciznim objašnjenjem koja je svrha zahteva i same pomoći koja se traži, uključujući tu i zakonske osnove za podnošenje zahteva;

(b) Što je moguće detaljnije informacije o lokaciji ili identifikaciji lica ili mesta koji moraju biti pronađeni odnosno identifikovani u cilju obezbeđivanja tražene pomoći;

(c) Koncizan izveštaj o osnovnim činjenicama koje potkrepljuju zahtev;

(d) Razlozi za i detalji svake procedure ili zahteva koji će uslediti;

(e) Informacije koje mogu biti potrebne po zakonu države od koje se pomoć traži; i

(f) Svaka druga informacija bitna za pružanje tražene pomoći.

3. Po zahtevu Suda, države-članice će se konsultovati sa Sudom, uopšteno ili vezano za određeno pitanje, uzimajući u obzir sve uslove koje predviđa njihovo nacionalno zakonodavstvo a koji se mogu primeniti po stavu 2(e). U toku konsultacija, država-članica će ukazati Sudu na specifične zahteve nacionalnog zakonodavstva.

4. Odredbe ovog člana će se, tamo gde je to moguće, primeniti u odnosu na zahtev za pomoć upućen Sudu.

Član 97

Konsultacije

Ukoliko državi-članici bude upućen zahtev, u smislu ovog dela Statuta, a u vezi kog zahteva nastanu problemi koji mogu da uspore ili onemoguće postupanje po zahtevu, ta država će se odmah konsultovati sa Sudom da bi se ti problemi rešili. Takvi problemi mogu da uključe, između ostalog, i:

(a) Nepostojanje dovoljne količine informacija da bi se postupilo po zahtevu;

(b) U slučaju zahteva za izručenje, činjenica da i pored svih napora traženo lice ne može da se pronađe ili činjenica da je sprovedena istraga utvrdila da lice čije se izručenje traži od određene države očigledno nije lice na koje glasi nalog za hapšenje; ili

(c) Činjenica da bi postupanje po zahtevu u njegovoj aktuelnoj formi zahtevalo od države da prekrši prethodno zaključeni obavezujući sporazum sa drugom državom.

Član 98

Saradnja vezana za ukidanje imuniteta i pristanak na izručenje

1. Sud ne može da nastavi sa sprovođenjem zahteva za izručenje ili pomoć koja bi zahtevala od države da postupa protivno svojim obavezama po međunarodnom pravu a vezano za državni ili diplomatski imunitet lica ili vlasništva treće države, osim ako Sud prethodno ne dobije pristanak na saradnju te treće države o ukidanju imuniteta.

2. Sud ne može da nastavi sa sprovođenjem zahteva za izručenje koji bi zahtevao od države kojoj je zahtev upućen da postupa protivno svojim obavezama prema međunarodnim ugovorima prema kojima se traži pristanak države da preda traženo lice Sudu, osim ako Sud pre toga ne dobije pristanak na saradnju od te države vezano za davanje pristanka na predaju.

Član 99

Postupanje po zahtevu u skladu sa čl. 93. i 96

1. Po zahtevima za pomoć će biti postupljeno u skladu sa odgovarajućom procedurom po zakonu države od koje se pomoć traži, osim ako to nije zabranjeno zakonom, na

način preciziran zahtevom, uključujući primenu svakog postupka, preciziranog u tom zahtevu ili omogućavanje licu preciziranom u zahtevu da bude prisutno prilikom pružanja tražene pomoći i pri sprovođenju postupka.

2. U slučaju hitnog zahteva, prikupljeni dokumenti ili dokazi će na zahtev Suda biti hitno prosleđeni.

3. Odgovori države od koje se zahteva saradnja biće dostavljeni na službenom jeziku te države i u originalnoj formi.

4. Bez obzira na druge članove ovog dela Statuta, tamo gde je to potrebno za uspešno postupanje po zahtevu koje može biti izvedeno bez ikakvih prinudnih mera, uključujući tu i ispitivanje ili pribavljanje dokaza od osobe na dobrovoljnoj osnovi, izvođenje procesnih radnji bez prisustva predstavnika države-članice, ako je to neophodno da bi se postupilo po zahtevu, i ispitivanje obavilo bez promene lokacije ili drugog javnog mesta, tužilac može da postupi po takvom zahtevu direktno na teritoriji države na sledeći način:

(a) Kada je država-članica od koje se zahteva saradnja država na čijoj je teritoriji navodno izvršeno krivično delo, i kada je prema čl. 18. i 19. rešeno pitanje nadležnosti, tužilac može direktno da postupi po tom zahtevu uz sve eventualne konsultacije sa državom od koje se traži pomoć:

(b) U drugim slučajevima, tužilac može da postupi po takvom zahtevu u konsultacijama sa državom-članicom od koje se saradnja zahteva i to poštujući sve razumne uslove koje država postavi. Ukoliko država-članica utvrdi postojanje problema povodom postupanja po zahtevu, u skladu sa ovim stavom, ona će se, u cilju rešavanja tog problema, bez odlaganja konsultovati sa Sudom.

5. Odredbe koje dozvoljavaju licu saslušanom ili ispitanom od strane Suda po članu 72. da se pozove na zaštitne odredbe predviđene da spreče otkrivanje poverljivih informacija vezanih za državnu bezbednost ili odbranu, će se takođe primenjivati na postupanje po zahtevu za pružanje pomoći, po ovom članu.

Član 100

Troškovi

1. Uobičajene troškove postupanja po zahtevu na teritoriji države od koje se pomoć zahteva snosi ta država, izuzimajući sledeće troškove koje snosi Sud:

(a) Troškovi vezani za putovanje i bezbednost svedoka i veštaka ili transfera lica u pritvoru po članu 93;

(b) Troškovi prevođenja, tumačenja i prepisa;

(c) Putni troškovi i dnevnice sudija, tužioca, zamenika tužioca, sekretara, zamenika sekretara i osoblja bilo kog sudskog organa;

(d) Troškovi veštačenja koje zahteva Sud;

(e) Troškovi vezani za transport osobe koju država koja to lice drži u pritvoru predaje sudu; i

(f) Kasnije konsultacije, bilo kakvi izuzetni troškovi koji nastanu povodom postupanja po zamolnici.

2. Odredbe stava 1. će se po potrebi primenjivati na zahteve od država-članica koje one upute Sudu. U tom slučaju, Sud snosi uobičajene troškove izvršenja.

Član 101

Specijalno pravilo

1. Licu koje je izručeno Sudu po ovom statutu neće se suditi, niti će se kažnjavati ili držati u pritvoru zbog bilo kog dela izvršenog pre izručenja, osim zbog onog dela koji je u osnovi bića krivičnog dela zbog koga je to lice izručeno Sudu.

2. Sud može da odustane od zahteva vezanih za stav 1. od strane države koja je lice izručila Sudu, a ako je neophodno, Sud će obezbediti dodatnu informaciju u skladu sa članom 91. Statuta. Države-članice će imati ovlašćenje da odustanu od zahteva koje one upućuju Sudu i treba da nastoje da to čine.

Član 102

Objašnjenje pojmova

U duhu ovog Statuta:

(a) "izručenje" znači predavanje lica Sudu od strane države, a u skladu sa ovim statutom;

(b) "ekstradicija" znači predavanje lica od strane jedne države drugoj državi regulisano ugovorom, konvencijom ili domaćim (nacionalnim) zakonom.

Deo 10 IZVRŠENJE

Član 103

Uloga države u izvršenju kazne zatvora

1. (a) Kazna zatvora se izdržava u državi koju izabere Sud sa liste država koje su izrazile svoju spremnost da prihvate osuđenog.

(b) U vreme izražavanja svoje spremnosti da prihvati osuđenog, država može da istakne uslove za to prihvatanje koji su u saglasnosti sa onima koje je predvideo Sud i u skladu sa Delom 10 Statuta.

(c) Država izabrana u konkretnom slučaju je dužna da odmah obavesti Sud da li prihvata takvu odluku.

2. (a) Država u kojoj se kazna izdržava obavestiće Sud o okolnostima, uključujući tu i ispunjavanje bilo kojih uslova o kojima je dogovoreno po stavu 1, koje bi materijalno mogle da utiču na uslove izdržavanja ili dužinu izdržavanja zatvorske kazne. Sud mora biti obavešten bar 45 dana ranije o svim već poznatim ili mogućim okolnostima. U toku ovog roka od 45 dana država neće činiti ništa što bi uticalo na njene obaveze po članu 110.

(b) Ukoliko Sud ne može da se složi sa uslovima opisanim pod (a), obavestiće o tome državu u kojoj se kazna izdržava i postupiće u skladu sa članom 104. stav 1.

3. Pri izboru država u smislu stava 1, Sud uzima u obzir sledeće:

(a) Princip da bi države-članice trebalo da dele odgovornost kada je reč o izdržavanju kazne zatvora, u skladu sa principom ravnopravnog učešća u izvršavanju ove njihove ugovorne obaveze, kao što je to određeno u Pravilima postupka i izvođenja dokaza;

(b) Primenu opšte prihvaćenih međunarodnih ugovora o standardima koje se tiču tretmana zatvorenika;

(c) Mišljenje osuđenog;

(d) Državljanstvo osuđenog;

(e) Ostale činjenice koje se tiču okolnosti pod kojima je krivično delo izvršeno ili efektivnog izdržavanja kazne, a koji mogu biti od pomoći pri izboru države u kojoj će se kazna služiti.

4. Ukoliko nijedna država nije određena u smislu stava 1, kazna zatvora se ima izdržavati u zatvorskoj ustanovi domaće države, u skladu sa uslovima preciziranim u dogovoru na koji se odnosi član 3. stav 2. U tom slučaju, troškove koji proizlaze iz izdržavanja kazne zatvora snosi Sud.

Član 104

Promena u izboru države u kojoj će se kazna izdržavati

1. Sud može, u bilo koje vreme, da odluči da prebaci osuđeno lice u zatvor druge države.

2. Osuđeno lice može, u bilo koje vreme, da podnese Sudu zahtev za premeštaj.

Član 105

Izdržavanje kazni

1. Pod uslovima koje je država precizirala u skladu sa članom 103. stav 1(b), kazna zatvora će biti obavezujuća za države-članice koje je ni u kom slučaju ne mogu izmeniti.
2. Samo Sud ima pravo da odlučuje o bilo kom zahtevu po žalbi ili reviziji. Država u kojoj se kazna izdržava ne sme ometati podnošenje takvog zahteva od strane osuđenog lica.

Član 106

Nadzor nad izvršenjem kazni i nad zatvorskim uslovima

1. Izdržavanje kazne zatvora je pod nadzorom Suda a u skladu sa opšte prihvaćenim međunarodnim ugovorima i standardima koji regulišu tretman zatvorenika.
2. Zatvorski uslovi su uređeni zakonom države u kojoj se kazna izdržava a moraju da budu u skladu sa opšte prihvaćenim međunarodnim ugovorima i standardima koji regulišu tretman zatvorenika: ni u kom slučaju ti uslovi ne smeju biti više ili manje pogodniji od onih koje imaju zatvorenici osuđeni za slična krivična dela u državi u kojoj se kazna izdržava.
3. Komunikacija između osuđenog lica i Suda mora biti neometana i poverljiva.

Član 107

Transfer lica po izdržanoj kazni

1. Posle izdržavanje kazne, lice koje nije državljanin države u kojoj je izdržalo kaznu će, u skladu sa zakonom te države, biti prebačeno u državu koja je obavezna da ga/je primi, ili u drugu državu koja je iskazala spremnost da ga/je primi, uzimajući u obzir želje lica koje se prebacuje, osim ukoliko država u kojoj je kazna izdržana ne omogući tom licu da ostane na njenoj teritoriji.
2. Ako nijedna država ne snosi troškove koji proističu iz transfera licu u drugu državu u skladu sa stavom 1, onda će te troškove snositi Sud.
3. Pod odredbama člana 108. država u kojoj se izdržava kazna takođe može da, u skladu sa svojim zakonom, ekstradirati ili na drugi način izruči to lice državi koja je to izručenje tražila zbog potreba vođenja krivičnog postupka ili izdržavanje kazne.

Član 108

Ograničenje u pogledu vođenja postupka i kažnjavanja za druga krivična dela

1. Osuđeno lice koje se nalazi u pritvoru države u kojoj se kazna izdržava ne može biti krivično gonjeno, kažnjeno ili ekstradirano trećoj državi zbog bilo kog krivičnog dela tog lica koje je izvršeno pre izručenja tog lica državi u kojoj se kazna izdržava, osim ukoliko vođenje krivičnog postupka, kažnjavanje ili ekstradiciju ne odobri Sud na zahtev treće države.

2. Sud odlučuje po ovom pitanju pošto sasluša mišljenje osuđenog lica.
3. Stav 1. će prestati da se primenjuje ukoliko osuđeno lice dobrovoljno ostane više od 30 dana na teritoriji države u kojoj je kazna izdržana a pošto je izdržalo punu kaznu koju je odredio Sud, ili ukoliko se vrati na teritoriju te države pošto ju je prethodno napustilo.

Član 109

Izvršenje novčanih kazni i kazni za druga krivična dela

1. Države-članice će obezbediti uslove za izvršenje novčanih kazni koje je izrekao Sud po Delu 7, bez štete po prava trećih lica, a u skladu sa postupkom koji predviđa njihovo nacionalno zakonodavstvo.
2. Ukoliko država-članica ne može da obezbedi uslove za izvršenje novčane kazne, preduzeće mere da povрати vrednost prihoda, svojine ili dobara koje je Sud naložio da se zaplene, bez nanošenja štete pravima *bona fidae* trećeg lica.
3. Vlasništvo ili sredstva pribavljena prodajom imovine ili prodajom kakvih drugih stvari u vlasništvu, koje je država-članica pribavila po osnovu izvršenja po odluci Suda, biće prebačena u Sud.

Član 110

Revizija u pogledu smanjenja kazne

1. Država u kojoj se kazna izdržava neće osloboditi lice pre isteka kazne koju joj je Sud izrekao.
2. Samo je Sud ovlašćen da odlučuje o bilo kakvom smanjenju kazne, a o tome donosi odluku tek pošto se sasluša osuđeno lice.
3. Kada je lice izdržalo 2/3 kazne, ili 25 godina u slučaju kazne doživotnog zatvora, Sud ponovo razmatra izrečenu kaznu kako bi doneo odluku da li bi kaznu trebalo ublažiti. Takvo razmatranje ne dolazi u obzir dok osuđeno lice ne izdrži gore navedeni deo kazne koja mu je izrečena.
4. Prilikom razmatranja kazne po stavu 3, Sud može da ublaži kaznu ukoliko pronade da su ispunjene jedna ili više sledećih okolnosti:
  - (a) Da je od strane osuđenog lica od početka pokazana konstantna želja i spremnost da sarađuje sa Sudom u istrazi i, postupku;
  - (b) Dobrovoljna saradnja osuđenog lica u izvršavanju sudskih odluka i naredbi, i posebno je od značaja u obezbeđivanju pomoći u pronalaženju sredstava koja su predmet naplate novčane kazne, oduzimanja tih sredstava ili naknade štete, a što je sve od koristi za oštećene; ili

(c) Drugi momenti koji pokazuju jasnu i bitnu promenu okolnosti dovoljnu da se ublažavanje kazne smatra opravdanim, kako je to regulisano u Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

5. Ako Sud odluči da u svojoj prvoj proceni po stavu 3. ovog člana, nema mesta ublažavanju kazne, posle toga će pitanje ublažavanja kazne razmatrati u intervalima i primenjujući kriterijume koji su precizirani u Pravilima postupka i izvođenja dokaza.

Član 111

Bekstvo

Ako osuđeno lice pobegne iz zatvora i iz države u kojoj kaznu izdržava, ta država može posle konsultacija sa Sudom da zatraži izručenje odbeglog lica od države u kojoj se on sakrio, u skladu sa postojećim bilateralnim i multilateralnim ugovorima, ili može da traži da Sud zahteva izručenje odbeglog lica, u smislu Dela 9 Statuta. Sud može da naredi da lice bude izručeno državi u kojoj on/ona izdržava kaznu ili nekoj drugoj državi.

Deo 11

SKUPŠTINA DRŽAVA-ČLANICA

Član 112

Skupština država-članica

1. Ovim članom ustanovljava se Skupština država-članica. Svaka država-članica ima po jednog predstavnika u Skupštini. Predstavnik može imati zamenike i savetnike. Druge države koje su potpisale Statut ili završni akt mogu biti posmatrači.

2. Skupština:

(a) razmatra i usvaja, kao odgovarajuće, predloge i preporuke Komisije koja priprema materijale;

(b) Obezbeđuje kontrolu predstavništva, tužioca i sekretara vezano za obavljanje njihove dužnosti u Sudu;

(c) Razmatra izveštaje i aktivnosti Biroa ustanovljenog po stavu 3, i preduzima odgovarajuće mere s tim u vezi;

(d) Razmatra i određuje budžet suda;

(e) Odlučuje da li će se, u skladu sa članom 36, menjati broj sudija;

(f) Odlučuje, u skladu sa članom 87. st. 5. i 7. o svakom pitanju vezanom za odbijanje saradnje;

(g) Obavlja bilo koju drugu ulogu u skladu sa ovim Statutom ili Pravima postupka i izvođenja dokaza.

3. (a) Skupština kao pomoćni organ ima Biro koji sačinjavaju predsednik, dva potpredsednika i 18 članova izabranih od strane Skupštine na period od 3 godine.

(b) Biro ima predstavnički karakter uzimajući u obzir pravedan geografski raspored i pravilnu zastupljenost osnovnih svetskih pravnih sistema.

(c) Biro se sastaje kadgod za to postoji potreba a najmanje jednom godišnje. On pomaže Skupštini u obavljanju njenih nadležnosti.

4. Skupština može da ustanovi pomoćne organe, ako je to potrebno, uključujući i nezavisno nadzorno telo za superviziju, procenu i praćenje rada Suda, a u cilju poboljšanja njegove efikasnosti i ekonomičnosti u radu.

5. Predsednik Suda, tužilac i sekretar ili njihovi predstavnici mogu, po potrebi, da učestvuju, na sednicama Skupštine ili Biroa.

6. Skupština zaseda u sedištu Suda ili u sedištu Ujedinjenih nacija jednom godišnje a kada to specijalne okolnosti zahtevaju - održava specijalne sednice. Osim ako je u Statutu drugačije naglašeno, specijalne sednice saziva Biro na njegovu inicijativu ili po zahtevu jedne trećine država-članica.

7. Svaka država-članica ima po jedan glas. Nastojće se da se odluke koje se donose u Skupštini i Birou donose jednoglasno. Ako se konsenzus ne može postići, osim ako drugačije nije naglašeno u Statutu:

(a) Odluke o suštinskim pitanjima moraju biti izglasane 2/3 većinom prisutnih glasača, pod uslovom da apsolutna većina država-članica čini kvorum za glasanje;

(b) Odluke o stvarima vezanim za postupak se donose prostom većinom prisutnih država-članica koje glasaju.

8. Država-članica koja duguje isplate svojih finansijskih doprinosa Sudu a povodom troškova koje Sud ima, nema pravo glasa u Skupštini i Birou ako je ukupan saldo njenih dugova jednak ili čak premašio iznos doprinosa koje je ona dužna da uplati za naredne 2 godine. Skupština toj državi-članici može dozvoliti da glasa u Skupštini i Birou ako su razlozi koji su uslovili kašnjenje sa uplatama razlozi koji nisu u isključivoj kontroli te države.

9. Skupština usvaja svoja pravila i postupak rada.

10. Zvanični i radni jezici Skupštine su oni kojima se služi u Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija.

Deo 12 FINANSIJE

Član 113

Finansijski propisi

Finansijska pitanja vezana za Sud i sednice Skupštine država-članica, uključujući i Biro i pomoćna tela, rešavaju se po odredbama ovog Statuta, Finansijskim propisima i pravilima prihvaćenim od strane Skupštine država-članica, osim ako nije drugačije predviđeno.

Član 114

Isplata troškova

Troškovi Suda i Skupštine država-članica, uključujući i troškove Biroa i pomoćnih tela, isplaćuju se iz fondova Suda.

Član 115

Fondovi Suda i Skupštine država-članica

Troškovi Suda i Skupštine država-članica uključujući i Biro i pomoćna tela, a u skladu sa budžetom koji predvidi Skupština država-članica, pokrivaju se sledećim sredstvima:

(a) Prilozima država-članica;

(b) Sredstvima iz fondova Ujedinjenih nacija, a po odobrenju Generalne skupštine. Ovo se posebno odnosi na troškove koje je napravio Savet bezbednosti.

Član 116

Dobrovoljni prilozima

Nezavisno od rešenja koja predviđa član 115. Statuta, Sud može da obezbedi i iskoristi, kao dodatne izvore sredstava, dobrovoljne priloge vlada, međunarodnih organizacija, individualne priloge, priloge korporacija i druge priloge, u skladu sa kriterijumom usvojenim od strane Skupštine država-članica.

Član 117

Visina priloga

Prilozima država-članica određuju se u skladu sa dogovorenom skalom visina priloga, na osnovu skale koju usvajaju Ujedinjene nacije za njihov redovan budžet i prilagođenoj principima na kojima se ta skala zasniva.

Član 118

Godišnji bilans

Izveštaji, finansijske knjige i računi Suda, uključujući ovde i njegov godišnji finansijski izveštaj pregledaju se godišnje od strane nezavisnog kontrolora.

Deo 13 ZAVRŠNE ODREDBE

Član 119

Rešavanje sporova

1. Svaka rasprava koja se odnosi na nadležnosti Suda rešava se odlukom Suda.
2. Bilo koji drugi spor između država-članica, a koji nastane povodom tumačenja ili primene ovog Statuta, i koji nije rešen pregovorima u roku od 3 meseca od početka spora prosleđuje se Skupštini država-članica. Skupština može sama da pokuša da pronađe način da se spor reši ili da predloži nove načine za njegovo rešavanje, uključujući i obraćanje međunarodnom Sudu pravde, a u skladu sa Statutom tog suda.

Član 120

Rezerve

Na ovaj Statut ne mogu se staviti rezerve.

Član 121

Amandmani

1. Po isteku 7 godina od stupanja na snagu ovog Statuta, svaka država-članica može da predloži amandmane na Statut. Tekst predloženog amandmana podnosi se Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija koji ga odmah prosleđuje svim državama-članicama.
2. Skupština država-članica će na narednoj sednici, koja ne može biti zakazana pre isteka tri meseca od datuma obaveštenja, većinom glasova prisutnih glasača, odlučiti o tome da li da prihvati predložene amandmane. Skupština može sama da razmatra predložene amandmane ili da sazove konferenciju na kojoj će biti razmotreni predloženi amandmani ako za ovu vrstu konferencije postoji potreba s obzirom na prirodu predloženih amandmana.
3. Usvajanje amandmana na sednici Skupštine država-članica ili na konferenciji na kojoj ne može da se postigne konsenzus, podrazumeva najmanje dvotrećinsku većinu glasova država-članica.
4. Amandman stupa na snagu sa dejstvom na sve države članice, godinu dana pošto su instrumenti ratifikacije ili prihvatanja deponovani kod Generalnog sekretara UN od strane 7/8 država-članica, osim u slučajevima predviđenim stavom 5. ovog člana.

5. Svaki amandman na čl. 5, 6, 7. i 8. ovog Statuta stupa na snagu, u odnosu na one države-članice koje su prihvatile amandman, godinu dana posle deponovanja njihovih instrumenata ratifikacije ili prihvatanja. U odnosu na državu-članicu koja nije prihvatila amandman, Sud neće postupati u predmetu po krivičnom delu koje je regulisano amandmanom, a koje je počinio državljanin te države-članice ili u slučaju da je krivično delo izvršeno na njenoj teritoriji.

6. Ako je amandman prihvaćen od strane 7/8 država-članica u skladu sa stavom 4. ovog člana, svaka država-članica koja ga nije prihvatila može da istupi iz Statuta odmah, ne postupajući na taj način suprotno stavu 1. člana 127, dok je po odredbama stava 2. člana 127, dužna da obavesti Sud o svojoj odluci u roku od godine dana po stupanju na snagu takvog amandmana.

7. Generalni sekretar UN će proslediti svim državama-članicama svaki amandman koji je usvojen na sednici Skupštine država-članica ili na konferenciji posvećenoj tom pitanju.

Član 122

Amandmani na odredbe institucionalne prirode

1. Amandmani na odredbe Statuta koje su isključivo institucionalne prirode, tačnije - član 35, član 36. st. 8. i 9, član 37, član 38, član 39. stav 1 (prve dve rečenice), st. 2. i 4, član 42. st. 4. do 9, član 43. st. 2. i 3, i čl. 44, 46, 47. i 49. mogu u bilo koje vreme biti predloženi uprkos članu 121. stav 1, od strane bilo koje države-članice. Tekst bilo kog predloženog amandmana biće podnet Generalnom sekretaru UN ili drugom licu imenovanom od strane Skupštine država-članica koje će odmah proslediti taj tekst svim državama-članicama i drugim koji učestvuju u radu Skupštine.

2. Amandmani o kojima je reč u ovom članu, po kojima se ne može postići konsenzus, usvajaju se od strane Skupštine država-članica ili konferencije posvećene posebnom pitanju, dvotrećinskom većinom glasova država-članica. Takvi amandmani stupaju na snagu za sve države-članice, 6 meseci posle njihovog usvajanja od strane Skupštine, ili konferencije.

Član 123

Revizija Statuta

1. Sedam godina po stupanju na snagu ovog Statuta, Generalni sekretar UN saziva konferenciju za ponovno razmatranje, da bi se razmotrili eventualni amandmani na ovaj Statut. Ovo razmatranje može da se odnosi i na listu krivičnih dela sadržanih u članu 5. Statuta. Konferencija je otvorena za države-članice Skupštine, pod ravnopravnim uslovima.

2. U bilo kom trenutku nakon održavanja ove konferencije, na zahtev države-članice i zbog potreba istaknutih u stavu 1, Generalni sekretar UN, po izražavanju saglasnosti od strane većine država-članica, saziva Revizionu konferenciju.

3. Odredbe člana 121. st. 3. do 7. primenjuju se na usvajanje i stupanje na snagu bilo kog amandmana na ovaj Statut, koji je razmotren na Konferenciji.

Član 124

Prelazna odredba

Ne suprotstavljajući se članu 12. st. 1. i 2, prilikom pristupanja ovom Statutu, država može da objavi da za period od sedam godina posle stupanja na snagu ovog Statuta, ne prihvata nadležnost Suda u odnosu na kategoriju krivičnih dela na koje se odnosi član 8, kada se smatra da je krivično delo izvršeno od strane njenih državljana ili na njenoj teritoriji. Izjava o saglasnosti sa ovim članom može da se povuče u svako doba. Odredbe ovog člana će biti ponovo razmotrene na konferenciji za razmatranje sazvanoj u skladu sa članom 123. stav 1.

Član 125

Potpisivanje, ratifikacija, prihvatanje, odobrenje i pristupanje

1. Statut će biti stavljen na potpis svim državama u Rimu, kao i u sedištu Organizacije ujedinjenih nacija i FAO 17. jula 1998. godine. Posle toga datuma, biće moguće potpisati ga u Rimu, u Ministarstvu inostranih poslova Italije do 17. oktobra 1998. godine. Nakon ovog datuma, Statut se može potpisati u Njujorku, u sedištu UN do 31. decembra 2000. godine.
2. Ovaj statut je predmet ratifikacije, prihvatanja ili izražavanja saglasnosti u pogledu njegovih odredbi od strane država-članica. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili izražavanja saglasnosti na njegove odredbe, se deponuju kod Generalnog sekretara UN.
3. Sve države imaju pravo da pristupe Statutu. Instrumenti davanja saglasnosti na odredbe Statuta deponuju se kod Generalnog sekretara UN.

Član 126

Stupanje na snagu

1. Ovaj statut stupa na snagu prvog dana u mesecu nakon što istekne šezdeset dana od datuma deponovanja šezdeset instrumenata ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
2. Za svaku državu koja ratifikuje, prihvata, odobrava ili pristupa ovom statutu, nakon što bude deponovano šezdeset instrumenata ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, Statut stupa na snagu prvog dana u mesecu nakon što protekne šezdeset dana od datuma kada je ona deponovala svoju izjavu o pristupanju Statutu.

Član 127

Istupanje

1. Država-članica može da istupi iz Statuta tako što o tome pismenim putem obavesti Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija. Odluka o istupanju proizvodi pravno dejstvo po

proteku jedne godine računajući od datuma kada je Generalni sekretar primio obaveštenje od te države, osim ukoliko u pismenom obaveštenju o istupanju nije određen neki kasniji datum.

2. Država, po osnovu svoje odluke o istupanju iz Statuta, neće biti oslobođena svojih obaveza koje proističu iz Statuta za vreme dok se smatra članicom Statuta, uključujući ovde i finansijske obaveze povodom članstva. Njeno istupanje ne utiče na saradnju sa Sudom po pitanju istrage i suđenja u odnosu na koje je država obavezna da sarađuje, a koje su započete pre datuma kada je odluka o istupanju stupila na snagu, a takođe neće biti od uticaja, na bilo koji način, ni na nastavak razmatranja bilo kog pitanja koje je već bilo razmatrano od strane Suda pre datuma kada je odluka o povlačenju stupila na snagu.

Član 128

Autentični tekst

Original ovog Statuta, čiji se prevodi na arapski, kineski, engleski, francuski, ruski i španski jezik smatraju autentičnim tekstom Statuta, deponuje se kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, koji overene kopije prosleđuje svim državama članicama.

Kao svedoci, dole potpisani, ovlašćeni od strane svojih vlada, potpisali su ovaj Statut.

U Rimu, 17. jula 1998. godine